

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מ'פארט צום רבי'ן

- קובץ הכנה -
תשרי ה'תשע"ה

יוצא לאור על-ידי:

אש"ל – הכנסת אורחים, המחלקה הרוחנית.

הפקה: מחלקת ההוצאה לאור של

מרכז חב"ד העולמי לקבלת בני משיח

744 איסטערן פארקווי, ברוקלין, ניו-יורק

טל': 778-8000 (718) פקס: 778-0800 (718)

פתח דבר

אליך, תמים יקר!

חודש החגים מתקרב וכולנו חדורים באווירת ההכנה לנסיעה לחצרות קודשנו. כל חסיד המקושר לרבי מוצא את עצמו בימים אלו עסוק וטרוד בהכנות לנסיעה לרבי, בגשמיות ורוחניות כאחד.

דבר ברור הוא אשר ההעלם וההסתר הכי גדול בו אנו נמצאים, כאשר איננו זוכים לחזות באור פני מלך חיים "ועדיין לא בא", לא מחליש אצל אי מי מאיתנו את התשוקה העזה, ביחד עם ההתלהבות והשמחה, להיות בחודש השביעי המושבע בכל, בחצרות קודשנו, ליובאוויטש שבליובאוויטש, ולחסות בצילו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, כאשר כולנו מודעים ובטוחים כי זהו רצונו הק' ונחת רוחו האמיתי.

חייא מנין?

מאז ומעולם היתה הנסיעה לרבי פן חשוב ומיוחד בהתקשרות ובדרכי החסידות. כבר אצל מייסד החסידות הראשון – רבינו הבעל־שם־טוב, אנו מוצאים תקנה מיוחדת לפיה הוא מורה לתלמידיו לבא מפעם לפעם לחלות פניו וכלשונו של הרבי הריי"צ: "חק בתוככי החסידים".

בהמשך הדורות הוסיפו רבותינו נשיאנו והפליאו במעלה המיוחדת לבא ולהתראות פנים אל פנים בד' אמות הקודש. מפורסמת היא הרשימה אודות אחד מחסידי קמאי שנסע לרבי כבר בהיותו ילד, והינו מתאר בלשון ציורית ומיוחדת את אופי הנסיעה והרגשות המעורבים שהתלוו אליה; רשימה זו פורסמה בשעתו בקובץ "התמים" שהיה שופר הפרסום בין תלמידי התמימים והחסידים בימים ההם.

בהזדמנות מסוימת הפליא הרבי במעלת השהות בבית רבינו וציין "יש אמנם כאלו שלא באו, אלא נשארו לשבת ב"חור" שלהם (געבליבן זיצן באַ

זיך אין קאַטוך") בדמיינם לעצמם שיושבים בארמון המלך...", וסיים הרבי "ומובן גודל הרחמנות עליהם..."

הטעם המיוחד של הנסיעה לרבי נובע מכך שההסתופפות בד' אמותיו של הרבי מקנה לחסיד חיות מחודשת לכל התקופה שלאחריה, וכפי שאומר הרבי מלך המשיח: "עצם הענין של נסיעת חסיד לרבו – הרי זה דבר הפשוט, שלכן מזמן לזמן נוסע החסיד לרבו ונסיעה זו פועלת בעבודתו במשך כל השנה עד לפעם הבאה שנוסע". או כפי שהדבר מתבטא היטב בפתגם-צחות חסידי ידוע האומר: "רבי לא שוא – חייא מנין" – אם לא נמצאים אצל הרבי לפחות פעם בשנה, חיות מנין תהא ?!

בהזדמנות אחרת הסביר הרבי כי בעצם המקום האידיאלי המתאים ביותר לשהותו של כל יהודי בכלל וחסיד בפרט הוא במקומו של הרבי. הרבי מסביר כי הקב"ה יעד לנו את מקומם של הרביים שהינם מקומות מנוחה בדרכינו הארוכה במדבר הגלות. אתרים אלו הינם כמו קרעטשמע'ס (פונדקי דרכים) בהם ניתן לנוח לרגע מעמל הדרך וללמוד ולהתפלל במנוחת הדעת.

קבלת פני רבו ברגל

הנסיעה יכולה להיות בכל זמן ועת, כל יום ותאריך בשנה מתאים לנסיעה לרבי. אך הדבר מקבל משנה תוקף כשמדובר בימי חג ומועד ויומי דפגרא, ובהם גופא ובעיקר – בחודש החגים, חודש תשרי.

הרבי הרש"ב התבטא פעם: "כיצד זה שיהודי אינו בליובאוויטש בראש-השנה, אלא היכן ימצא?!". והרבי שליט"א כתב פעם למישהו: "שיערתי שנתראה כאן בתקופת סוכות (כפי רגילותכם לבא לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א לימים אלו) להתברך בפתקא טבא לשנה טובה ושמחה, לצערי השנה לא הגעתם".

הרבי גם הבהיר כמה וכמה פעמים כי הנסיעה לרבי בשלושת הרגלים בכלל הינה ענין של עליה לרגל בכלל ו"קבלת פני רבו ברגל" בפרט. כאשר ענין זה מודגש במיוחד במיוחד בחודש תשרי המרובה במועדות, שאז ההתאספות וההתאחדות של "רבים מבני ישראל מכל קצוי תבל" בבית הכנסת של נשיא

דורנו, היא הנתנית כח להמשיך ולפעול את ענין האחדות במשך שאר חודשי השנה כשנמצאים איש איש במקומו.

בתשרי ה'תשמ"ז, הפליא הרבי במעלת הנסיעה לחודש תשרי, והסביר שכיום שאין לנו בית מקדש הרי המקום שבו אנו יכולים לקיים אפס קצהו ושמץ מנהו מהענין של "להשתחוות לפניך" הוא בעיקר בבית הכנסת של נשיא דורנו, ובהמשך עורר על העובדא הנפלאה ש"כמה וכמה עשירות ומאות מישראל מטלטלים את עצמם ("טלטולי-גברא" וגם "טלטולי-איתתא") מביתם ומקומם, כדי לשהות במשך מועדי תשרי בד' אמותיו של נשיא דורנו, מעין ודוגמת זכר לענין דעליה לרגל בזמן שביהמ"ק היה קיים".

ואכן עובדא קיימת היא שבדור האחרון בכלל ובפרט בשנים האחרונות ממש, נעשה חודש תשרי המרובה במועדות כהתאריך המרכזי והעיקרי של הנסיעה לרבי. חודש זה הכולל את המעלות המיוחדות של הימים הנוראים וראשית השנה המסוגלים להתברך בשנה טובה, וממשיך בחלקו השני בזמן שמחתנו ועד לשיאו בשמחת-תורה, שהפך ע"י הרבי לתאריך המיוחד ביותר במהלך השנה כולה וידוע אצל החסידים כ"יום של הרבי".

מבלי הבט על המעלה הנפלאה והעיקרית של ההתראות פנים אל פנים, עין בעין, עם הרבי – הרי שחשיבות הנסיעה לרבי כוללת את עצם השהות בד' אמותיו של הרבי. מקומו של הרבי מצד עצמו הינו מקום בעל חשיבות רבה ומיוחדת, וגם אם אין זוכים לראות את הרבי, יש בו את מלוא המעלה: להיות אצל הרבי.

פתגם חסידי מפורסם ממחיש עד היכן מגיעים הדברים: אחד החסידים בזמנו של הצמח-צדק הגיע לביקור אצל הרבי אך מאחר והמאמרים נאמרו בשקט והחסיד לא זכה לשמוע אותם. פנה הוא בקובלנא לאחד מזקני החסידים: לשם מה, אם-כן, הגעתי?! ענה לו הלה: "אילו קרבנו להר סיני ולא נתן לנו את התורה – דיינו!" זאת-אומרת, שגם בעצם השהות ב"הר-סיני" יש מעלה חשובה ונפלאה.

כחלק מתוכניות ארגון "הכנסת אורחים" הפועל לסידורם הגשמי והרוחני של אלפי האורחים המגיעים לחצרות קודשינו – הננו מוציאים לאור:

קובץ "נוסעים לרבי" הכולל את קונטרס 'בית רבינו שבבבל', שיחת ש"פ תבוא ה'תנשא, מכתב כללי מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לר"ה וכן מכתבים וסיפורים שונים הקשורים בענין בית רבינו שבבבל - בית משיח והנסיעה לרבי.

וזאת למודעי: בקונטרס זה, כמו בקודמיו, תורגמו קטעי שיחות רבים מאידית ללה"ק, ומן הראוי לציין כי תרגום זה הינו – תרגום חפשי ללא אחריות, ועל החפץ להעמיק ולדייק ב"לשון הרב", לראות ולעיין במקורות המצויינים במקומם הם.

אי אפשר לסיים מבלי להתיחס לעיקר העומד עתה בראש מעינותיו של כל חסיד ומקושר אשר הרבי יקר לו, והיא הצעקה והתביעה מלב קרוע ומורתח, ביחד עם הבקשה והתחינה הכי גדולה: רצוננו לראות את מלכנו! מתוך אמונה שאכן דורנו דור השביעי הוא הוא דור הגאולה, ומתוך בטחון גמור בנבואה הברורה ש"הנה זה (משיח) בא".

ויהי רצון שנזכה תיכף ומיד להתגלות כ"ק אד"ש מה"מ, "מלך ביופיו תחזינה עינינו" בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש.

טייערע ברידער! מיר וועלן זיך ווייטער זעהן, אַז דער אויבערשטער וועט געבן געזונט און לעבן, וועלן מיר פאַר'ן צום רבי'ן, מיר וועלן זיך ווייטער זעהן!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

הנהלת "הכנסת אורחים"

חצרות קודשנו – בית משיח – 770

תוכן ענינים

שער ראשון • מאמרים ושיחות

- 10 ..... במקום הקדמה
- 16 ..... שיחת קונטרס "בית רבינו שבבבל"
- 28 ..... שיחת ש"פ תבוא ה'תנש"א
- 43 ..... מכתב כללי - ראש השנה ה'תשנ"ב

שער שני • קטעי שיחות וסיפורים

- 50 ..... פרק ראשון: חשיבות הנסיעה ומעלתה
- 62 ..... פרק שני: אופי הנסיעה וההכנה
- 68 ..... פרק שלישי: 770 - בית רבינו
- 81 ..... פרק רביעי: בית משיח

שער שלישי • התוועדויות חסידותיות

- 94 ..... הנקודה הליובאוויטשאית / הרב חיים אשכזי ע"ה
- 106 ..... הצעירים בליובאוויטש / הרב יהושע דוברוואסקי
- 112 ..... חלום שהתגשם / הרב אברהם מייזליש
- 120 ..... הוספה - חב"ד בראי העיתונות

שער ראשון

שיחות קודש

קונטרס בית רבינו שבבבל

שיחת ש"פ תבוא ה'תנש"א

מכתב כללי ראש השנה תשנ"ב

במקום הקדמה

מכתב שכתב הרבי הרי"צ לחתנו, כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א המדבר במהות והנסיעה לרבי, שהיא "חק" בדרכי החסידות. במכתב זה הרבי הרי"צ מזכיר את הפתגם הידוע שנדפס אחר-כך ב"היום-יום" שחסידים היו מחשיבים את היום שהגיעו בו לליובאוויטש ליום הולדתם ומדייקים להניח תפילין בדיוק בשעה בה נכנסו ל"יחידות".

ב"ה ג' ה' תמוז רצ"ה

אטוואצק

לחתני הרב רמ"ש שי'

. . מאז ומקדם, ומקדם קדמתה, גם בדור הראשון של גילוי תורת החסידות, וסדר הנשיאות בנשיא אלקים מורנו הבעש"ט, הנה לבד זאת אשר אלו שהתקרבו לגשת אל הקדש להיות חוסים בצלא דמהימנותא, התפלגו לכתות שונות מהם תלמידים שהיו יושבים זמן רב במעוזבוש, שנתים, או שנה או כמה חדשים - הכל עפ"י הוראת ופקודת מורנו הבעש"ט - אם רצופים או בהפסקות, ומהם שהיו באים רק פעם בשנה או בשנתיים, ומהם הבאים איזה פעמים בשנה, הנה לבד זאת הנה כל אחד ואחד היה לו זמנו הקבוע בשנה, אשר אז היה נוסע לרבו, זה היה בוחר לו מועד זה דר"ה או יוכ"פ, וזה חג הסוכות, או פסח וחג השבועות, וכן בשבתות השנה, ומועדי השמחה דל"ג בעומר חנוכה ופורים.

הסדר הזה נעשה לחוק בתוככי החסידים בדור השני בימי נשיאותו של מורנו הרב המגיד ממעזריטש ובימיו היו כבר מסודר אשר הרבה חסידים היו

באים על כל שבת ושבת משבתות השנה, ומה גם בימים הנוראים וימים טובים שהיו באים מאות אורחים גם ממקומות רחוקים ביותר, שהיו הולכים בדרך הליכתם איזה שבועות, עד בואם למעזריטש, והיו מתעכבים זמן יותר ארוך, מכמו שהיו מתעכבים החסידים שהיו באים למורנו הבעש"ט .

. . באחד המכתבים לגיסך הנכבד חתני יקירי הרש"ג שי' כתבתי על אודות אותן ספרי הסיפורים של החסיד ר' שמואל נ"ע הורעוויטש וכו' - במכתב הנ"ל - הזכרתי בקצרה על אודות התחלת בנין ליובאוויטש אחרי החורבן בהסתלקות הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, בקיץ תרמ"ט, ומר"ה תר"ן התחילו אנ"ש לבוא לליובאוויטש לימים נוראים וימים טובים ושבתות השנה .

נסיעתם וביאתם לליובאוויטש קבוע

משנה לשנה במשך השתי שנים הנה בשנת תרנ"ב, כבר היו מאנ"ש שהיה נסיעתם וביאתם לליובאוויטש קבוע זה היה בא על ר"ה, וזה על חה"ס, זה על ימים אחרונים דחג הפסח וזה על חג השבועות, וכן בשבתות השנה, ודרכם היה לאמר על עצמם, איך בין ר ראש השנה'דיקער - כוונתו שנוסע על ר"ה לליובאוויטש - איך בין ר שמחת תורה'דיקער וכו'.

בדרך כלל הנה אצל החסידים הישנים היו אצלם יום הולדת, והיו רושמים את יום הולדתם, מורי הרשב"ץ בא לליובאוויטש ביום ו' פרשת משפטים תר"ח, היה קורא את היום הזה יום הולדתו, ובכל שנה ושנה בלילה דיום ה' אור ליום ו' פרשת משפטים היה ער כל הלילה והשעון היה מונח על השולחן לנגד עיניו ומכיוון שהגיעה השעה השניה אחר חצות לילה היה אומר בשעה זו יצאתי ללכת לליובאוויטש ובשעה חצי החמישית היה אומר בשעה זו דרכתי על מפתן ביהכ"נ של רבינו, ובכל שנה ושנה ביום ו' פ' משפטים היה מכויץ להניח תפילין בה בשעה אשר נכנס לרבינו - הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר צמח צדק - בפעם הראשון.

החסיד ר' חנוך הענדיל נ"ע היה יום הולדתו ה' אלול תר"ג, אבל אז רק בא

לליובאוויטש, והיה ביום ה' פרשת שופטים, ובהיותו בדרך הלוכו בדובראוונע שמע כי כ"ק אדמו"ר עוד לא בא מפטרבורג, ובכ"ז הלך לליובאוויטש ובא ביום ה' שופטים, וביום ג' תצא יו"ד אלול בא כ"ק אדמו"ר מפטרבורג, וראה את הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר בפעם הראשון, והיה שמח בשמחה גדולה מראיית פני הקדש עד אשר קץ בכל דבר מאכל, ומיום ד' עד יום ועש"ק שזכה לכנוס ביחידות להוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר, התענה תענית הפסקה.

שלשה ימים ענו עלי בששון ובשמחה

הוא היה מספר כי אותה השמחה והחדוה שהיה בליובאוויטש אז אין לתאר ואין לספר, הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר היה עליז ביותר - זייער און זייער אויפגעלייגט - כל בני הוד"ר כ"ק האדמו"ר היו בשמחה, וכל בעלי בתי העיר היו צהלים, עם כ"ק האדמו"ר באו שלשים עגלות חסידים שהיו מלוים אותו מעיר לעיר, בהכפר הסמוך לליובאוויטש עשו הנכרים שער מעוטרת בענפים ועמדו בשורה לקבל פני קדשו, כל בני העיר עם בני האדמו"ר בראשם יצאו מחוץ לעיר, ובבואינו חזרה לעיר בקול שיר וזמרה היה שעת המנחה והתפללנו תפלת המנחה בחצר, ובערב הדליקו נרות בכל החלונות לאות כבוד ושמחה, שני ימים ושני לילות קיבל כ"ק אדמו"ר ביחידות כל החסידים שבאו אתו עמו, כל הנכנסים ביחידות רוצים להשאר ש"ק, ובמשך השלשה ימים באו אורחים חדשים.

מה אומר לך - מספר לי החסיד רח"ה נ"ע - הלא ישבתי בתענית והאמין לי כי לא הרגשתי מאומה, בו ביום שנודע כי היום יבוא אדמו"ר הנה חשבתי כי ביום הזה אין צריכים לטעום מאומה, ומכיון שהלכתי לקבל פני קדש האדמו"ר, וראיתי כל הכבוד שעושים להבדיל גם הנכרים והמורא הגדול הנופל עליהם מקדושת האדמו"ר נשאתי קל וחומר בעצמי, איזה כבוד ומורא צריך להיות אצלי, ואח"כ בהראות מרכבת האדמו"ר והכבודה הולכת אחריו, נבהלתי ממראה עיני, ובבוא מרכבת אדמו"ר למקום עמידתם של כ"ק בני האדמו"ר, עמדה המרכבה ופתחו דלת[ן]תיה הסירו את המכסה ובני האדמו"ר עלו אחד אחד במרכבה וקבלו שלום וירדו וישבו באותן העגלות אשר נסעו

לקראת אביהם כ"ק אדמו"ר, ומכיון שהתחילו לנסוע נתנו החסידים וכל התהלכה את קולם בשיר, וכשבא מרכבת האדמו"ר להשער המעוטר ששעו הנכרים ומעמדם, עמדה מלכת, ושלשה נכרים הגשו לכ"ק אדמו"ר לחם ומלח, כ"ק אדמו"ר קיבל ונתן להם עשרים רז"כ לעשות סעודה לכל השלשה כפרים שהשתתפו בהקבלת פנים, ובבאינו לעיר וכ"ק אדמו"ר נכנס לביתו רקדנו ברחובות ובשוק ושלשה הימים עברו עלי בששון ושמחה לילה ויום כשעות אחדות.

קודם קבלת שבת הגיד כ"ק אדמו"ר מאמר חסידות ובהיות קהל רב הוכרח להגיד בחצר, כל הלילה חזרו החסידים המאמר, בעת התפלה נודע מבני האדמו"ר כי אחר התפלה תסדר הרבנית סידור קידוש עבור בני האדמו"ר והחסידים, והאדמו"ר בעצמו יהיה נוכח, כרגע נוכח הדבר אבל לא ידעו באיזה מקום יסודר שולחן הקידוש.

הסיפורים הלהינו לב השומעים

בתחלה סידרו את השולחן בביהכ"נ אבל מכיון שנכנסו חלק קטן מהאורחים כבר היה סכנה בנפש ממש הוציאו השולחנות לחצר, כ"ק אדמו"ר בא אחרי שעה ארוכה שכבר ישבו בני האדמו"ר ונבחרו סגולי החסידים ובבואו קידש על כוס יין בישיבה - ולא כהנוהגין לעמוד בעת אמירת פסוק על כן ברך וגו' וברכת הגפן - וטעם פרוסת מזונות, והתחיל לדבר מאן דקטיל חויה יהבין ליה ברתא דמלכא, ודיבר זמן לא ארוך, ואחרי כן סיפר שני סיפורים מה ששמע מפי זקנו - הוד כ"ק רבינו הזקן - בהיותו בן שמונה שנים, וסיפור אחד מה ששמע מפי כ"ק אביו - כ"ק אדמו"ר הרה"צ ר' שלום שכנא נ"ע - מה שסיפר לו חותנו - הוד כ"ק רבינו הזקן - ביום חופתו, מה שמע מפי כ"ק מורו הרב המגיד ממעזריטש שסיפר בשם מורנו הבעש"ט.

השלשה סיפורים היו כולם מענין עוה"ב שהוא עלמא דקשוט, הסיפורים הלהיבו לב השומעים, ואמר כ"ק אדמו"ר העוה"ז הוא עלמא דשיקרא לכן הנה גם בהטוב מעורב פסולת וצריך בירור בדרך מלמטה למעלה ובדרך מלמעלה למטה, והעוה"ב הוא עלמא דקשוט הנה גם הדברים בדברי תורה הנראים

לחסרון, הנה כמו שלומדים אותם בג"ע הם מעלה והתחיל לנגן, והראה בידו הקדושה לאות כי ינגנו, והתחילו בני האדמו"ר לנגן ואחריהם ענו כל החסידים בקול שיר שהלהיב הלבבות.

דעם ערשטיין מאהל - מספר החסיד רח"ה - אין מיינע עטליכע און צוואנציג יאהר פון לעבין, האב איך אזא הרהור תשובה גיהרט בשעת מי האט גיוונגען [=בפעם הראשונה בעשרים וכמה שני חיי, היה לי כזה הרהור תשובה בשעה שנגנו], מרגע לרגע התגברה ההתעוררות והדביקות וכשגמר לנגן אמר כ"ק אדמו"ר, בעלמא ד[י]ן איז דער טייטש פון דעם מאמר הלומד תורה לפרקים, אז ער לערינט תורה צייטנווייז, און אין גן עדן טייטש מען דעם מאמר הלומד תורה לפרקים, אז ער לערינט תורה און די תורה נעמט אים פאנאנדער, די דברי תורה דערנעמען איהם [=בעלמא דין פירוש המאמר הלומד תורה לפרקים, הוא - שהוא לומד מזמן לזמן. ובגן עדן מפרשים זאת - שהוא לומד תורה, והתורה "מפרקת" אותו, דברי התורה "חודרים" אותו].

מיום בוא כ"ק אדמו"ר לליובאוויטש - מספר החסיד רח"ה - עד יום א' דסליחות לא אמרנו תחנון בתפלה, כי נתקיים וביום השמיני ימול, כי ביום השמיני - י"ג אלול מיום ביאתי לליובאוויטש - ה' אלול - נכנסתי בפעם הראשון ביחידות לאדמו"ר, וזאת היה ידוע לכל החסידים אשר ביחידות הראשונה היתה העברת הערלה ואס ניט ואס - כך היה סגנונו של החסיד רח"ה - פון ערלת הלב אין מען גלייך פטור גיווארין [=מה שלא יהיה - מערלת הלב נפטרנו מיד].

יום בואם לליובאוויטש . . יום הולדתם

וכן שמעתי מכמה וכמה חסידים אשר יום בואם לליובאוויטש חשבו אותם ליום הולדתם, ומעת שנכנסתי בחדרו של מורי ר' ניסן ז"ל סקאבאלא - אלול תר"ן - ואני בן תשע ושלושה חדשים, היה קביעות בכל יום שהיה מורי רנ"ס מספר לנו סיפורים שונים מהאדמו"ר"ם ומחסידים הגדולים, וכמעט אשר בכל יום ה' ערב - אחר הלימוד - בשעה השמינית, ובמוצאי ש"ק היו באים החסידים רח"ה, ר' מאיר צערניץ, ר' שמואל מאזי[נ]קער, ר' פנחס ליב מאגידסאהן -

משרת השני של הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש - והיו יושבים ומספרים ביניהם סיפורים שונים, ולפעמים היו הולכים לחדרו של החסיד רח"ה, אבל על הרוב היו יושבים באותו החדר שלמדנו.

עפ"י הוראתו של מורי רנ"ס הייתי מבקר לעתים קרובות - פעם בבי' ימים - את הזקנים החסידים ר' אבא מצאשניק ור' שמואל ברוך מווארשא, אשר שניהם היה מקומם הקבוע בחדר שני של הזאהל הקטן, והייתי שומע מהם סיפורים, ואת הסיפורים הייתי חוזר לפני מורי הרנ"ס, והוא - הרנ"ס - היה משתדל להסבירני הבכן והמוסר השכל העולה מכל סיפור.

מורי הרנ"ס היה אוהב סיפורי החסידים והתועודותם ובמשך השנים מאחרי הסתלקות הוד כ"ק אאזמו"ר אדמו"ר מוהר"ש עד אשר התחיל צמיחת לייובאוויטש בשנת תרמ"ט, היה מהסובלים צער, ולכן כאשר התחילו החסידים לבוא ללייובאוויטש הנה בכל ערב, - אחרי זמן הלימוד בחדר - היה יושב בביהכ"נ - זאהל הקטן - לשוחח עם האורחים ולמותר להגיד כי אנכי הייתי מן החברים הראשונים, והייתי שומע בפה פתוח, כי שמיעת סיפורים היה משאת נפשי, ולתומי הייתי חוקר ודורש אצל כל אחד מהחסידים אימתי היה בפעם הראשון בלייובאוויטש ומתי היה ביחידות מה שאל ומה הושיבו לו, ובהיותי כבר יכול לכתוב ואוהב לכתוב הייתי רושם לעצמי כל מה שסיפרו לי, ובמשך שנה הנה כבר היה כתובים אצלי כמה וכמה גליונות עם סיפורים שונים.

כבוד זקינך, החסיד ר' ברוך שניאור נ"ע היה בא ללייובאוויטש איזה פעמים בשנה בעתים שונים, ובעיקר זמנו היה חג השבועות כמו שהיה אומר על עצמו, איך בין ר' שבועות'דיקער, כי אף שהזדמן שהיה בשארי הזמנים, ג"כ, אבל הקביעות שלו היה חג השבועות.

(אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ חלק ג ע' ת ואילך)

„ואהי להם למקדש מעט . . . זה בית רבינו שבבבל“

– ע"ד בית-הכנסת ובית-המדרש המרכזי דליובאוויטש שליובאוויטש („770“) –

ומעלה יתירה (בבית הכנסת ובית המדרש שב), „בית רבינו“ לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות – כדרשת חז"ל⁸ „מאי דכתיב אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב, אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות . . . מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה“, „דבזמן שביהמ"ק קיים ה' שם לשכת הגזית שמשם יוצאת הלכה פסוקה ע"פ סנהדרין ועמהם ודאי השכינה שרוי, ועכשיו שחרב ביהמ"ק אותן ד' אמות של הלכה . . . מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה לאנשי העיר“⁹ (ולכן גם התפלה היא במקום זה דוקא!) – שזה ענינו של „בית רבינו“¹⁰.

ומצד העילוי המיוחד (בבית הכנסת ובית המדרש שב), „בית רבינו“ לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ה"ה „מקדש מעט“ העיקרי שנותן הקב"ה לישראל בזמן הגלות תמורת המקדש הגדול שבירושלים.

ב. ויש להביא ראי' לחילוקי הדרגות ב„מקדש מעט“ – ממ"ש בהתחלת הסוגיא (ע"ד השראת השכינה בישראל בזמן הגלות), „בכל מקום שגלו שכינה

א. על הפסוקי „ואהי להם למקדש מעט בארצות אשר באו שם“ – שגם בחוץ לארץ („בארצות אשר באו שם“), במקום ובזמן הגלות, ישנו „מקדש מעט“, מעין ודוגמת „המקדש הגדול אשר בירושלים“¹¹, „תניין (שני) לבית מקדשא“¹² – איתא בגמרא „אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ור"א אמר זה בית רבינו שבבבל“.

ויש לומר, שר"י ור"א לא פליגי, היינו, שגם לדעת ר"א נקראים כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל „מקדש מעט“, וגם לדעת ר"י עיקר ושלימות הענין ד„מקדש מעט“ הוא ב„בית רבינו“:

התואר „רבינו“ – הוא ע"ש שמלמד תורה לתלמידים, ו„בית רבינו“ (הבית שבו מלמד רבינו תורה לתלמידיו) – הוא בית מדרש, ובמילא ה"ה גם בית כנסת (הבית שבו מתכנסים הרב והתלמידים לתפלה), כיון שהלימוד והתפלה צ"ל בבית אחד, כהמשך הסוגיא¹³, „הואי גריסנא בבי כנישתא“¹⁴.

(1) יחזקאל יא, טו.

(2) מצו"ד עה"פ.

(3) תרגום יונתן ופרש"י עה"פ.

(4) מגילה כט, א. – ובהמשך הסוגיא דריש על

בתי כנסיות ובתי מדרשות הפסוק „ה' מעון אתה הית לנו בדור ודור“, „דהיינו גם כשארן בית המקדש קיים הית מעון לנו בבתי כנסיות כו“ (חדא"ג מהרש"א). וראה לקמן ס"ח.

(5) רב (פרש"י).

(6) ועד"ז בברכות ה, א: „לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא“. וראה פי' הרי"ף מגילה שם. חדא"ג מהרש"א לברכות ומגילה שם. ואכ"מ.

(7) ובהגהות הבי"ח: „לא הואי גריסנא אלא בבי כנישתא היכא דמצלינא“.

(8) ברכות כט, ב.

(9) תהלים פ, ב.

(10) חדא"ג מהרש"א שם.

(11) „כיון דשמענא להא . . . מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא“ (בברכות שם).

(12) ע"ד ודוגמת הסנהדרין – „השופט אשר יהי בימים ההם“ (שופטים יז, ט), „בית דין שבדורך“ (רמב"ם הל' ממרים רפ"ב).

השכינה שבשאר בתי כנסיות ובתי מדרשות (מקום שניכר שהיא שורה שם¹⁹), ויתירה מזה, שישנו מקום מיוחד (אחד, יחיד ומיוחד) שהוא תמורת המקדש שבירושלים (המקום אשר יבחר ה' ²⁰), שבו עיקר השראת וגילוי השכינה, שלכן, "לא תימא הכא והכא (בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ותיב בנהרדעא) אלא זמנין הכא וזמנין הכא", במקום אחד דוקא.

וענין זה מודגש בשמו של המקום, "בי כנישתא דשף ותיב בנהרדעא" - שהפירוש ד"שף ותיב" הוא "שנסע מקדש וישב שם"²¹, היינו, שגילוי השכינה שהי' במקדש בירושלים (ולא במקום אחר), נסע וישב במקום מיוחד בבבל, תמורת המקדש בירושלים²².

ומזה מובן גם בנוגע ל"מקדש מעט" שבהמשך הסוגיא - שנוסף על כללות הענין ד"מקדש מעט" שבכל "בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל", ישנו ה"מקדש מעט" העיקרי תמורת המקדש הגדול שבירושלים, "בית רבינו שבבבל", "שנסע מקדש וישב שם".

ג. ועוד ועיקר - שהמעלה המיוחדת ב"מקדש מעט" ד"בית רבינו" נמשכת גם (וביתר שאת וביתר עוז) "כשה עתידין להגאל", שאז (כהמשך הסוגיא) "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל":

עמהן, גלו למצרים שכינה עמהן . . גלו לבבל שכינה עמהן . . בבבל היכא אמר אבבי בבי כנישתא דהוצל¹³ ובבי כנישתא דשף ותיב¹⁴ בנהרדעא¹⁵, ולא תימא הכא והכא, אלא זמנין הכא וזמנין הכא¹⁶:

החידוש ב"שכינה עמהן" (גם בגלות) הוא - "גילוי השכינה . . במקומות מיוחדות כמו במשכן ומקדש"¹⁷, ומקום זה הוא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שנקראים "מקדש מעט"¹⁸, כהמשך הסוגיא.

ועפ"ז י"ל, שבהמשך דברי הגמרא "בבבל היכא . . בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ותיב בנהרדעא" (בתי-כנסת מיוחדים בבבל), מדובר אודות גילוי שכינה באופן נעלה יותר מגילוי

13) כנישתא דהוצל קרובה לבית המדרש של עורא הסופר למטה מנהרדעא (ערוך ערך שף). וראה לקמן הערה 37.

14) "שם מקום ו)בנאה יכני" וסיעתו מאבנים ועפר שהביאו עמהן בגלותן לקיים מה שנאמר כי רצו עבדיך את אבני' ואת עפרה יחנונו" (פרש"י (ובעין יעקב)). ובפרש"י ר"ה כד, ב: "מקום הוא, ויש פותרין שחרב וחזר ונבנה, ותמיד היתה שכינה מצוי' שם, ויכני' וגלותו בנאוהו שנשאו עמהם מאבני ירושלים, ועליהם נאמר כי רצו עבדיך את אבני". ובערוך שם: "יסודה מאבנים ועפר דאיתאו בהדיהו מבית המקדש . . וקריהו שף יתיב, כלומר, שנסע מקדש וישב שם".

15) ובערוך שם: "רב אמר בכנישתא דהוצל ושמואל אמר בכנישתא דשף ותיב בנהרדעא".

16) הביאור ע"ד הקבלה - ראה לקוטי לוי"צ לחז"ל ע' רסב.

17) חז"ל ע' רסב. ובגירסת הע"י מייתי נמי גלו לעילם שכינה עמהם שנאמר ושמתי כסא' בעילם, דהיינו מקום מיוחד לגילוי שכינה".

18) ונקראים גם "משכנות" - "אוהב ה' גוי' משכנות יעקב", "דריש משכנות בתי כנסיות ובתי מדרשות שהם במקום משכן שהשכינה שרוי' בהם בגלות" (ברכות שם ובחז"ל ע' מהרש"א).

19) פרש"י לעין יעקב שם.

20) פ' ראה יב, ה. ועוד.

21) ערוך שם (הובא בחז"ל ע' מהרש"א).

22) ולכן ה"ה גם המקום העיקרי דגילוי התורה, "מקום קבוע שממנו יוצאת הוראה לאנשי העיר", ע"ד ודבדוגמת לשכת הגזית שבביהמ"ק. וראה רמב"ן במלחמת ספ"ד דכתובות: "עיקר תורה מימי גלות בנהרדעא שם שגלות יכני' והחרש והמסגר כו'".

יחדיו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז", "נמצא עתה בגלות . . . בית הכנסת הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתיד"²⁴.

ויש לומר, שחיבור הבתי כנסיות שבכל ארץ העמים (מקדש מעט) לבית המקדש דלעתיד יהי' בהתאם ולפי-ערך חילוקי הדרגות שביניהם - שבתי כנסיות המיוחדים שיש בהם מעלה יתירה לגבי שאר בתי כנסיות (כמו „בי כנישתא דהוצל ובי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא“, „בית רבינו שבבבל“) יהיו קודמים בהחיבור לבית המקדש, שיהיו מחוברים ממש לבית המקדש (נוגעים ודבוקים בו ללא הפסק ביניהם)²⁵, ועל ידם ובאמצעותם יהיו מחוברים לבית המקדש כל שאר בתי כנסיות שבארץ העמים.

ד. ויתירה מזה יש לומר - שהמקדש דלעתיד (ש, בניו ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים)²⁸ יתגלה תחילה בהמקום „שנסע מקדש וישב שם“ בזמן הגלות (בית רבינו שבבבל), ומשם יועתק למקומו בירושלים:

השראת וגילוי השכינה בה, מקדש מעט" העיקרי שבבבל („שנסע מקדש וישב שם“) היא גם „כשהן נגאלין" - כמבואר בהמשך הסוגיא ש, אף כשהן נגאלין שכינה עמהן, שנאמר²⁹ ושב ה' אלקיך את שבותך, והשיב לא נאמר אלא ושב, מלמד שהקב"ה שב עמהן („את שבותך" כמו עם שבותך³⁰) מביין

השראת השכינה בכל מקום שגלו ישראל ע"י ה, מקדש מעט" ש, בארצות אשר באו שם" (מעין ודוגמת השראת השכינה במקדש שבירושלים) אינה אלא בזמן הגלות, אבל לאחר ש, עתידין להגאל"²³, „תחזור גילוי שכינה לירושלים ולא תשאר שם במקום שגלו ישראל כבר"²⁴, היינו, שלא תהי' השראת השכינה במקום בחוץ לארץ שעליו עמד ה, מקדש מעט"²⁵, כיון שה, מקדש מעט" יעקר ממקום זה ויקבע בארץ ישראל, במקדש הגדול שבירושלים.

ולכן „אמרו במדרש לעתיד לבוא יהי' ביהמ"ק גדול כירושלים שבעוה"ז . . . לפי שבירושלים הבנוי' לעתיד יהי' חוברה לה למקדש יחדיו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז"²⁴.

וכמרומו גם בפסוק²⁶, והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפלתי גו' יקרא לכל העמים" - ש, בית תפלתי" שקאי על בית המקדש דלעתיד, „בעוה"ז בגלות הוא יקרא לכל העמים דהיינו בתי כנסיות שבכל ארץ העמים שיקבעו לעתיד בא"י מחובר לבית המקדש"²⁴.

ועפ"ז ניתוסף עוד יותר בגודל המעלה ד, מקדש מעט" - דכיון ש, בירושלים הבנוי' לעתיד יהי' חוברה לה למקדש

(23) „מגלות אדום, אבל כשנגאלו כבר מגלות בבל, נשארה גילוי שכינה שם. דהא בזמן אביי שהי' כמה מאות שנים אחר שנגאלו מבל ועדיין נשארה גילוי השכינה שם בבהכ"ג" (חדא"ג מהרש"א שם).

(24) חדא"ג מהרש"א שם.

(27) ע"ז ודבוגמת לשכת הגזית (מקום מושבם של הסנהדרין) שבביתמ"ק - שתשים סנהדרין „אצל המזבח" (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. מכילתא ס"פ יתרו. ועוד).

(28) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(29) נצבים ל, ג.

(30) חדא"ג מהרש"א שם. תניא אגה"ת ספ"ו.

(25) ולכן, „בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשויוין", „כשחבר . . . מהני התנאי . . . לאותן שבבבל . . . שהרי לעת בא גואל במהרה בימינו תפקע קדושתן" (תוד"ה בתי כנסיות - מגילה כח, ריש ע"ב).

(26) ישע"י נו, ז.

משיח בודאי"³⁵, היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב³⁶ וממתין ומצפה לגאול את בני"י ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט)³⁷ שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים³⁸ (כמו „בי כנישתא דשף ויתבי“, „שנסע מקדש וישב שם“), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובני"י) לירושלים.

ה. ויש להוסיף בביאור העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – שמעלתו לגבי

הגליות“, כלומר, גם ברגע האחרון דהגלות נמצאת השכינה בהמקום שגלו ישראל, „שנסע מקדש וישב שם“, ומשם שב הקב"ה עם כל בני"י להמקדש שבירושלים להשרות ולגלות בו שכינתו לעולם ועד.

וכיון ש„הקב"ה שב עמהן מבין הגליות“, מה„מקדש מעט“ („בית רבינו שבבבל“), „שנסע מקדש וישב שם“, נמצא, שבמקום זה מתחילה ונעשית גאולת השכינה, התגלותה בכל התוקף והשלימות (לא רק באופן ד„מקדש מעט“), שהו"ע מקדש העתיד.

בסגנון אחר: כשם ששיבת השכינה היא מהמקום שנמצאת בגלות, כך שיבת מקדש העתיד (שענינו השראת וגילוי השכינה) הוא מהמקום „שנסע (מקדש) וישב שם“ בזמן הגלות, ששם מתגלה תחילה ואח"כ נעתק למקומו בירושלים³⁹.

ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח³²), ובנה מקדש במקומו – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו³³? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, „ובנה מקדש בירושלים“? – ש„במקומו“ רומז³⁴ גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש„הרי זה

31) וע"ד שמצינו בנוגע לסנהדרין (שמקומם בלשכת הגזית שבמקדש) – ש„בטבריא (המקום האחרון שבו הייתה הסנהדרין בזמן הגלות) עתידין לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש“ (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"ד).

32) ספ"א.

33) וכמ"ש בהתחלת הפרק „בונה המקדש“ (תם), ולא „בונה המקדש במקומו“.

34) ובפשוטו י"ל – שמהענינים שיודיעו ש„הרי זה משיח בודאי“ שידע לכיון מקומו של המקדש (ראה לקו"ש ח"ח ע' 362 בהערה). וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 652 בהערה).

35) ועפ"ז יומתק השינוי בין התחלת הפרק לסיומו – שבהתחלת הפרק כותב ההלכה ש„המלך המשיח . . . בונה המקדש“ (כפשוטו), משא"כ בסיומו, שמבאר הסימנים שעל ידם קובעים מי הוא המלך המשיח, „בחזקת משיח“, ועד „משיח בודאי“, כותב „אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו“, שבין פעולותיו בזמן הגלות נכלל גם בנין מקדש מעט העיקרי בגלות, בתור הכנה והתחלת ההתגלות דמקדש העתיד, כבפנים. 36) ראה סנהדרין צח, א: „יתיב אפיתחא דרומי“.

37) כמו בית המדרש של עזרא הסופר* – המשיח (גואלן של ישראל) דגלות בבל.

38) ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש „יל"ש ישע"י רמז תצט"ש, שבשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר עניים הגיע זמן גאולתכם“, קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחזין לארץ** שהוא במקום המקדש בירושלים („שנסע מקדש וישב שם“), כי, לאחר שיש מקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל „הגיע זמן גאולתכם“.

* ולהעיר, שמעלת „בי כנישתא דהוצל“ שקרובה לבית המדרש של עזרא הסופר (כניל הערה 13).

** ועפ"ז יומתק הדיוק „עומד על גג בית המקדש“ – ש„גגות . . . לא נתקדשו“ (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ה ה"ז), שרומז על חז"ל בערך לקדושת א"י.

שכינתא שריא⁴⁸.

וזהו גם א' הטעמים שבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל נקראים, "מקדש מעט" - כי, בביהמ"ק שבו היו מתאספים כל בני⁴⁹, היתה גילוי כללות השכינה, שנקראת כנסת ישראל, מקור כנס"י שלמטה, משא"כ בבתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם בכל מדינה ומדינה עיר ועיר, שבהם מתאספים עשרה מישראל, שורה ומתגלה עליהם רק חלק כביכול מהשכינה.

ועפ"ז יש לבאר העילוי ד, "בית רבינו שבבבל" - שלהיותו מקומו הקבוע (בית) של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכז", שכולל כל הדור, יש בו השראת (וגילוי) כללות השכינה (לא רק חלק ששורה (ומתגלה) על עשרה מישראל)⁴⁹, מעין ודוגמת השראת וגילוי השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב שם"⁵⁰, וממנו נמשך השראת וגילוי השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות בארצות אשר באו שם, כמו בית המקדש שממנו אורה יוצאה לכל העולם⁵¹.

ויש לומר, שביתו של נשיא הדור, שכולל כל הדור, הוא ע"ד ובדוגמת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו",

"בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל" היא (נוסף על מעלת בית הכנסת ובית המדרש שבבית רבינו) גם מצד היותו "בית רבינו"³⁹ ("רבינו" (סתם) דכל בני⁴⁰, נשיא הדור, ורבינו שבבבל", רבן של כל בני הגולה⁴⁰), ביתו של נשיא הדור, ש"הנשיא הוא הכל"⁴¹:

עיקר⁴² הענין דהשראת השכינה בביהמ"ק היא בישראל (מצד מעלתם של ישראל, "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁴³), כמ"ש⁴⁴, "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר אלא בתוכם⁴⁵, ועד"ז בנוגע להשראת השכינה בזמן הגלות ("בבבל היכא . . . בני כנישתא כו", "מקדש מעט") כמודגש בהתחלת המאמר "בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמהן", ולא עוד אלא שהתגלות השכינה בבית המקדש היא מפני שבו מתאספים כל בני⁴⁶, כמ"ש⁴⁶, "בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר", ועד"ז בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שבהם מתאספים עשרה מישראל, ש"אכל⁴⁷ בי' עשרה

(39) ועפ"ז יומתק הלשון "בית רבינו", ולא "בית הכנסת ובית המדרש של רבינו".

(40) ולהעיר, ש"רבינו שבבבל" הוא רב (פרש"י), שנקרא רב סתם, כמו שקורין לר' יהודה הנשיא רבי בארץ ישראל קרו ל' נמי בבבל רב" (פ"י רשב"ם פסחים ק"ט, ב. ב"ב נב, א.) - ונקרא "ריש דדרא בבבל" (חולין קלז, ב - הובא בפ"י רשב"ם שם).

(41) פרש"י חוקת כא, כא.

(42) בהבא לקמן - ראה לקו"ת ברכה צח, א. סה"מ תקס"ו ע' קב ואילך.

(43) ראה חז"ג עג, א.

(44) תרומה כה, ח.

(45) ראה אלשיך ע"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(46) וילך לא, יא.

(47) סנהדרין לט, א.

(48) וראה תניא אגה"ק סכ"ג: "שמעתו מרבותי כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביד אף שאינם מדברים בבורי תורה תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשריא עליהו עד שהי' מתבטל ממצאותו לגמרי".

(49) נוסף לכך שגם בפשטות מתקבצים ובאים ל"בית רבינו שבבבל" רבים מישראל, שלא בערך לגבי שאר בתי כנסיות ובתי מדרשות. - ולהעיר מר"ה כד, ב: "כיון דנשיא הוא שכיחי רבים גבי". (50) ולהעיר מר"ה כד, ב: "בי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא . . . הו עיילי רב (רבינו שבבבל) . . . ומצלו התם".

(51) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. ועוד.

רבינו הקדוש", „אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש", הנשיא שבדור⁵⁸.

ומזה מובן שעיקר ענינו של „בית רבינו שבבבל", הוא, הגאולה מבבל, ע"י הנתינת כח לכללות עבודתם של ישראל לעשות מבבל (חוץ לארץ) ארץ ישראל, כפתגם הידוע⁵⁹: „עשה כאן (בתוך ארץ) ארץ ישראל", שענין זה נעשה לכל לראש ע"י בנין בתי כנסיות ובתי מדרשות „מקדש מעט") בארצות אשר באו שם⁶⁰, ומהם נמשכת הקדושה בכל ארץ העמים, ועי"ז ממהרים ומזוהים ופועלים קיום היעוד „עתידיה ארץ ישראל שתפשט בכל הארצות"⁶¹, „שיהי' כל העולם כולו או במדרגת ארץ ישראל דעכשיו, ואו יהי' א"י במדרגת ירושלים דעכשיו, וזהו שאמרו שירושלים תפשט על כל ארץ ישראל כולו"⁶², שבה יקבעו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל מחובר למקדש.

וכיון שעיקר ענינו של „בית רבינו שבבבל" הוא קיבוץ ואסיפת כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל לקבעם בארץ ישראל, מחובר לבית המקדש - „הרי הוא (לא רק ה) „מקדש מעט" העיקרי בבבל „שנסע מקדש וישב שם", אלא גם)

58) ראה שר"ח שם: „בדרך הזה הי' משוער אצלם בכל דור מי הוא . . . רבינו הקדוש . . . בדורו אמרו וידעו שהוא המוכן . . . וכן הוא בכל דור ודור צ"ל אחד מוכשר שמא יזכו, ועפ"ז כתבו ג"כ תלמידי הארי ז"ל שבמיו הו' הארי ז"ל", ומסיים „וכ"ז הוא פשוט".

59) ראה אגרות 'קודש אדמו"ר מהוריי"ח צ"א ע' תפה.

60) כולל גם בתים פרטיים דבנ"י, אשר, ע"י עבודתם של ישראל בתורה תפלה וגמ"ח בבתיהם הפרטיים, נעשים הם בתי תורה תפלה וגמ"ח, ע"ד ובדוגמת „מקדש מעט".

61) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמז תקג.

62) לקי"ת מסעי' פט, ב ואילך.

כדרשת חז"ל⁶²: בנוגע לביהמ"ק.

ועוד ועיקר - מעלת „בית רבינו שבבבל" בנוגע להגאולה:

„רבינו", נשיא הדור, הוא גם המשיח (גואלן של ישראל) שבדור⁶³, כמו משה רבינו (הנשיא הראשון), „גואל ראשון הוא גואל אחרון"⁶⁴, כידוע⁶⁵ שבכל דור ישנו „א' הראוי מצדקתו להיות גואל, ולכשיגיע הזמן יגלה אליו השי"ת וישלחו כו"י, ומסתבר לומר שהוא נשיא הדור, כמפורש בגמרא⁶⁶ בנוגע לרבי יהודה הנשיא: „אמר רב⁶⁷ אי מן חייא הוא כגון

52) ברכות ל, א.

53) להעיר, שבכא"א מישראל יש ניצוץ משיח [ועפ"ז יש לתוץ דרשות חז"ל על הפסוק (בלק כד, יז) „דרך כוכב מיעקב", שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), וקאי על כא"א מישראל (ירושלמי מע"ש ספ"ד) - ששניהם אמת בפועל, כיון שבכא"א מישראל יש ניצוץ משיח (ראה מאור עינים ס"פ פינחס), בחי' היחידה, ניצוץ מבחי' היחידה הכללית שהיא נשמת משיח (רמ"ז לח"ב מ, ב. ועוד). וכיון ש„הנשיא הוא הכל", שכולל כל הניצוצות דמשיח שבכא"א מישראל, בחי' היחידה הפרטית, נמצא, שנשמתו היא בחי' היחידה הכללית, שנשמתו של משיח, ולכן הוא המשיח שבדור.

54) ראה לקי"ת חיי"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

55) ראה שו"ת חתם סופר חו"מ (ח"ו) בסופו (סצ"ח). וראה שרי חמד פאת השדה מערכת האל"ף כלל ע'. ועוד.

56) סנהדרין צח, ב ובפרש"י.

57) רבינו שבבבל, שהוא כמו רבינו הקדוש בארץ ישראל (כנ"ל הערה 40). - ועפ"ז י"ל שבדברי רב „היינו רבינו הקדוש" פסק גם בנוגע לעצמו* „היינו רבינו שבבבל".

* ע"ד הפירוש בלשון המשנה (אבות פ"ג ד"ן וחשוב"ן (ד"ן ואח"כ חשוב"ן) - ע"פ דברי המשנה (שם מס"ז) ש„נפרעין ממנו מדעתו ושלא מדעתו", שלאחרי האדם שפוסק מדעתו דינו של חברו, פוסק דין לעצמו שלא מדעתו, כיון שע"פ ד"ן זה עושים „חשוב"ן בנוגע למצבו הוא (ראה לקי"ת ח"ו ע' 283. וש"נ).

להמקום הקבוע ד"בית רבינו", בית הכנסת ובית המדרש שלו, המרכז של ליובאוויטש במשך עשר שנים (תקופה שלימה) האחרונות ("הכל הולך אחר החיתום"⁷¹) דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין, וגם לאחרי הסתלקותו קדושה לא זזה ממקומה⁷², ואדרבה, באופן ד"מעלין בקודש", "מוסיף והולך"⁷³, עד ביאת גואל צדק.

ועד"ו בנוגע להגלות דכללות דבנ"י - שבדורנו זה נמצאים רוב מנין ורוב בנין דבנ"י בגלות אַמריקא, ויש לומר, שזהו א' הטעמים לכך שגם נשיא הדור (ש, הנשיא הוא הכל") חי ונמצא עשר שנים בגלות אַמריקא, ומשם עסק בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל שאר הארצות אשר באו שם בנ"י, ע"י תלמידיו ושלוחיו בכל קצוי תבל.

וכיון ש, בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהן, הרי, בגלות זה האחרון שרוב מנין ורוב בנין דבנ"י ביחד עם נשיא הדור נמצאו בגלות אַמריקא, גלתה גם השכינה לגלות אַמריקא; ובגלות אַמריקא עצמה, "בבבל) היכא" - בה, מקדש מעט" ד"בית רבינו", שהוא בדוגמת "בי כנישתא דהוצל ובי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא", שנסט מקדש וישב שם" (במקום המקדש שבירושלים)⁷⁴, וממנו נמשכת השראת

מקום המקדש גופי' דלעתיד", שבו יתגלה המקדש דלעתידי, ומשם ישוב לירושלים.

ו. עפ"ז יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה - ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

ובהקדים פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷⁵ ש, עשר גליות גלתה ליובאוויטש⁷⁶, מליובאוויטש [שבה הי' גילוי פנימיות התורה כפי שנתבאר באופן של הבנה והשגה ("יתפרנסון"⁷⁷) ע"י תורת חסידות חב"ד במשך כמה דורות]⁷⁸ לרסטוב, מרסטוב לפטרבורג⁷⁹, ומפטרבורג גלתה מחוץ למדינה היא, ללטיביא⁸⁰ ואח"כ לפולין⁸¹, ועד לגלות אַמריקא⁸², ובאַמריקא גופא בכמה מקומות, עד

63 ראה ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 549. ושי"נ.

64 ע"ד שמצינו בסנהדרין - ש, לעשרה מקומות גלו" (רמב"ם שבעה ערה 31).

65 תקיף" ת"ו בסופו. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 136 הערה 35. ושי"נ.

66 מח"י אלול תקע"ג (שאו קבע אדהאמ"צ דירתו בליובאוויטש) עד י"ז מרחשון תרע"ו (שאו העתיק אדמו"ר מהורש"ב מושבו לרסטוב) - ק"ג שנים ("שלשלת היחס וראשי פרקים מתולדות בית רבינו" בהקדמת ה"יום יום").

67 משנת תרפ"ד עד לאחרי המאסר והגאולה בשנת פרד"ת, שאו העתיק מושבו מפטרבורג* למושבה מאלאחאווקא - סמוכה למאסקווא (שס).

68 באסרו חג הסוכות תרפ"ח נסע מרוסיה והתיישב בריגא, לטיביא.

69 בשנת תרצ"ד העתיק מושבו לווארשא, פולין, ובשנת תרצ"ו העתיק מושבו לאטוואצק עד אלול תרצ"ט, עד שהגיע לריגא בה' טבת ה'ש"ת (ראה מבוא לאגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה).

70 בט' אדר שני ה'ש"ת.

* כפי שנקראת אז לענינגרד. - ובימים אלו יש שקו"ט להחזיר שמה לפטרבורג (ראה שיחת ש"פ פרוח, ג' תמוז (סה"ת תנש"א ח"ב ע' 658)).

71 ברכות יב, א.

72 ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאר לסי' ז"ך.

73 שבת כא, ב.

74 ראה "התמים" ח' ב' ע' ככו; "מיום שחרב בית המקדש וקדשי קדשים עד אשר ירחם השי"ת וישלח לנו גואל צדק. . ויבנה לנו את ירושלים ובית המקדש עם הקדשי קדשים, הנה ליובאוויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמו"ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו כו".

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" - "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתיד", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב לירושלים (כנ"ל ס"ד).

ז. ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו⁸⁰ של "בית רבינו" שבדורנו:

"רבינו" - ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון - יוסף - ע"ש "ביום ההוא יוסף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"⁸¹, ושמו השני - יצחק - ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש⁸², "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא"⁸³, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"⁸⁴.

ו"בית (רבינו)" - מספרו שבע מאות ושבעים⁸⁵, וע"ש מספר זה נקבע שמו

השכינה בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם.

ויש לומר ההסברה בזה - לפי שבדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"⁷⁵ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁷⁶), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים⁷⁷, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידיה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות", ו"עתידיה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל", שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור (כנ"ל ס"ה), ועוד וג"ז עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות⁷⁸, אשר, ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא⁷⁹.

80 כידוע שהשם מורה על תוכנו ומותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א* וש"ג).

81 ישעי' יא, יא-יב.

82 תהלים קכו, ב.

83 משא"כ בומן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ו, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

84 ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.

85 להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדו"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, ככפנים.

75 תניא רפ"ז.

76 ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"ב.

77 "כמו בהגבתה כותלי בית שצריכים להתחיל להגב" הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגב" התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

78 להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (כנ"ל הערה 53).

79 אנה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

(* אג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע' רפז ואילך. המו"ל.)

(עשר פעמים עשר), שבע מאות, ועד לצירוף שניהם יחד, שבע מאות ושבעים.

והענין בהו:

מספר שבע קשור עם מציאות העולם, שנברא בשבעה ימים, שבעת ימי הבנין (שבע מדות)⁹³, וקשור גם עם בירור העולם ע"י עבודתם של ישראל, שנחלקים לז' סוגים, ז' מדרגות בעבודת ה' (שבע מדות), שבעת קני המנורה⁹⁴. ועפ"ז, השלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) מורה על שלימות עבודתם של ישראל בבירור העולם ע"י מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, שאז נגאלים⁹⁵ מן הגלות וחוזרים ובאים לארץ ישראל.

ובלשון הכתוב שבו נרמז הקשר והשייכות דשמו הראשון של רבינו להגאולה - „ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים ומפטרס ומכוש ומעלים ומשנער ומחמת גוי“, גאולתם של כל בני משבעת הארצות, ומוסיף בכתוב „ומאיי הים“, שקאי על חצי כדור התחתון, אשר, בעליית התחתון ביותר, מתעלים במילא שאר הארצות שלמעלה ממנו, כל שבעת הארצות, כללות העולם.

ויש לומר, שבשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות⁹⁶ שנים, שבעים שנה

אשר יקראו ל„בית רבינו“ בפי כל ישראל, „770“⁹⁶, שמספר זה הוא הגימטריא ד„פריצת“, ע"ש „ופריצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה“⁹⁷, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל („עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש⁹⁸, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר⁹⁹ „פריצת עליך פריך“, ודרשו חז"ל⁹⁰ „זה משיח, שנאמר⁹¹ עלה הפורץ לפניו“⁹².

ויש לקשר ב' הענינים - הרמז בתוכן המספר שבע מאות ושבעים („בית רבינו“) עם שמו (הראשון) של רבינו המרומז בפסוק „יוסיף אדניי שנית ידו וגו“:

המספר שבע מאות ושבעים מורה על השלימות דמספר שבע - שבע כפי שכל א' כלול מעשר (מספר השלם), שבעים, ויתירה מזה, כפי שכל א' כלול ממאה

(86) הן בלשון הקודש - שבע מאות שבעים, הן באידיש - זיבן זיבעציג, והן בלשון המדינה (אנגלית) - „סעווען סעוונטי“.

(87) ויצא כה, יד.

(88) ויש לומר, שהו"ע פריצת גדר דבית המקדש, ע"ד ובדוגמת (ובמכ"ש וק"ו) מהפריצת גדר דירושלים כולה, כמ"ש (זכרי' ב, ח) „פרוות תשב ירושלים“.

(89) ויש לח, כט.

(90) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספס"ה ובפרש"י.

(91) מיכה ב, יג.

(92) ולהעיר, ש„בית משיח“ בגימטריא

„פריצת“ (770). ודו"ק.

(93) ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. ועוד.

(94) ראה לק"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.

(95) להעיר, שגאולה שייכת לשביעי - „גאולה בשביעית . . . שעתידין ליגאל בשביעית“ (מגילה יז, ב).

(96) כולל גם השלימות דמאות (שהרי עבודתו

היתה בתכלית השלימות ד, בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם (ההעלם) „(אבות ספ"ה) - שכל עשר כלול מעשר (שבע מאות).

(*) וביחוד עם זה - „אני אהי' לה גו' חזמת אש

לגו“ (שם, ט).

הדור), ונעשה צורך והכרח להגדיל ולהרחיב¹⁰² עוד יותר¹⁰³ את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חדש¹⁰⁴.

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ - ש„נסע מקדש וישב שם“, ו„הוא מקום המקדש גופי“ דלעתיד¹⁰⁵, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים - מובן גודל הזכות דכאן¹⁰⁶ מישאל להשתתף בגופו ובממונו¹⁰⁵ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

והזמן גרמא - בשנת הצדי"ק - כמודגש בתהלים מזמור צדי"ק¹⁰⁶ (השייך לשנה זו¹⁰⁷) שהתחלתו „ה' מעון אתה

102 „לחזק את הבנין ולהגביהו . . שנאמר ולרום את בית אליקינו“ (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"א - בנוגע לביהמ"ק. ועד"ו בנוגע לביהכנס' וביהמ"ד - ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב).

103 נוסף על הרחבתו (וכמ"פ) במשך השנים שלפנ"ו.

104 ועד להנחת אבן פינה*.

105 ע"ד ובדוגמת בית המקדש - ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו“ (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

106 לאחר סיום ותותם מזמור פ"ט: „אשר חרפו עקבות משיחך“, „ברוך ה' לעולם אמן ואמן“.

107 ע"פ המנהג המקובל מהבעש"ט לומר המזמור תהלים המכוון למספר שנותיו (ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' נג).

* בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א. שהניח האבן פינה בידו הק' (וראה השיחה שנאמרה במעמד זה. וראה גם שיחת ליל הושר תשמ"ט). המו"ל.

(תר"ם - תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, „כל השביעין חביבין“⁹⁷ - שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד „יוסיף אדנ"י שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'“, ע"ז ש„פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פריץ“, „עלה הפורץ לפניהם“.

ה. ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה אחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ„בית רבינו“ (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות) כחיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י - תש"נ), באופן ד„נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע“⁹⁸, ונמצא, ש„בית רבינו“ (770) הוא בבחינת „תלפיות“, „תל שכל פיות פונים בו“, יותר מיובל שנים (ת"ש - תש"נ), „עד עולם“⁹⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בנ"י שבאים ל„בית רבינו“, „ברוב עם הדרת מלך“¹⁰⁰ (כולל גם „מאן מלכי רבנן“¹⁰¹, ובפרט נשיא (מלך)

97 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתחלתו. ובארוכה - ד"ה זה תש"א (סה"מ באתי לגני ח"א ע' כט ואילך).

98 תבוא כט, ג.

99 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

100 משלי יד, כח.

101 ראה גיטין סב, סע"א. ח"ג רנג, ב -

ברע"מ.

כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם שיקבעו בארץ ישראל ובירושלים, מחובר למקדש, וביחד עם כל בני שבכל קצוי תבל, כמ"ש²⁶, "והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי . . כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים"¹¹², "נכון יהי הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים"¹¹² והלכו עמים רבים¹¹² ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"¹¹³, "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹⁴, תיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ נח תשמ"ז;

ש"פ פינחס וכ"ח סיון תנש"א. ועוד)

היית לנו בדור ודור", שקאי (גם) על בתי כנסיות ובתי מדרשות¹⁰⁸, וסיומו והותמו "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו גו' ומעשה ידינו כוננהו", שקאי על השראת השכינה במשכן (ומקדש)¹⁰⁹.

ויה"ר שעוד לפני הגדלת והרחבת "בית רבינו שבבבל", יתגלה וירד מן השמים מקדש העתיד, "מקדש אדני" כוננו ידיך"¹¹⁰, בית המקדש השלישי והמשולש (שכולל גם המשכן ובית ראשון ובית שני¹¹¹), שיתגלה תחילה ב"בית רבינו שבבבל", שגם הוא "בית משולש", בית הכנסת (תפלה), בית המדרש (תורה), ובית מעשים טובים (גמילות חסדים), ומשם יחזור לירושלים, ביחד עם כל בתי

112) ומעין זה גם בסוף זמן הגלות - ש"בית רבינו שבבבל" "יקרא (גם) לכל העמים", ע"י ההשתדלות בהפצת הלימוד והקיום דמצוות שנצטוו בני נח, כפס"ד הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח.

113) ישע"י ב, ב"ג.

114) שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

108) כנ"ל הערה 4.

109) ראה פרש"י עה"פ. פקודי לט, מג. שמיני ט, כג. ועוד.

110) בשלח טו, יז. וראה פרש"י ותוס' סוכה

מא, סע"א. ועוד.

111) ראה זח"ג רכא, א.

ישנם הרואים את חשיבותה של הנסיעה לרבי, בענין קבלת הכוחות למשך השנה. השגרה בבית עלולה להחליש את החיות של חסיד בעבודת ה', ולזה נוסעים לרבי, לקבל כוחות להמשך מילוי השליחות בחיות המתאימה לחסיד.

ענין זה נכון בוודאי, אך ישנו בנסיעה לרבי מימד עמוק ופנימי הרבה יותר. הנסיעה לרבי היא בכדי לתת לו את כל מציאותנו, לבטל את המציאות בתור אדם נפרד, ולמסור ולתת אותה לרבי.

הנסיעה לרבי היא בכדי לבטא את הקשר העצמי שישנו בין החסיד לבין הרבי, שכל פרט ופרט בחיים של החסיד בטל ממש לרצונו של הרבי.

חסידים אומרים כי שיחת ש"פ תבוא תנש"א, לא בכדי נאמרה בתקופת השנה בה מתכוננים החסידים לנסוע לרבי. לימוד שיחה זו היא ההכנה לנסיעה.

בשיחה זו מבואר ענינו של יהודי, אשר הוא 'ביכורים לה'. וכיון שכך, הרי כל פרט ופרט בחייו, בכל ה"מחשבה דיבור ומעשה" שלו, צריך להיות בהתאם לכך, שהרי פרט זה הוא חלק מה'ביכורים' של הקב"ה.

ובלשון קדשו בשיחה (ס"ג): "זה שיהודי הוא "לפני ה' אלקיך" צריך לחדור בכל חיי היהודי בכלל, וגם בפרט. יהודי צריך להרגיש איך שכל פרט בחייו הוא ענין של "ביכורים" להקב"ה". . . אפילו כאשר הוא מתעסק בעניני חולין דפרנסה וכדומה – הרי כיון שהם דברי הרשות של יהודי, שייכים גם הם לענין הביכורים, ובמילא צריכים הם להיות חדורים בהתנשאות והקדושה המלאה והנעלית ביותר, כמתאים לענין שנעשה "לפני הוי' אלקיך".

ובזמן זה, כאשר אנחנו – הביכורים – עומדים להתייצב בפני "הכהן אשר יהיה בימים ההם" הוא כ"ק אדמו"ר שליט"א, הרי חשוב ביותר להחדיר ענין זה, אשר כל פרט ופרט בחיינו צריך להיות מסור ונתון לרצונו הקדוש.

וכהוראה בה מסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א את השיחה, אשר בכוחו של היהודי – כיון שהוא ביכורים של הקב"ה – לבקש, לדרוש ולפעול את הגאולה האמיתית והשלימה, אנו דורשים ובטוחים כי עוד בשנה זו נזכה להתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר שליט"א כמלך המשיח, ויגאלנו גאולת עולמים תיכף ומיד ממש!

משיחות ש"פ תבוא, כ"א אלול ה'תנש"א

– תרגום מאידית –

הברית אשר כרת אתם בחורב", עד לסיום הפרשה ממש¹⁰: „ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון” [ותוכן זה נמשך גם בפרשיות שלאחרי זה (נצבים, וילך, האזינו וזאת הברכה), בהן מדובר (לא על מצוות פרטיות, אלא) אודות הברית על כללות התורה והמצוות וענינים כלליים הקשורים בה].

כיון שהציווי והברית על כללות התומ"צ בא בהמשך אחד מיד לאחרי מצות ביכורים¹¹, יש לומר שישנה שייכות תוכנית ביניהם¹² (כידוע הדיוק בכל עניני התורה, גם בסדר התורה).

ובפרט לפי פירוש רש"י¹³, ש„היום הזה ה' אלקיך מצוך גוי" ושמרת ועשית אותם" היא ברכה שבאה בגלל קיום מצות ביכורים האמורה לפני זה¹⁴: „בת קול

א. בהמשך להציווי בפרשתנו! על מצות ביכורים (ווידיוי מעשר²) כשמגיעים לארץ ישראל (ובזה „השלים משה לבאר את התורה ולחדש כל המצות אשר צוה אותו ה' כו”³ כמו שהתחיל „בעשתי עשר חודש באחד לחודש ג' בעבר הירדן בארץ מואב”⁴) – חוזר משה לדבר אודות כללות הקיום של כל התורה והמצוות והברית ע"ז בין הקב"ה לבנ"י⁵: „כי כבר השלמתי לך הכל”⁶ בספר משנה תורה):

„היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך וגו'”⁷; ואח"כ⁸ – „שמור את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום, והי' ביום אשר תעברו את הירדן אל הארץ גו' והקמות לך אבנים גדולות גו' וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת וגו'”⁹; וכן – „הסכת”¹⁰ ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך, ושמעת בקול ה' אלקיך ועשית את מצותיו גו'”¹¹, ואח"כ בהמשך הפרשה – מדובר בארוכה אודות „דברי הברית אשר צוה ה' את משה לכרות את בני ישראל בארץ מואב מלבד

(10) כט, ח.

(11) ראה ספרי ריש פרשתנו: עשה מצוה האמורה בענין (ביכורים) שבשכרה תכנס לארץ. ועפ"ז, קיום הברית על כללות תומ"צ בארץ ישראל הוא בשכר קיום מצות ביכורים. אבל עדיין צריך ביאור בהשייכות ביניהם, ככפנים.

(12) וענין זה נראה גם ב„מקרא ביכורים” – שההודאה היא על יציאת מצרים כו' – ענינים כלליים השייכים לכל ישראל בכל הדורות – ראה לקמן בפנים סעיף ז.

(13) וראה לקו"ת ריש פרשתנו (ד"ה היום הזה ה' אלקיך מצוך – מא, רע"ג): „לא כתיב איהו יום משום דהמקרא מחובר לפרשה שלמעלה הימנה שמסיימת ארץ זבת חלב ודבש שקודם שנכנסו לארץ ה' כריתת ברית על קבלת התורה. . . והוא היום הזה וגו' דהיינו בשעת כניסתן לארץ, ולכן ודבש היום הזה הוי' הוא ראשי תיבות צירוף הוי' אחת שהוא"ו של ודבש שבפרשה ראשונה מחובר למקרא שלמטה הימנה כי הכל ענין אחד” (וראה לקו"ש שבהערה הבאה (ע' 231), שענין זה מתאים

(1) בתחלתה (כו, א ואילך).

(2) שם, יב ואילך.

(3) רמב"ן פרשתנו עה"פ היום הזה ה' אלקיך מצוך גו' (שם, טז).

(4) דברים א, ג. ה.

(5) ראה ספורנו עה"פ היום הזה גו': היום הזה – שאתה נכנס עמו לברית, הנה ענין הברית הוא – שהא-ל ית' מצוך את החוקים והמשפטים לטוב לך ואתה מקבל עליך לשמורם.

(6) פרשתנו כו, טז.

(7) כו, א-ג.

(8) שם, ט"ו.

(9) כח, טט.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

שייכותה ל"היום הזה ה' אלקיך מצוך גוי"²¹ – דקאי על כל המצוות, שבהן מחוייבים בני ישראל בכל זמן ובכל מקום, כפרש"י עה"פ²²: "בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוו עליהם"²³.

גם צריך להבין בנוגע לשם הפרשה – "תבוא"²⁴: דובר פעמים רבות²⁵ בנוגע לשמות הפרשיות, ששמו של דבר מבטא את תוכן הדבר שנקרא בשם זה. ועפ"ז צריכים הסברה בפרשתנו: "תבוא" פירושו – כניסה (של בני לארץ ישראל). שלכאורה זהו רק הקדמה והכנה לקיום מצות ביכורים (ושאר המצוות) שצריכים לקיים לאחר ש"תבוא אל הארץ גוי"²⁶. ואעפ"כ כל הפרשה – החל מעצם מצות ביכורים, עד גם לברית על כללות כל המצוות שבפרשתנו – נקראת בשם "תבוא", שהוא לא יותר מאשר הכנה והקדמה לקיום המצוות בארץ!

ב. ויובן בהקדים החידוש במצות ביכורים לגבי שאר האופנים בנתינת שבת והודאה לה':

התוכן דהבאת ביכורים ומקרא ביכורים הוא ההכרה ש"מאתו יתברך הוא יגיע לנו כל הברכות בעולם"²⁷; ברכת הקב"ה מביאה ליהודי את שפע התבואות והפירות בשדהו, ולכן הוא נותן להקב"ה

מברכתו הבאת ביכורים היום תשנה לשנה הבאה"²⁸.

ויתירה מזה: הברית על כללות תומ"צ נאמרה באותה פרשה עם מצות ביכורים, והתחלת הפרשה היא בענין זה (ביכורים) – שהתחלה (של כל דבר, אפילו בלשון בני אדם, ועאכו"כ בקדושה ותורה) היא הקדמה ויש לה שייכות להמשך הענין.

וצריך להבין מהי השייכות בין מצות ביכורים והברית על קבלת התומ"צ – כל התומ"צ. לכאורה ביכורים היא מצוה פרטית אחת בין כל מצוות התורה, הקשורה עם תנאים והגבלות בזמן במקום באיש ובמין [דוקא בארץ ישראל²⁹ בזמן שביהמ"ק ה' קיים³⁰; דוקא משבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל ומן המובחר שבהם³¹; דוקא מי שיש לו קרקע בארץ ישראל³², וקרקע משובחת³³; "אין קורין מקרא ביכורים אלא בזמן שמחה מעצרת ועד ההג"ג³⁴; ועוד]. במה מתבטאת

עם פרש"י עה"פ, כי ההכרה של רש"י ש"היום הזה גוי" קאי במצות ביכורים הוא (גם) ממה שנאמר לפני זה "ארץ זבת חלב ודבש", שדבש שייך דוקא למצות ביכורים, צ"ש.

14 נתבאר בלקו"ש ח"ט פ' תבוא (ע' 227 ואילך).

15 כלים פ"א מ"ו. חולין קלו, א. רמב"ם הל' ביכורים רפ"ב.

16 ביכורים פ"ב מ"ג. שקלים פ"ח מ"ח. תוספתא שם פ"ג. ספרי פרשתנו כו, ד. רמב"ם שם.

17 ביכורים פ"א מ"ג. מ"י. רמב"ם שם ה"ב-ג.

18 שהרי דוקא הפירות הגדלים בקרקע שלו חייבים בביכורים (ביכורים שם מ"ב. רמב"ם שם ה"ו).

19 שאין מביאין "לא מתמרים שבהרים ולא מפירות שבעמקים" (מקומות שבהערה 17).

20 פרש"י פרשתנו כו, יא. וראה גם רמב"ם שם פ"ד הי"ג.

21 ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 356 ואילך.
22 כך נקראת בכל החומשים שראיתי (ולא כי תבוא), ועד לדרושי רבותינו נשיאינו דפרשה זו בהתחלתם. ובטור או"ח סו"ט תכח: כי תבוא. וברמב"ם "סדר תפלות כל השנה" בסופו: והי' כי תבוא. ואכ"מ.
23 ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. ועוד.

24 שהרי "כי תבוא אל הארץ גוי" הוא לא הציווי על הכניסה לארץ וכיבוש וחלוקת הארץ, ונאמר בפרשיות שלפני זה.

25 חינוך מצוה עב. מצוה תרו.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

העולם ומנהיגו – ישנה ההנהגה להודות להקב"ה עבור כלכלתם וכיו"ב.

וזה מודגש עוד יותר ע"פ תורת הבעש"ט הידועה (נתבארה בפרטיות ע"י אדמו"ר הזקן³⁶), שבריאת כל העולם מתחדשת בכל יום ויום ובכל רגע ורגע. וזהו חסד בלתי מוגבל של הקב"ה בורא העולם לכל נברא – שמשפיע על הנברא ומביאו להכרה והרגש עמוק, שהוא וכל הסובב אותו תלויים לגמרי בחסד התמידי של הקב"ה³⁷.

אבל במצות ביכורים מוצאים אנו חידוש – ביטוי עמוק וכולל יותר של הכרה והודאה להקב"ה³⁸: יהודי מבטא את רגשי תודתו להקב"ה עבור חסדיו לא רק בדיבור, אלא שמבטא זאת באופן חזק יותר – במעשים: הוא לוקח, מראשית כל פרי האדמה, ומביא זאת לבית המקדש, תביא בית ה' אלקיך³⁹, אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם⁴⁰, ומניחם לפני הקב"ה, והנחתו לפני ה' אלקיך⁴⁰.

וזה מבטא את ההכרה המלאה ש, לה' הארץ ומלוואה⁴¹, הכל שייך להקב"ה: היהודי אינו מסתפק בהכרה שכל רכושו בא לו בחסדי ה' וברכתו ית' – אלא הוא מראה בהבאת הביכורים שגם לאחר קבלת שפע הפירות שייכים הפירות (וכל נכסיו) עדיין להקב"ה (כיון ש, לה' הארץ ומלוואה), ולכן הוא מביא את, ראשית

, מראשית כל פרי האדמה²⁶, מהראשונים והמובחרים שבפירות השדה, ומודה להקב"ה (ואינו, כפוי טובה²⁷) עבור הפירות שבהם בירך אותו הקב"ה ועבור כל חסדיו (חסדי המקום²⁸) – ועניית ואמרת לפני ה' אלקיך²⁹, יספר חסדיו יתברך עלינו ועל כל עם ישראל דרך כלל³⁰.

הרגש ההודאה להקב"ה עבור חסדיו ואמירת התודה ונתינת שבח והודאה לה' עליהם, הוא ענין כללי בחיי היהודי, החל מיד כשניעור משנתו³¹ ע"י הכרה והצהרה, מודה אני לפניך. . שהחזרת בי נשמת³². וזהו היסוד, השער הראשון לעבודת השם שלו, והמשכה הוא בברכות ותפלות (ע"ד, גודה לך. . על חיינו המסורים בידך. . ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהרים³³), ו, בברכות הנהיגין השונות והרבות שיהודי מברך ומודה להקב"ה במשך כל היום, ובכל יום, עבור כל טובה והנאה שנהנה, כולל – ועיקר – ברכת המזון (שהיא מן התורה³⁴) – הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים כו"³⁵.

יתירה מזה: אפילו בין אומות העולם, המאמינים ומכירים שהקב"ה הוא בורא

(26) פרשתנו כו, ב.

(27) פרש"י שם, ג.

(28) פרש"י שם, ה.

(29) פרשתנו שם.

(30) חנוך מצוה תרו. וראה גם מהמ"צ

להרמב"ם מ"ע קלב.

(31) ל' אדה"ז בשו"ע או"ח מהדו"ב ס"א ס"ו.

סידור אדה"ז לפני, מודה אני. ועוד.

(32) סדר היום בתחלתו – הובא בבאה"ט או"ח

ס"א סק"ה. שו"ע אדה"ז שם. מהדו"ק שם ס"ה.

(33) תפלת העמידה בברכת מודים.

(34) ברכות מה, ב. רמב"ם הלי' ברכות רפ"א.

(35) נוסח ברכה ראשונה דבהמ"ז.

(36) בשער היחוד והאמונה בתחלתו.

(37) ראה בכז"ג גם מכתב ח"י אלול ש.ו. (סה"ש

תשנ"ב ח"ב ע' 515 ואילך).

(38) בהבא להלן, ראה גם מכתב מוצש"ק פ'

תבוא, כ"א אלול ש.ו. (סה"ש שם ע' 521 ואילך).

(39) משפטים כג, יט. תשא לד, כו.

(40) פרשתנו כו, י.

(41) תהלים כד, א.

ש"פ תבוא, כ"א אלו

ש, ביכורים" (מלשון בכור) הם, "ראשית פרי האדמה", ו"קדמו ביכורים לכל" 49 - כך בני הם, "ראשית" העולם 50 - לפני ולמעלה מכל מה שנברא - ,מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר" 51, וכמאחז" 52 עה"פ 53, "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", שהעולם נברא, "בשביל ישראל שנקראו" 48 ראשית תבואתה".

וזה שייך לא רק לכללות נשמות ישראל למעלה או כללות עם ישראל למטה, אלא לכאן מישראל פרטי למטה, אנשים נשים וטף, כמאחז" 54: "כל אהד ואהד חייב לומר בשבילי נברא העולם", כל יהודי צריך לומר שהעולם נברא בשבילו.

וכשם שאת הביכורים בפשטות צריכים להביא לירושלים ולהניח בבית המקדש, "לפני ה' אלקיך" - כמו"כ הוא בנוגע לבני: בהיותם ה"ביכורים" של העולם, הרי ה"מקום" האמיתי דבני, דכאו"א מישראל, הוא "לפני ה' אלקיך", בבית המקדש. כיון שהמציאות העיקרית והאמיתית של יהודי (גם כנשמה בגוף למטה) היא נשמתו האלקית 55, שהיא "חלק אלוקה ממעל ממש" 56, עד -

כל פרי האדמה" (הראשונים והמובחרים) "לפני ה' אלקיך", זה נשאר ברשות הקב"ה 42.

ופעולת הבאת הביכורים, "לפני ה' אלקיך" (באופן שזה נשאר שם) חודרת לעומק יותר באדם המביא הביכורים - שיכיר עוד יותר, עד שירגיש - שכולו וכל הנמצא ברשותו שייך, "לפני ה' אלקיך" - כיון שע"י הבאת ביכורים (במעשה בפועל) מתבטאת ההכרה לא רק במחשבה ודיבור שלו (כבנתינת שבה והודאה בברכת המזון וכיו"ב), אלא גם במעשה שלו; זה חודר בכל מציאותו כל "לבושיו", עד שהפעולה והמעשה חודר לעומק גם בדיבורו - ,וענית ואמרת לפני ה' אלקיך", שאומר זאת בקול רם (וענית ל' הרמת קול" 43) ובשמחה 44, ומחשבתו וכוונתו בזה 45.

ג. ויש לומר הביאור בזה 38:

חז"ל אומרים 46 שבנ"י נקראים "ביכורים", כמ"ש 47, "כביכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם", ו"קדש ישראל לה' ראשית תבואתה" 48, כי כשם

42) שנעשים קדשי מקדש וניתנים לכהנים (ראה ביכורים פ"ג מ"ב. רמב"ם הל' ביכורים רפ"ג. וראה גם רמב"ם שם פ"ב הי"ט. ועוד).

43) פרש"י פרשתנו כו, ה. מסוטה לב, ב.

44) ספרי ופרש"י שם, יא. פסחים לו, ב. רמב"ם שם פ"ד הי"ג.

45) ראה חינוך שבעה ערה 30: האדם מעורר מחשבותיו ומצייר בלבבו האמת בכח דברי פיו, על כן בהיטיב אליו השם ברוך הוא ובברכו אותו . . . ראו לנו לעורר לבנו בדברי פיהו ולחשוב כי הכל הגיע אליו מאת אדון העולם כו'.

46) חז"ג רנג, א (ברע"מ). וראה חז"ב קכא, רע"א. - הובאו ונת' באוה"ת פרשתנו ע' תתל"ג ואילך. שם ע' תתל"ט ואילך. וראה סה"מ תרנ"ד ע' רפד ואילך. וראה גם אסתר פ"ט, ב.

47) הושע ט, י.

48) ירמ' ב, ג.

49) תרומות פ"ג מ"ז (וברע"ב שם בפירוש הא').

50) ראה ד"ה קדש ישראל לה' בלקו"ת פינחס עט, סע"ב ואילך. אוה"ת פינחס ס"ע א"רג ואילך. שם ע' א"ריב ואילך. סה"מ תר"ל ע' רה ואילך. המשך תרס"ו ע' תקח ואילך.

51) ב"ר פ"א, ד. וראה תדאר פ"ד.

52) פרש"י ר"פ בראשית. וראה גם תנחומא (באבער) בראשית ג. ויקיר פל"ו, ד.

53) בראשית א, א.

54) משנה סנהדרין לו, סע"א. וראה פיה"מ להרמב"ם בהקדמתו ד"ה דע כי הקדמונים חקרו.

55) ראה תניא רפ"ב. שעה"ה"א פ"ו (פ,

סע"ב). רדב"ז לרמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ד.

56) תניא רפ"ב.

ש"פ תבוא, כ"א אלו

וחיותך⁶² – כיון שכאו"א מישראל – גם כפי שנמצא כנשמה בגוף למטה (שנתהוה משם הוי' כפי שמתלבש באלקין, כתך וחיותך) – הוא בדרגת ביכורים, כנ"ל ש, כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם, ואין מחלקים בזה בין יהודי אחד לאחר, אלא „כל אחד ואחד" ממש – אפילו כזה שנמצא בדרגא נחותה (בחיצוניות) „חייב לומר בשבילי נברא העולם".

ומזה מובן ג"כ, שזה שיהודי הוא „לפני ה' אלקין" צריך לחדור בכל חיי היהודי בכלל, וגם בפרט. יהודי צריך להרגיש איך שכל פרט בחייו הוא ענין של „ביכורים" להקב"ה: לא רק כאשר הוא עוסק בענינים אלקיים, לימוד התורה וקיום המצוות, אלא אפילו כאשר הוא מתעסק בעניני חולין דפרנסה וכדומה – הרי כיון שהם דברי הרשות של יהודי, שייכים גם הם לענין הביכורים, ובמילא צריכים הם להיות חדורים בהתנשאות וקדושה המלאה והנעלית ביותר⁶³, כמתאים לענין שנעשה „לפני הוי' אלקין".

ואפילו כאשר מדובר אודות מחשבה, דיבור או מעשה אחד ויחיד, שנראה חסר חשיבות ביחס לשאר מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו – הרי בהיותם מחשבה, דיבור או מעשה של יהודי, ה"ז חלק מ„ביכורים" ששייכים לבית המקדש, „לפני הוי' אלקין"!

וההסברה בזה היא, כנ"ל: כיון שזהו חלק מחיי היהודי – ויהודי הוא „כולא חד" עם הקב"ה, ואין הוא אמצעי לדבר אחר, אלא הכוונה והתכלית היא בו גופא

בלשון הידוע⁵⁷ – „ישראל וקוב"ה כולא חד", ולכן, כאו"א מישראל, בכל מצב שנמצא, קשור ומחובר עם הקב"ה, ולכן צריך הוא להמצא (גם בגלוי) „לפני ה' אלקין",

„לפני" – הן בפירושו הפשוט: לפני – בסמיכות להקב"ה, והן בפירושו הפנימי: מלשון פנימיות⁵⁸ – בפנימיות „ה' אלקין", „ישראל וקוב"ה כולא חד". כי הגם שכל העולם נברא ע"י הקב"ה, אמנם העולם נברא רק כאמצעי „בשביל ישראל שנקראו ראשית", ובמילא אין הוא מתקרב ואין הוא מגיע לפנימיות „לפני" הרצון והכוונה דהוי' אלקין; משא"כ ישראל הם „ביכורים" „ראשית" – התכלית היא בהם גופא⁵⁹, וכל שאר הדברים נבראו „בשביל ישראל", כיון ש„ישראל וקוב"ה כולא חד", ולכן קשורים הם עם „לפני (הפנימיות דהוי' אלקין"⁶⁰,

וכפי ש„הוי'" (מלשון מהוה⁶¹) נעשה „אלקין" (לשון יחיד, לא אלקים), „כתך

57 ראה חז"ל עג, א.

58 להעיר מתו"א משפטים עה, ג. תו"ח שם תט, רע"א. ועוד.

59 ראה לקו"ש ח"ב ע' 604. ח"ה ע' 246. ח"ו ס"ע 235 ואילך. ח"י ע' 25.

– וגם הענין ש„אני נבראתי לשמש את קוני" (משנה וברייתא סוף קידושין), הנה מכיון שישאל וקוב"ה כולא חד, הרי זה גופא מה שנבראו לשמש את קונם, והו המציאות שלהם (וראה לקו"ש ח"ה שם ובהערה 40). וראה יתירה מזה) לקו"ש חכ"ד ע' 163 הערה 44.

60 ועוד יש לומר: „לפני הוי' אלקין" – למעלה מהוי' אלקין (ע"ד הפירוש ב„לפני הוי' תטהרו" (אחרי טו, ל) – אוה"ת דרושים ליוה"כ ע' ב'קלט), שהרי ישראל וקוב"ה כולא חד, למעלה משם הוי' (מלשון מהוה) ואלקין (שם אלקים).

61 חז"ל רנו, סע"ב. פרדס שער א (שער עשר ולא תשע) פ"ט. שעהו"א רפ"ג.

62 ראה לקו"ת במדבר טו, רע"ד. שלה מ, ג.

אוה"ת יתרו ע' תצטז ואילך. לקו"ש ח"ה ע' 191.

63 ראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 662. וש"נ.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

אחד עם הקב"ה, ולכן כל פרטיו הם „לפני ה' אלקיך” – משתקף בקיום מצות ביכורים בפשטות (ע"י בני), שאי"ז רק הודאה בדיבור, אלא גם במעשה – שמביאים את הפירות הגשמיים „לפני ה' אלקיך” והם נשארים ברשותו של הקב"ה, הפירות הגשמיים נהפכים לקדושה⁶⁵, וזה חודר במציאותו של היהודי המביא את הביכורים, במחשבה דיבור ומעשה שלו – שהוא (היהודי) נעשה ה„אומר” (המקור) שאומר ומזמר את שבחו של הקב"ה – „וענית ואמרת לפני הוי' אלקיך”, וכל הסובבים, כולל ה„כהן אשר יהי' בימים ההם”⁶⁶, וגם הקב"ה בעצמו כביכול, עומדים ומקשיבים למה שהוא אומר,

לא רק כהיחס של בורא ונברא שהנברא מודה לה' על השפעת החיות והחסד, אבל הבורא והנברא נשארים שני דברים נפרדים, כנ"ל.

ע"י קיום מצות ביכורים, מגלים למטה בעוה"ז התחנות, איך שבנ"י (בהיותם נשמות בגופים) הם „ביכורים” („ראשית”) דכל העולם, שבשבילם נברא כל העולם.

ה. מזה מובן ענין כללי במצות ביכורים שמקשר אותה עם כללות התומ"צ:

ביכורים מגלים את התכלית דקיום כל התורה ומצוות – שאצל יהודי, גם כפי שהוא נמצא נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי, יתגלה שהוא „ביכורים” („ראשית” של כל העולם) – בהיותו דבר אחד עם הקב"ה, „לפני הוי' אלקיך”, „ישראל יקובה כולא חד”.

ו. יתירה מזו ובעומק יותר:

– הרי מובן, שכן הוא גם בנוגע לפרטי חייו, שכל פרט שיהודי עושה, כל מחשבה דיבור או מעשה שלו, ובכל רגע בזמן ונקודה במקום שבו הוא נמצא – אפילו אחד ויחיד ופעוט⁶⁷ (לפי ערך) – הוא חלק מ„ביכורים” שנמצאים „לפני ה' אלקיך” ב„בית המקדש” („מקדש אד' כוננו ידיך”⁶⁸), וגם ברגע זה ובמקום זה (אפילו אם זהו רק דבר ארעי) יש עליו חיוב לומר „בשבילי נברא (כל) העולם”, כידוע שכל הענינים נבראו בשביל עבודתו של יהודי (במחשבה, דיבור או מעשה) בזמן ומקום מסויים זה דוקא – כיון ש„מה' מצעדי גבר כוננו”⁶⁹ (ע"ד „מקדש אד' כוננו ידיך”), [עד שיש ליהודי כח ושליטה לפעול שינוי וחדוש בזמן ובמקום – „ישראל דקשינהו לזמנים”⁶⁷, ועד"ו בנוגע לקידוש המקום (ע"י בנין ביהכנס"ס וכיו"ב)].

ד. עפ"ו מובן החדוש דמצות ביכורים לגבי שאר האופנים בהודאה ושבח לה':

הענין הפנימי ד„ביכורים”, שמגלה איך המציאות האמיתית דבנ"י היא דבר

64 עפ"ו יומתק הדין (פאה רפ"א. ביכורים פ"ב מ"ג) שביכורים אין להם שיעור (מן התורה⁶⁵), „אפילו אשכול אחד ואפילו גרוגרת אחת” (ספרי פרשתנו כו, ב).

65 בשלח טו, יז.

66 תהלים לו, כג. וראה „היום יום” י תמוז. ג אלול. יד חשוון. ספר השיחות תשמ"ח ח"ב ע' 529 ואל"ך. וש"נ. וראה „היום יום” ח"י אלול תורת הבעש"ט בש"פ תבוא תרנ"ב עה"פ והי' כי תבוא ג'.

67 ברכות מט, א.

68 ראה בהנסמן בהערה 42.

69 פרשתנו כו, ג.

* רמב"ם הל' ביכורים פ"ב ה"ז. – ויש סוברים ששיקר ביכורים אף מדבריהם אין לו שיעור (ראה אנציקלופדי' התלמודית בערכו (כרך ג ע"ג שח), ושי"נ).

ש"פ תבוא, כ"א אלול

את התורה (שהיא „מורשה קהלת יעקב“⁷⁷). משא"כ קיום ישראל שייך אפילו אם אדם עובר על תומ"צ ח"ו - כמאחז"ל⁷⁸, „אע"פ שחטא ישראל הוא, כיון שבנ"י הם נעלים מהתורה [כפי שזה מתבטא בגלוי בענין התשובה, שאפילו מי שעבר ר"ל על התורה, יכול לעשות תשובה, כיון שנשמתו מגיעה מ„מקום“ שהוא למעלה מהתורה (כידוע⁷⁹ בענין „שאלו לתורה כו' שאלו להקב"ה כו' אמר יעשה תשובה ויתכפר לו“⁸⁰).

אבל כיון שהתורה באה ביחד עם ישראל („ב' ראשית“) - אלא שבוה גופא - „ישראל קדמו“⁸¹ - הרי מובן, שעצם מציאותם של ישראל קשורה לתורה [כיון שבנ"י קשורים בעצם עם הקב"ה, ולכן גם עם - חכמתו ורצונו ית"ש⁸² (תורה, שאורייתא וקוב"ה כולא חד⁸³)], ולכן מציאותם של ישראל עצמם (בהיותם חד עם קוב"ה) מביאה את היהודי לקיום

זה שבנ"י הם „ביכורים“ - „מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר“ - הוא אפילו לגבי תורה. ואע"פ ש„בראשית“ - „ב' ראשית“, „בשביל התורה שנקראת⁷⁰ ראשית דרכו ובשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתה“⁷¹, „שני דברים קדמו לעולם תורה וישראל, ואיני יודע איזה מהם קודם“ - הרי „כשהוא אומר צו את בני ישראל דבר אל בני ישראל אומר אני ישראל קדמו“⁷², כיון ש„כל התורה היא ציוויים לישראל“⁷³.

אמנם אין הפירוש בזה, שישראל, כפי שהם קדמו ולמעלה מהתורה, אין להם שום שייכות עם התורה ח"ו - כמובן מזה גופא שתיבה אחת, „בראשית“, כוללת „ב' ראשית“, תורה וישראל. ז.א. שאע"פ שבגלוי תורה וישראל הם שני דברים, אבל באמת ובעצם הם דבר אחד: בני קשורים עם תורה (הם היינו ואורך ימינו⁷⁴), ותורה קשורה עם בני (כל התורה היא ציוויים לישראל“).

והפירוש בזה ש„ישראל קדמו“ לתורה הוא - ע"ד סיבה ומסובב כביכול: תורה ניתנה בשביל בני (ציוויים לישראל), ולכן⁷⁵ פקו"נ דוחה כל התורה כולה⁷⁶, ולא להיפך. קיום התורה אינו שייך ללא בני, צריכים את בני שיקבלו ויקיימו

(70) משלי ח, כב.

(71) פרש"י שבהערה 52. וראה גם תנחומא (באבער) בראשית ה.

(72) ראה תדא"ר פ"ד (וראה ספר השיתות תשמ"ט ח"ב ע' 725 שוה"ג להערה 43).

(73) סה"ש תש"ה ע' 121. וראה גם סה"מ ה"ש ע' 61.

(74) נוסח ברכת אהבת עולם דתפלת ערבית - ע"פ ל' הכתוב (נצבים ל, כ), „כי הוא חייך ואורך ימך“.

(75) ראה גם סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 129 הע'

61.

(76) ראה יומא פב, א. כתובות יט, א.

(77) ברכה לג, ד.

(78) סנהדרין מד, א.

(79) ראה סה"מ תרכ"ט ע' שלח ואילך. תש"ה ע' 124 ואילך. ובכ"מ.

(80) יל"ש תהלים רמז תשב. ועוד.

(81) ועפ"ז אולי יש לומר הפירוש בהקס"ד במדרש „שני דברים קדמו לעולם תורה וישראל) ואיני יודע איזה מהם קודם“ (אף שאומר אח"כ „כשהוא אומר צו את בני ישראל . . . אומר אני ישראל קדמו“) - שכן הוא גם לפי המסקנא (ש„איני יודע איזה מהם קודם“), כי ישראל ותורה חד הם, אלא שבחד גופא ישראל קדמו.

ועוד י"ל: בעבודה יש ב' סדרים, לפעמים תורה קודם לישראל ולפעמים ישראל קודם לתורה (כדלקמן בפנים), ולכן „איני יודע איזה מהם קודם“ בסדר העבודה בפועל. אבל לפי שני האופנים הרי „ישראל קדמו“ בשרשם למעלה.

(82) ראה תניא פ"ד.

(83) תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הוהר. וראה הנסמן במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' רפה. וראה ח"א כד, א. ח"ב ס, א. תקו"ז ת"ו (כא, ב). תכ"ב (סד), א. לקו"ת נצבים מו, א. ועוד.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

כלומר, בישראל ישנם שתי דרגות: (א) נשמות ישראל כפי שהן יורדות למטה בגוף בעולם הזה הגשמי, שבו הן „יש נברא ממש“⁸⁹, ובגלל העלם והסתרה העולם, לא נראה בגלוי הקשר שלהם עם קוב"ה, ולכן צריכים לגלות זאת ע"י אורייתא - שגם בהיותה למטה „אורייתא וקוב"ה כולא חד“; (ב) ועי"ז (הקשר דישראל עם אורייתא) - מתגלה העצם דישראל, כפי ש„ישראל וקוב"ה כולא חד“, כפי שהם קדמו ונעלים מהתורה. ולכן יש בכחם של בני"ה להשפיע ולחדש בתורה⁸⁸, עד שהם מחברים את התורה וקוב"ה שלמעלה מהתורה (כנ"ל).

ויש לומר, שכיון שבני"ה - גם כפי שנמצאים למטה - הם „ביכורים“, „לפני ה' אלקיך“ - הרי גם למטה ישנו העצם דבני"ה כפי שהם למעלה מהתורה (וזה מתבטא בגלוי בענין התשובה, כנ"ל).

וכמוכן גם ממאחז"ל הנ"ל ש„כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם“, שזה כולל (בפשטות) כאור"א מישראל, אפילו עם הארץ⁹⁰, שאין לו שייכות גלוי לתורה. [וכמרומו בלשון חז"ל: אפילו בהדרגה ד„נברא העולם“ - שהיתה לפני מתן-תורה ולפני הציווי על לימוד התורה - הוא חייב לומר „בשבילי נברא העולם“].

ויש לומר שזה מתבטא בנוגע לפועל בנוגע לתינוק וקטן בישראל (קודם שמתחיל לדבר ושייך ללימוד התורה בגלוי), ועד"ז קטן בידיעות שעדיין אין לו שייכות גלוי לתורה (שלא באשמתו ח"ו, אלא תינוק שנשבה לבין העכו"ם⁹¹) - שכיון שהקב"ה העמידו במצב זה ואין

התורה בפועל ובגלוי, כפס"ד הרמב"ם⁸⁴ שהרצון הפנימי של יהודי (אפילו במצב שיצרו תקפו) הוא תמיד לקיים את רצון ה' („רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן העבירות“).

אלא שע"ד הרגיל - ענין זה גופא (שישראל קדמו לתורה) מתגלה בפועל ע"י תורה, כי לפי סדר העבודה ע"ד הרגיל לכתחילה (מצד „אדם ישר הולך“) צריך יהודי ללמוד תורה ולקיים מצוותי, ועי"ז מתגלית מעלתו של יהודי; אבל גם לולא זה שייך שיהי' גילוי העצם דבני"ה כפי שהם למעלה מהתורה (כפי שזה מתבטא בעבודת התשובה, כנ"ל). והביאור בזה:

בנוגע להלשון⁸⁷, „תלת קשרין“⁸⁵ אינון מתקשרן דא בדא, קוב"ה אורייתא וישראל, ידועה השאלה⁸⁶: שלשה דברים מתקשרים באמצעות שני קשרים. מהו הלשון „תלת קשרין“? ואחד הביאורים בזה⁸⁷: נוסף על הקשר דישראל עם קוב"ה שנעשה ע"י אורייתא, ישנו גם קשר שלישי בין ישראל וקוב"ה - כפי שישראל הם למעלה מאורייתא, ואדרבה - הם מחברים את התורה עם קוב"ה⁸⁸ (שלמעלה מהתורה).

(84) הלי' גירושין ספ"ב.

(85) „צ"ע דבזהו פ' אחרי דע"ג ע"א לא נא' הלי' תלת קשרין כ"א תלת דרגין אינון דמתקשרין כו'. אמנם בודאי נמצא באיזה מקום בוחר או בתי' בז' תלת קשרין, וכפה"ג כ"ק רבינו אדמו"ר וצוקלה"ה נ"ע אמר בכל פעם בל' תלת קשרין כו' שכן נז' הלשון בכל הדרושים - סה"מ תרנ"ז ס"ע כח.

(86) סה"מ תרנ"ז שם.

(87) לקו"ש ח"ה ע' 408. ח"ט ע' 264. סה"מ מלוקט ח"ג ע' קנה.

(88) ראה לקו"ת שלח מזו, רע"ג. סה"מ תש"ה ע' 123. וראה גם סה"מ מלוקט שם. ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 725.

(89) סה"מ תש"ה שם.

(90) ראה תוי"ב ופרש"י עה"פ קדושים כ, ב (ד"ה עם הארץ); „עם שבגינו נבראת הארץ“.

(91) ראה רמב"ם הלי' ממרים פ"ג ה"ג.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

תוכן הקריאה הוא, שלמרות ש,ארמי אובד אבי", ויעקב נמצא אצל לבן, ולבן ביקש לעקור את הכל כשרדף אחר יעקב כו"ק⁹⁷, ולאח"ז (ו,ועוד אחרים באו עלינו לבלותינו)⁹⁷, וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט (ב,שבועים נפש"ש⁹⁷) - שכל זה הי' לפני מתן תורה - הרי לא רק שזה לא פגע ביעקב ובניו, אלא אדרבה: "והי שם לגוי גדול עצום ורב"⁹⁹, הן בכמות והן באיכות,

[החל עוד בזמן יעקב, שזכה ש,מטתו שלימה"⁹⁸, עד שכאשר הי' ליעקב חשש בזה, "אמרו לו בניו: שמע ישראל (ישראל סבא) ה' אלקינו ה' אחד, כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד, באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד"⁹⁹ - שגם בהיותם במצרים, "אין בלבנו אלא אחד" - שלימות האחדות עם הקב"ה, "לפני ה' אלקיך"]:

וגם לאח"ז - אע"פ ש,וירדו אותנו המצרים וגו"¹⁰⁰, במצרים וגבולים¹⁰¹ דעולם, הרי "ויציאנו ה' ממצרים ביד חזקה וברוע נטוי ובמורא גדול ובאותות ובמופתים", עד "ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש"¹⁰² - שבתר בננ"י כ,ביכורים" דכל העולם¹⁰³; ולכן מביאים בנ"י - מדה

הוא אשם בכך, לכן אע"פ שעדיין אין לו שייכות גלוי' לתורה, ה"ה ג"כ נמצא בדרגת "ביכורים", ששייך ל,לפני ה' אלקיך", שקדמו ולמעלה מכל עניני העולם, ואפילו קדמו לתורה, וכל הענינים נבראו ב,שבילו".

זאת אומרת, שבעבודת השם בפועל ישנם שני אופנים: (א) ע"ד הרגיל נעשה הקשר דישראל וקוב"ה ע"י אורייתא⁹², ולכן "תלמוד תורה כנגד כולם"⁹³, וישנו חיוב תמידי על כאו"א מישראל לתלמוד תורה בכל רגע פנוי⁹⁴, כיון שבוה תלוי קיומו ומציאותו. (ב) אבל כאשר מדובר אודות אדם שנמצא במצב - שלא באשמתו - שעדיין אין לו שייכות גלוי' לתורה - נמצא אצלו ענין ה,ביכורים", שבשבילו נברא הכל. ואדרבה - זה גופא מביא אותו לתורה, כנ"ל.

ז. ויש לומר שענין כללי זה במצות ביכורים (גילוי מעלתם של ישראל - "ביכורים" - גם בעוה"ז הגשמי, עד למעלתם שקדמו לתורה) מתבטא גם ב,מקרא ביכורים", הפרשה שאומר מביא הביכורים: "וענית ואמרת לפני ה' אלקיך, ארמי אובד אבי וירד מצרימה גו' ויציאנו ה' ממצרים גו' ויתן לנו את הארץ הזאת גו"⁹⁵ - שאלו (ירידת יעקב למצרים ויציאת מצרים והכניסה לארץ ישראל) הם ענינים כלליים הקשורים עם כל בנ"י בכל הדורות⁹⁶:

92 וי"ל שעל דרגא זו אחז"ל (חולין צב, א) "עלין שבה אלו עמי הארץ. . דאלמלא עליא לא מתקיימין אתכליא". ועפ"ז מובן שאין זו סתירה למאחז"ל הנ"ל ש,כל אחד ואחד חייב לומר כו", שכולל בפשטות גם ע"ה.

93 פאה פ"א מ"א.
94 סנהדרין צט, א.
95 פרשתנו כו, ה ואילך.
96 כמאחז"ל בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים (משנה פסחים קטז, ב).

97 פרש"י עה"פ.

98 ויק"ר פל"ו, ה. פרש"י ויחי מז, לא. וראה

פסחים נו, א. ועוד.

99 פסחים שם.

100 פרשתנו שם, ו.

101 ראה תו"א ורא"א נו, ב ואילך. בשלח סד,

א"ב. יתרו עא, ג ואילך. ובכ"מ.

102 פרשתנו שם, ח"ט.

103 ועפ"ז יומתק המשך הכתובים שלאחרי זה

(שם, יח"ט) - "וה' האמריך (מלשון חשיבות,

אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם - ברכות ו, א)

להיות לו לעם סגולה גו', ולתתך עליון על כל

הגוים אשר עשה". וכן להלן כה, א.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

„ביכורים“. ואדרבה: „הביכורים טעונים כלי“ - הביכורים באים „לפני ה' אלקיך“ דוקא על ידי כלי.

עד שדוקא כלי שעשוי מדברים הכי פשוטים (מעוה"ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו) מתאחד עם הביכורים, באופן ש„הביכורים והסלים לכהנים“, שגם הכלי עצמו נעשה בדרגת „לפני ה' אלקיך“.

ויתירה מזה: עי"ז נפעל שיהי, „ושמת בטנא“, טנא ר"ת טעמים נקודות אותיות¹¹¹ - שתהיי שלימות התורה, נוסף על אותיות ונקודות התורה - גם טעמי התורה, ובאופן ד„ושמת“ את ה„ביכורים“ - שיהודי „מונח“ בפנימיות (בטעמים נקודות אותיות) התורה.

ט. ע"פ הנ"ל תובן (בעומק יותר) השייכות דמצות ביכורים עם המשך הפרשה אודות הברית על כללות התומ"צ [נוסף על האמור לעיל (ס"ה), שביכורים מבטאים את התוכן דכל התומ"צ]:

„ביכורים“ - המעלה העצמית דישראל (שקדמו לתורה) - הוא ההתחלה והיסוד דכל התורה והמצוות; כיון ש„ישראל וקוב"ה כולא חד“, עושה הקב"ה (לכתחילה) כריתת ברית עם בני ישראל שמתאחדת את הקב"ה עם בני ישראל (כהאחדות דשני חלקי הברית), באופן גלוי גם למטה, וזה מתבטא בפועל ובגלוי עי"ז ש„ושמרתם את דברי הברית הזאת“, בני מקבלים על עצמם ומקיימים את התורה ומצוות של הקב"ה, „היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך“ (באופן שחודר בהם

כנגד מדה¹⁰⁴ - „ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה' והנחתו לפני ה' אלקיך“¹⁰⁵.

וענין זה מגלה שבני - גם לפני מתן-תורה, לפני שקבלו שייכות גלוי לתורה למטה¹⁰⁵ - הם בדרגת „ביכורים“, שקדמו לכל דבר, אפילו לתורה, וזה מתבטא בגלוי עי"ז ש„ויהי שם לגוי גדול עצום ורב“, ואח"כ „ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה וזרוע נטויה ובמורא גדול ובאותות ובמופתים“, עד ש„ויביאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש“.

ח. עפ"ז יומתק גם הדין בביכורים, ש„הביכורים טעונים כלי“¹⁰⁶, כמ"ש¹⁰⁶ „ושמת בטנא“, ובוה גופא הדין הוא, ש„הביאם בכלי מתכות [כמנהג העשירים ש„מביאים ביכוריהם בקלתות של כסף ושל זהב“¹⁰⁷] נוטל הכהן הביכורים וחזור הכלי לבעליו, ואם הביאם בכלי ערבה וחלף וכיוצא בהן [כמנהג העניים¹⁰⁸] הרי הביכורים והסלים לכהנים“¹⁰⁸:

שלימות¹⁰⁹ הגילוי דמעלתן של ישראל בבחי' „ביכורים“ היא בזה, שגם כפי שהם נמצאים ב„כלי“, נשמה בכלי הגוף (מוגבל), עד אפילו בכלי עני (אין עני אלא בדעת¹¹⁰), ניכר שם איך שהם

104 ראה סוטה ת, ב, ט, ב, ושי"ג. ועוד.

105 דאף שהאבות קיימו כל התורה כולה עד שלא ניתנה (ראה יומא כח, ב, קידושין פב, א), ה' זה ברוחניות ולא פעל זיכרון כהפצא הגשמית של העולם (ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך. ושי"ג).

106 ל' הרמב"ם הל' ביכורים פ"ג ה"ז, מספרו פרשתנו כו, ב.

107 ביכורים פ"ג מ"ח.

108 רמב"ם שם ה"ח.

109 בהבא להלן, ראה בארוכה לקו"ש חכ"ט

ע' 145 ואילך.

110 ראה נדרים מא, א.

111 מגלה עמוקות אופן נג. או"ת להה"מ פרשתנו (נו, ב). וראה גם ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 694.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

בהתהוות יש מאין ע"י הקב"ה עצמו¹¹⁴ ובכלל יום, שזה כולל גם בכל רגע ורגע, באופן שהרגע החדש נעשה התחלה חדשה בעבודתו בתומ"צ שכולל את כל הרגעים עד סוף וסיום עבודתו.

בדוגמת מה שדוקא בכחם של בני"ו לחדש בתורה עצמה (בהיותם קודמים לה), ועד גם - לפעול חידוש בלומד התורה עצמו, שנעשה כאדם חדש ממש (ע"י לימוד התורה שלו), ובכל יום ורגע - באופן חדש.

יא. ובוה יובן גם הביאור בשם הפרשה „תבוא“:

אע"פ ש„תבוא (אל הארץ)“ הוא הכנה והקדמה לקיום המצוות בכניסה לארץ ישראל - אבל בהיותו פעולה וסדר העבודה של יהודי, יש בוה („תבוא“) גופא תכלית לעצמו (נוסף לכך שוהי הקדמה להבא לאח"ו), שכולל (בפרט זה) את כל עניני העבודה.

וזהו גם התוכן דתיבת „תבוא“ עצמה: גם בתחלת עבודתו של יהודי, כאשר הוא אוהו רק ב„תבוא“ (עוד קודם שמקיים מצוה) - צריך הוא „להכנס“ (תבוא) בוה בפנימיותו¹¹⁵, בידעו שב„תבוא“ גופא נמצאת תכלית עבודתו ברגע זה, שכוללת - ורק נותנת כח - לעשות את העבודה שלאחרי זה: „וירשתה וישבתה בה“, והמצוה דהבאת ביכורים ומקרא ביכורים, עד - כללות קיום הברית בהמשך הפרשה.

ולהוסיף, ששם הפרשה „תבוא“¹¹⁶ מרמז ש„תבוא“ הוא באופן ודאי (אין המדובר כאן אודות הציווי להכנס לארץ

לגמרי), כך שרואים בגלוי בעולם איך ש„וה“ האמירך היום להיות לו לעם סגולה גוי ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת¹¹².

י. ובוה תובן גם - בפרטיות יותר - השייכות דביכורים לדרשת רש"י עה"פ „היום הזה ה"א מצוך“ - „בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוית עליהם“¹¹³:

כמדובר לעיל (ס"ג), שכיון שתכלית בני"ו - בהיותם „ביכורים“ - היא בהם עצמם, והכל נברא עבורם, מובן לכן שכל פרט בחיי יהודי (אפילו כזה שאין לו עדיין שייכות גלוי" לתורה) - כל רגע בזמן, כל נקודה במקום, כל מחשבה דיבור או מעשה יחיד, יש לו תכלית בו עצמו (ואינו אמצעי לדבר אחר), ז.א. שוהו דבר חדש לגמרי (מצד התכלית שיש בפרט זה עצמו), עליו חל החיוב לומר „בשבילי (בשביל פרט זה) נברא העולם“, ז.א. שכל עניני העולם, כל הרגעים בזמן וכו' נכללים ברגע אחד זה.

ומזה מובן, שהכח לפעול ש„בכל יום יהיו (תומ"צ) בעיניך חדשים“ (אע"פ שעשה עבודה זו גם לפני זה) - בא דוקא מיהודי („ביכורים“), כיון שבנוגע לכל עניני העולם - כיון שאין הם תכלית לעצמם, אלא אמצעי לדבר אחר (בשביל ישראל ובשביל התורה), ייתכן שיום (ועאכו"כ רגע) בזמן יהי המשך לעבודה דיום שלפנ"ז, או הכנה ואמצעי ליום שלאחרי זה;

דוקא בכחם של בני"ו לפעול ש„בכל יום יהיו בעיניך חדשים“, חידוש אמיתי [בדוגמת החידוש בכל יום ובכל רגע

114) ראה סה"מ עטר"ת ע' תמר. ה"ש"ת ע'

117 ואילך.

115) ראה לקו"ש ח"ט ע' 245.

116) ראה לעיל הערה 22.

112) פרשתנו כו, יח"ט.

113) כנ"ל ס"א.

ש"פ תבוא, כ"א אלו

אין בזה שום תנאים, שצריך להיות תלמיד חכם, לומד תורה או מקיים מצוות וכיו"ב, אלא "כל מי שרוצה" יכול לקבל את פניו והוא, "מקבל את כולם בסבר פנים יפות". וענין זה מדגיש את המעלה העצמית דבנ"י - בהיותם, "ראשית תבואתה" דהקב"ה - הרי הם מאוחדים עמו באהבה עמוקה (מבלי הבט על מעמדם ומצבם בגלוי ובחיצוניות).

וענין זה נמצא בהדגשה יתירה בכך ש,אני לדודי ודודי לי" (ר"ת אלו), מתחיל ב,אני" - עצם המהות של יהודי, כפי שהוא נמצא ב,אני" (המציאות) שלו, בכל מצב שהוא - הרי הוא נמשך ומתקשר מעצמו (באתערותא דלתתא) עם ,דודי" (הקב"ה), וזה (ה,אני לדודי") דוקא מביא אח"כ גם את ה,ודודי לי", הקשר והאהבה דהקב"ה לבנ"י. וכמ"ש¹²⁴: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם": עי"ז ש,לב האדם" התחתון משתוקק באהבה ,לאדם" העליון - ,אני לדודי", ה"ז מביא אח"כ את ה,ודודי לי" ד,לב האדם" העליון ,לאדם" התחתון.

ויש לומר, שזה שיש בכחו של יהודי (כפי שהוא במעמד ומצב ד,אני") לפעול זאת (עד גם לעורר את ה,ודודי לי") - מבטא את כחו בהיותו ,ביכורים" שנמצאים ,לפני ה' אלקיך", "ישראל וקוב"ה כולא חד"; ובכדי שלא יהי ,נהמא דכיסופא"¹²⁵, ה"ז בא בגילוי עי"ז שיהודי נמצא למטה בעולם שמעלים ומסתיר על שייכותו הגלוי" עם הקב"ה, בכדי שהוא - ע"י עבודתו (,אני") - יגלה ואת.

ועד שזה מביא גם שלימות בקיום

ישראל) - ו,כי" מגלה את הסדר שבו זה יהי' - ודבר ודאי שיהי', תבוא אל הארץ וירשתה וישבת בה", ובאופן ד,והי' כי תבוא" - אין והי' אלא מיד¹¹⁷, עד שמיד מקיימים את מצות ביכורים.

*

יב. לענין הנ"ל ישנה שייכות מיוחדת עם חודש אלו - הזמן דחשבון הנפש¹¹⁸ על השנה שעברה וההכנה לשנה הבאה:

חודש אלו - ר"ת ,אני¹¹⁹ לדודי ודודי לי"¹²⁰ - הוא זמן שבו כא"א מישראל מרגיש קרוב להקב"ה, וקירבה הקשורה עם אהבה וחובה, כמודגש בהביטוי ,דודי"¹²¹. וכמשל הידוע של אדמו"ר הזקן¹²², שבחודש אלו הקב"ה הוא כ,מלך בשדה", ,ואו רשאין (ויכולים)¹²³ כל מי שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם", וכל אחד יכול לבקש ממנו כל מה שהוא צריך.

ובזה מודגש עוד יותר התוכן ד,ביכורים" - התאחדות בנ"י עם הקב"ה ומתוך קירוב ואהבה (,דודי") מצד היוקר של בנ"י אצל הקב"ה; ובנוסף לכך הרי

(117) ספרי ריש פרשנו.

(118) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 141 ואילך. תרח"ץ ס"ע 10. סה"מ אידיש ע' 75. 129. וראה לקוטי מהרי"ל הל' ימים הנוראים. ל"ת להאריז"ל עה"פ ובכתה גו' ירח ימים תצא כא, ג. טוא"ר ר"ס תקפא. לקו"ת פ' ראה לב, א.

(119) ש"ש ו, ג.

(120) אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. סדר היום (בסדר ר"ת אלו). הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' פב הערה 67.

(121) ראה ב"ח לטור שבעה ערה 118.

(122) לקו"ת שם.

(123) הוספת-ביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר בסה"מ

ה'ש"ת ע' 167.

(124) משלי כו, יט.

(125) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו

ז, רע"ד.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

לפני ה' אלקיך - והכהן אשר יהי' בימים ההם מקפיד על כל תנועה שלו - ודאי שישתדל ויתחזק שכל דבר הכי קטן, כל פרט בהנהגתו, ייעשה במלוא תשומת הלב והזהירות.

ואם כן הוא בכל ימי השנה, הרי כמה פעמים ככה צריכה להיות האחריות והזהירות - ביחד עם הזכות - בעמדנו בחודש אלול, חודש החשבון דכל השנה שעברה, וחודש ההכנה לכל השנה הבאה, ובפרט בשנים עשר הימים האחרונים לחודש¹²⁹ - מובן עוד יותר, עד כמה צריכים לייקר כל רגע ביום (בהיותו כנגד חודש שלם), בעשיית חשבון הנפש המתאים וההכנה לשנה הבאה!

ובפרט שנוסף על חודש הסגולה אלול - הרי זו שנת תנשא, ר"ת הי' תהא שנת נפלאות אראנו, והכנה לשנת תשנ"ב, ר"ת תהא שנת נפלאות בכל. ויש להוסיף בינה - עם מעלת הבינה לגבי חכמה (ראי', אראנו), וחיבור שניהם יחד - הבן בחכמה וחכם בבינה, כמבואר בכ"מ¹³⁰.

ונוסף על עבודת עצמו בכל הנ"ל, צריכים לדאוג גם להשפיע על יהודים אחרים שמסביבו, שגם הם יעשו את עבודתם בשלימות בחודש אלול, ובימי הסליחות, ואח"כ גם בחודש תשרי.

ועוד ועיקר - לעורר שוב אודות ההשתדלות לספק את צרכי החג לכל המצטרפים לכך, ולפני זה - הצרכים דראש השנה («אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו»¹³¹),

התומ"צ - כמרומו בחמשת הראשי תיבות ד, «אלול» כנגד תורה עבודה וגמילות חסדים, תשובה וגאולה (כמדובר בשנים שעברו¹²⁶) - כמרומו במלה „לב”¹²⁷ (מקום משכן האהבה ד, „דודי” (אהבה) - „לב האדם לאדם”), שהוא בגימטריא כ"ב בצירוף י', ויש לומר שזהו כנגד כ"ב אותיות התורה שמתגלים ע"י עשר כחות נפשו של יהודי, שעי"ז נעשה ביחד - „לב” - ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד, שאז ישנה שלימות גילוי ההתאחדות ד, „לב האדם לאדם”, „אני לדודי ודודי לי”.

יג. וזוה ישנו לימוד לפועל - בנוגע לחשבון הנפש שכל אחד צריך לערוך בחודש אלול על העבודה דשנה שעברה, על מנת להשלים את החסר או את מה שלא נעשה בשלימות; וגם לערוך הכנות מתאימות לעבודת השנה הבאה:

ובהתחשב בכך שכאו"א מישאל הוא „ביכורים” שאותם צריכים להביא „לפני הוי' אלקיך” לבית המקדש, וזה צריך לחדור בכל חייו, גם בעניני החול שלו - לא רק בימי השבת והימים טובים, לא רק בחודש אלול וחודש תשרי (המרובה במועדות¹²⁸), אלא במשך כל השנה - מובן עד כמה צריך הוא להזהר בכל מה שהוא עושה.

ואפילו כאשר מדובר אודות מחשבה, דיבור או מעשה יחידי שנראה פחות ערך בהשוואה לשאר מחשבותיו, דיבוריו או מעשיו - אבל כאשר מתבונן כראוי, שגם מחשבה, דיבור או מעשה זה הוא חלק מ„ביכורים” שמובאים לבית המקדש,

(126) לקו"ש חכ"ט ע' 272 ואילך. וש"נ.

(127) ולהעיר, שהמשל דמלך בשהה הוא בלקו"ת דף לב.

(128) ראה ב"י או"ח סתצ"ב (ר"ה ומ"ש). שו"ע

אדה"ו שם ס"ב.

(129) ספר השיחות תש"ג ע' 177. 179.

(130) ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה סה"מ תרנ"ט ע' עד ואילך. ועוד.

(131) נחמ"י ת, י. וראה לקו"ש ח"ד ע' 369

ואילך.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

ועד"ז בימים שבינתיים ובמשך כל חודש תשרי.

יד. בכל הנ"ל נוסף לימוד מיוחד בנוגע להגאולה, שצריכה לבוא תיכף ומיד ממש (ע"פ כל הסימנים):

השלמות ד, תבוא אל הארץ" (וקיום מצות ביכורים בפשטות) תהי' בגאולה האמיתית והשלמה, כפי שהי' "כימי צאתך מארץ מצרים"¹³², כמדובר בפרשת ביכורים.

כיון שזהו ענין הכי עיקרי שהזמן גרמא - כי ע"פ כל הסימנים היתה הגאולה צריכה לבוא כבר לפני זמן רב - מובן שה, וענית ואמרת לפני ה' אלקיך", ובפרט בחודש אלול כאשר, רש"אין כל מי שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם" - צריכה להיות במיוחד הבקשה (בקול רם) "עד מתי!?!... שתבוא כבר הגאולה בפועל ממש!

והיות שה, וענית ואמרת" בא מיהודי - שהוא "ביכורים" לה', "כולא חד" עם הקב"ה, וה, וענית ואמרת" נאמר "לפני הוי' אלקיך" (כולל בפירושו לפני - בפנימיותו, כנ"ל) - מובן שה, וענית ואמרת" יש בכחו להביא את הגאולה בפועל [כפי שה, ונצטק אל ה'¹³³ בגלות מצרים, וישמע ה' את קולינו גו' ויוציאנו ביד חזקה גו' ויביאנו גו' ויתן לנו את הארץ הזאת"], עד יתירה מזה - ש, טרם יקראו ואני אענה"¹³⁴: היות שישנה המציאות דקורא (יהודי), והוא נמצא במצב ד, יקראו", אין הקב"ה ממתין עד שתהי' הקריאה בפועל, אלא, טרם יקראו

ואני אענה".

ואע"פ שידוע פתגם רבותינו נשיאינו (שנדפס ומפורסם¹³⁵), ש"לא ברצוננו הלכנו לגלות ולא ברצוננו נצא מהגלות, אלא ברצון ה' כו" - הרי זה מדובר כפי שיהודי נמצא עם הרצון הפרטי שלו ("רצוננו", שהוא נפרד ח"ו מרצון ה') בעולם הזה הגשמי בעובדין דחול וכו'; אבל כפי שיהודי הוא, "חד" עם קוב"ה, ובפרט בחודש אלול (שאו יש מצב ד, אני לדודי ודודי לי") אין לו את רצונו הפרטי, אלא בלשון המשנה¹³⁶ - "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו" - רצונו של הקב"ה הוא רצונו של יהודי ורצונו של יהודי הוא רצונו של הקב"ה - יש בכחו של יהודי (לפעול על הקב"ה ל)בטל את הגלות ולהביא את הגאולה תיכף ומיד ממש!

- ענין הגלות הרי אינו שייך ליהודי כלל וכלל. כיון שמקומו של יהודי הוא - סמוך על שולחן אביו¹³⁷, "לפני ה' אלקיך" בבית המקדש. וזה שהקב"ה עשה גלות הוא בכדי לעורר את עבודתו של יהודי לגלות בעולם שהוא "ביכורים" לה', ו"ישראל וקוב"ה כולא חד", ועי"ז - לבטל מיד את הגלות, ולהוציא את כל הענינים הטובים והנעלים שנמצאים בגלות, עד - לעשות מ, גולה" שתהי' "גאולה" (ע"י גילוי האל"ף דאלופו של עולם - הכוונה העליונה - בגלות¹³⁸), המעלה דתשובה שבאה ע"י הירידה בגלות.

ואע"פ ש, אחטא ואשוב כו' אין

(135) שיחת ג' תמוז תרפ"ו - נדפסה בסה"מ תרפ"ז ע' קצו. ובכ"מ.

(136) אבות פ"ב מ"ד.

(137) ראה ברכות ג, סע"א.

(138) ראה לקו"ת בהעלותך לה, ג. ובכ"מ.

(132) ל' הכתוב - מיכה ז, טו.

(133) פרשתנו כו, ז.

(134) ישע"י סה, כד. וראה רמב"ם הל' תשובה

פ"ז ה"ז.

ש"פ תבוא, כ"א אלול

ויהי רצון, שע"י ה"וענית ואמרת"
דיהודי, שמבקש וצועק להקב"ה: אנא
רחם והוצא כבר את בני" מהגלות, והבא
כבר את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י
משיח צדקנו -

ויהי רצון מהשם שזה יפעל את
פעולתו, ויביא את הגאולה תיכף ומיד
ממש, וכל בני" וכאו"א מישאל,
הולכים - „תבוא אל הארץ אשר ה'
אלקיך נותן לך נחלה וירשת וישבת בה,
ולקחת מראשית כל פרי האדמה גו",

„וענית ואמרת" - שיהי' תיכף ומיד
ממש.

מספיקין בידו לעשות תשובה¹³⁹ - אבל
הקב"ה שלח את בני" לגלות („לא
ברצוננו הלכנו לגלות" כנ"ל) - אלא זה
בא עי"ז ש„נורא עלילה על בני אדם"¹⁴⁰
רק בכדי להעלות את בני" למעלה יותר;
ובמילא, ע"י „וענית ואמרת" של יהודי
יש בכחו לבטל את ההעלם והירידה לפי
שעה דגלות, ולהכניס את האל"ף -
אלופו של עולם, לגלות בזה את -
הגאולה האמיתית והשלימה.

(139) משנה סוף יומא.

(140) תהלים טו, ה. תנחומא וישב ד.

אגרת קודש

מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א לקראת השנה החדשה ה'תשנ"ב

- תרגום מאידית -

ב"ה, מוצאי ש"ק פ' תבוא אל הארץ,

כ"א אלול,

שבת סליחות, ה'תנש"א,

ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל

בכל מקום שהם

ה' עליהם יהיו

שלום וברכה!

בבואנו מיום שבת-קודש, בה קראו ברבים את פרשת „תבוא אל הארץ“, הנפתחת במצוות ביכורים (ובפירוט פרטים רבים בהבאת הביכורים),

זהו הזמן המתאים - לאחר הפתיחה בברכה, ברכה שהזמן גרמא, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה - לעמוד ביתר הרחבה על נקודה שנגענו בה בקצרה באיגרת הקודמת, בקשר למצוות ביכורים, שתוכנה של הבאת הביכורים היא ההכרה שברכת ה' היא המביאה ליהודי את שפע התבואות והפירות בשדהו, אשר משום כך הוא מעניק לקב"ה מראשית כל פרי האדמה, מראשית וממיטב פירות, ומודה לה' על כל חסדיו.

אצל יהודי קיימת הרגשה תמידית של הודיה לקב"ה על חסדיו בבני חיי ומזוני, ובפרטים ופרטי הפרטים שבכל אחד מהם, כפי שאנו אומרים בכל יום, שלוש פעמים: „נודה לך... על חיינו המסורים בידך... ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובוקר וצהריים“.

יתירה מזו: אפילו בקרב אומות העולם, המאמינים ומכירים שהקב"ה הוא בורא

מוצאי ש"ק. . שבת סליחות: ראה מכתב מוציא ש"ק כ"ה אלול ה'תשד"מ הערות ד"ה „מוצאי שבת-קודש" וד"ה „מוצאי שבת-קודש“. שבת סליחות" (לקו"ש חכ"ד ע' 647). וש"נ.

כ"א אלול: יום חנוכת בית הכנסת ובית המדרש המרכזי דליובאוויטש שלביובאוויטש (770) בשנת ה'ש"ת. המאמר שנאמר אז - נדפס בסה"מ ה'ש"ת ע' 160. השיחה - בספר השיחות ה'ש"ת ע' 7-176.

סליחות: פעולת ימי הסליחות לאחרי העבודה בימי אלול הקודמים - ראה כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) הוספות סי' יג. וש"נ.

פרטים רבים: עוד פרטים ראה במס' בכורים פ"ג. ברמב"ם הל' ביכורים פ"ג ופ"ד.

הפתיחה בברכה: ע"פ פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה מכתב עש"ק ח"י אלול ה'תשד"מ הערה ד"ה פותחין בברכה (לקו"ש חכ"ד ע' 641). וש"נ.

באגרת הקודמת: דיום ד' פ' תבוא אל הארץ גוי, ח"י אלול (נדפסה לעיל).

העולם ומנהיגו – שכן צריך להיות וכך גם יהיה במידה השלמה והמלאה כאשר העולם יהיה כפי שהוא צריך להיות, וכפי שאנו מבקשים בתפילות ראש־השנה: וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו, ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה – גם אצלם מצאנו הנהגה זו של מתן תודה לה' על המזון וכדומה.

עם זאת, במצוות ביכורים אנו מוצאים ביטוי עמוק יותר ומקיף יותר של הכרת־תודה לקב"ה: היהודי מבטא את רגש־תודתו לקב"ה על השפע שהעניק לו לא רק בדיבור, אלא הוא מבטא זאת בצורה חזקה יותר, במעשים – הוא לוקח את ראשית ומיטב פירותיו, מראשית כל פרי האדמה, ומביא אותם לבית־המקדש, „תביא בית ה' אלקיך, ומניח אותם לפני הקב"ה, והנחתו לפני ה' אלקיך.

בהבאת ובמסירת כל המיטב והיפה לקב"ה, משתקפת ההכרה המלאה שלה' הארץ ומלואה, שהכל שייך לקב"ה; היהודי אינו מסתפק בהכרה, שכל אשר לו הגיע אליו בחסדי ה' וברכתו יתברך – אלא בהבאת הביכורים הוא מראה, שגם לאחר שהוא מקבל את שפע הפירות, עדיין הכל שייך לבורא העולם, שכן „לה' הארץ ומלואה” – ומשום כך הוא מביא את ראשית כל פרי האדמה (המיטב והיפה) לפני ה' אלקיך, שזה נשאר ברשותו של הקב"ה.

* * *

כידוע, יהודים נקראים „ביכורים”, על־פי הכתוב: כביכורה בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם, משום שהם ה„ראשית” של העולם – קודמים ונעלים מכל הברואים – מחזבתן של ישראל קדמה לכל דבר; שכן בני־ישראל הם התכלית של כל הבריאה, כפי שחז"ל אומרים על הפסוק „בראשית ברא אלוקים”, שהעולם נברא עבור היהודים שנקראים „ראשית”. דבר זה מתייחס לכל יהודי יחיד, לאנשים, נשים וטף, כפי שאומרים חז"ל: כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם.

כשם שהביכורים, בפשטות, צריכים להיות מובאים לירושלים ולהיות מונחים בבית־המקדש, לפני מזבח ה' אלקיך – כך גם בנוגע לעם ישראל: בהיותם ה„ביכורים” של

מראשית כל פרי האדמה: תבוא כו, ב.

הרגשה תמידית של הודיה לקב"ה: להעיר מב"ר פי"ד, ט: על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקבל לבורא. י"ש עה"פ (תהלים קנ, ו) כל הנשמה תהלל י"ה (רמז תתפט). וראה לקו"א לה"מ (הוצאת קה"ת) סי' רא (נ, ד). א"ת ע, ד (בהוצאת קה"ת תשמ"מ ואילך – סי' רל).

אומרים בכל יום: בתפילת העמידה ברכת מודים.

שלוש פעמים: ובשבת (ויוהכ"פ) ארבע (וחמש) פעמים.

בתפילות ראש־השנה: בתפילת העמידה (בברכת „אלקינו כו' מלוך כו"ו).

תביא בית ה' אלקיך: משפטים כג, יט. תשא לד, כו.

והנחתו לפני ה' אלקיך: תבוא כו, י.

לה' הארץ ומלואה: תהלים כד, א.

שגם לאחר שהוא מקבל את שפע הפירות. . לבורא העולם: וע"ד לשון ס' החינוך (מצוה שכח) בנוגע לשנת השמיטה: שיראה ממעשה האדם בכל ענין שנה זו (דשמיטה) כאילו אין דבר מיוחד ברשות ורק שהכל ברשות אדון הכל.

כידוע, יהודים נקראים „ביכורים”: זהר ח"ג רנג, א (ברע"מ). וראה חז"ב קכ"א, רע"א (ברע"מ). – הובאו ונתבארו באות"פ תבוא (ע' תתל"ג ואילך. שם ע' תתל"ט ואילך). סה"מ תרנ"ד ע' רפד ואילך. וראה אסתר פ"ט, ב.

העולם, הרי ה"מקום" האמיתי של בני-ישראל, של כל אחד ואחד מישראל, הוא לפני ה' אלקיך, בבית-המקדש.

שהרי עיקר מציאותו של יהודי היא נשמתו האלוקית, אשר היא חלק אלקה ממעל ממש, ומשום כך, כל יהודי, בכל מצב שבו הוא נמצא, הריהו קשור ומחובר עם הקב"ה, ולכן עליו להימצא לפני ה' אלקיך.

ורעיון זה צריך לתדור ולמלא את כל חייו של יהודי, הן באופן כללי והן בכל פרט. יהודי צריך להרגיש כי כל פרט של חייו הוא ענין של "ביכורים" להשם יתברך: לא רק בשעה שהוא עוסק בענינים אלוקיים, עניני לימוד התורה וקיום המצוות, אלא גם כאשר הוא מתעסק בדברי החולין שבעולם, כמו פרנסה וכדומה – הואיל ואלה הם דברי הרשות של יהודי, שייכים גם הם לענין הביכורים, וממילא עליהם להיות תדורים וממולאים במידה המלאה והגבוהה ביותר של רוממות וקדושה, כפי שראוי לדבר שצריך להיעשות לפני ה' אלקיך.

ואפילו כשמדובר במחשבה דיבור או מעשה יחיד, שנראים קטני-ערך בהשוואה למחשבות דיבורים ומעשים אחרים שלו – הרי כאשר הוא מתבונן כראוי, שגם מחשבה דיבור או מעשה אלה הם חלק מ"ביכורים", שמובאים לבית המקדש, לפני ה' אלקיך – והכהן אשר יהיה בימים ההם משיגה על כל תנועה שלו – ודאי ישתדל ויתאמץ, שכל דבר, ולו הפעוט ביותר, כל פרט ופרט של התנהגותו ייעשו במלוא שימת-הלב והזהירות.

וכפי שאנו רואים במצוות ביכורים בפשטות, שהבאת הביכורים נעשית מתוך הרבה ריכוז ותשומת-לב בכל פרט ופרט: מיד בהתחלה, בהפרשת הביכורים, אדם יורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, כורך עליה גמי לסימן ואומר, הרי זו ביכורים; אחר-כך הוא אוסף את הפירות, מוליך אותם בעצמו את כל הדרך, עד שהוא מביא אותם בטנא מקושט וכו' לירושלים, לבית-המקדש, עם כל הסדר המפורט של הבאת הביכורים, כמתואר בפרוטרוט על-ידי חז"ל.

יהודים. ה"ראשית" של העולם: כמ"ש (ירמ" ב, ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתו. וראה זה ח"ב וח"ג שם. תדב"ר פ"ד. ויק"ר פ"ו, ד. תנחומא (באבער) בראשית ג. פרש"י ר"פ בראשית. ד"ה קדש ישראל לה' בלקו"ת פינחס עט, סע"ב ואילך. אוה"ת פינחס ס"ע אירג ואילך. שם ע' איריב ואילך. תבוא שם. סה"מ ת"ר"ל ע' רה ואילך.

כביכורה .. אבותיכס: הושע ט, י.

מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר: ב"ר פ"א, ד.

כמאמר חז"ל .. "ראשית": תנחומא (באבער), ויק"ר ופרש"י שם. וראה או"ת להה"מ בתחלתו.

בראשית ברא אלקים: בראשית א, א.

כפי שאומרים חז"ל .. העולם: סנהדרין לו, סע"א במשנה. וראה פירוש המשניות להרמב"ם בהקדמתו ד"ה דע כי הקדמונים חקרו.

לפני מזבח ה' אלקיך: תבוא כו, ד.

עיקר מציאותו של יהודי היא נשמתו האלוקית: ראה תניא פכ"ט (לו, א). ר"פ לב. שעהיוה"א פ"ו (פ, סע"ב). רדב"ז לרמב"ם הל' ממרים פ"ב ה"ד.
חלק אלקה ממעל ממש: תניא רפ"ב.

דברי הרשות .. חזורים .. וקדושה: ראה גם מכתב עש"ק ח"י אלול תשמ"ג (לקו"ש חכ"ד ע' 622 ואילך). וש"נ.

הכהן אשר יהי' בימים ההם: תבוא כו, ג.

ויחד עם תחושת גודל האחריות והזהירות של יהודי בכל פרט של הנהגת ה"ביכורים" שלו, הוא מתמלא שמחה עצומה על האושר הגדול שזכה, בהשגחה פרטית, להיות ה"ביכורים" של הקב"ה, ויש בכוחו "להביא" את עצמו, עם כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ולמסור את הכל להקב"ה,

וכך אנו מוצאים בסדר הגדול וההגיגי של הבאת הביכורים בפשטות, עד שבמשך כל ההליכה לירושלים שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, וכשהגיעו לירושלים ולהר הבית, נטל כל אחד ממביאי הביכורים את ה"סל", את טנא הביכורים על כתפו ונשא שבה לקב"ה - ואומרין הללו' הללו איל בקדשו וכו', עד כל הנשמה תהלל י"ה הללו'; ובמיוחד היתה השמחה גדולה עם הגעתם לבית-המקדש, לאחר שהונחו הביכורים לפני מזבח ה' אלקיך, שאז וענית ואמרת - קראו בקול רם וברור וברוב חדווה את פרשת הביכורים.

* * *

האמור לעיל מעניק חיוק ותוספת חיות ושמחה בעבודתו המיוחדת של יהודי במשך חודש אלול - תקופת חשבון הנפש על השנה החולפת ותקופת ההכנה לשנה הבאה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה - כאשר כל יהודי מרגיש קרוב לקב"ה, אני לדודי ודודי לי; וכמשל הידוע של רבנו הזקן, שבחודש אלול מתנהג הקב"ה עם יהודי כפי שנוהג מלך היוצא, "לשדה", ומקבל שם את כל הבאים בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם.

כשיהודי מרגיש את הקירבה הזאת של הקב"ה, מעורר הדבר בלבו התעוררות כפולה - מצד אחד, התחזקות יתירה בחשבון-הנפש ובהכנה, על-ידי השתפרות והתעלות בכל פרט ובכל הפרטים של עבודת השם - תורה, עבודה וגמילות-חסדים, כפי שמתאים להתנהגותו של אדם שזוכה לקירבה כה יוצאת-דופן למלך מלכי המלכים הקב"ה; וביחד עם זאת, גם רגשות אהבה עמוקים לקב"ה (כפי שמבטאות המילים "אני לדודי"), בשעה שהוא קולט ומרגיש את "הארת הפנים" הגדולה והחמה של הקב"ה לכל יהודי.

אדם יורד לתוך שדהו כו': פרש"י עה"פ תבוא כו, ב. מביכורים פ"ג מ"א. תוספתא ביכורים פ"ב ה"ז. פרש"י עה"פ משפטים כג, יט. רמב"ם ה' ביכורים פ"ב ה"ט.
הוא . . מוליך אותם בעצמו; ד, המפריש ביכוריו להעלותם בידו לירושלים, לא ישלחם ביד שליח" - רמב"ם שם פ"ב הכ"א, מירושלמי ביכורים פ"א ה"ה. וראה להלן בפנים, ובהנמסן שם הערה ד"ה וכשהגיעו.

כמתאר בפורטרוט על-ידי חז"ל: ביכורים פ"ג. רמב"ם שם פ"ג הי"ב ואילך. פ"ד הט"ז ואילך.
קורין . . נלך: רמב"ם שם פ"ד הט"ז, מירושלמי שם פ"ג ה"ב.
שמחתי . . נלך: תהלים קכב, א.

וכשהגיעו לירושלים . . כל אחד . . ממביאי . . ה"סל" על כתפו: ביכורים פ"ג מ"ד. תוספתא ביכורים פ"ב ה"ה. רמב"ם שם פ"ג הי"ב. פ"ד הי"ז.
ואומרין . . הללו': רמב"ם שם פ"ד הי"ז, מירושלמי שם פ"ג ה"ב.
הללו' הללו איל בקדשו וכו': תהלים מזמור קג. וראה ביאורו: פרדס שער ב רפ"ג ורפ"ה. ועוד. אה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תקפח ואילך. ושי"נ.

וענית ואמרת: תבוא כו, ה. וראה לקוטי לוי יצחק לנ"ך ע' רמד.

אני לדודי ודודי לי: שה"ש ו, ג. - ר"ת אלול (נסמן במכתב ח"י אלול ש.ו. הערה ד"ה זה) ונדפס לעיל).
וכמשל הידוע של רבנו הזקן: לקו"ת פ' ראה ד"ה אני לדודי הא' ס"א ולב, ב. וראה ד"ה אני לדודי תשמ"ו (סה"מ מלוקט ח"א ע' תסז ואילך), השייכות דמאמר זה (שבלקו"ת) לפרשת ראה והרמז לרף לב. תורה, עבודה וגמילות חסדים: שלושת העמודים שעליהם העולם עומד וקיים - אבות פ"א מ"ב. שם

* * *

ויהי רצון, שכל אחד ואחת ינצלו את ימי-הסגולה האחרונים של חודש-הסגולה אלול, של שנת-הסגולה ה' תהא שנת אראנו נפלאות - במידה המלאה, ושנוכה מיד ל,תבוא אל הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך וירשתה וישבת בה", עד שכל יהודי מיישב מיד את חלקו הפרטי בארץ-ישראל, ומביא מיד ביכורים בפשטות, ובשמחה גדולה, בבית-המקדש השלישי, שייבנה על-ידי הקב"ה עצמו, מקדש אדניי כוננו ידיך, ומעשה ידינו כוננהו, בגאולה האמיתית והשלימה עלי-ידי משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, תיכף ומיד ממש.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה
לשנה טובה ומתוקה בכל

מנחם שניאורסאהן

מ"ח. וראה ד"ה על שלשה דברים העולם עומד שנאמר ב,חגוכת ביהכנ"ס, כ"א אלול, ש"ת" (נדפס בסה"מ ה'ש"ת ע' 160 ואילך). ד"ה זה בסה"מ מלוקט ח"ד ע' שפג ואילך. חודש-הסגולה אלול: שבו הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים - לקו"ת ד"ה הנ"ל שם (לב, א"ב). ד"ה זה הב' ס"א (לג, א). שם ד"ה ושמת' כדכד הא' ס"א (כד, ד). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תכב ואילך, ובהנסמן שם בהערה ד"ה הנזכר בספרי הקבלה. ה' תהא שנת אראנו נפלאות: ראה בארוכה מכתבים כלליים לחג הפסח שנה זו*.

בבית-המקדש השלישי, שייבנה על-ידי הקב"ה עצמו: פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. תוד"ה אין - שבועות טו, ריש ע"ב. זחר ח"א כח, א. ח"ג רכא, א. תקו"ז תיקון ח. פרש"י עה"פ מקדש אדניי כוננו ידיך.

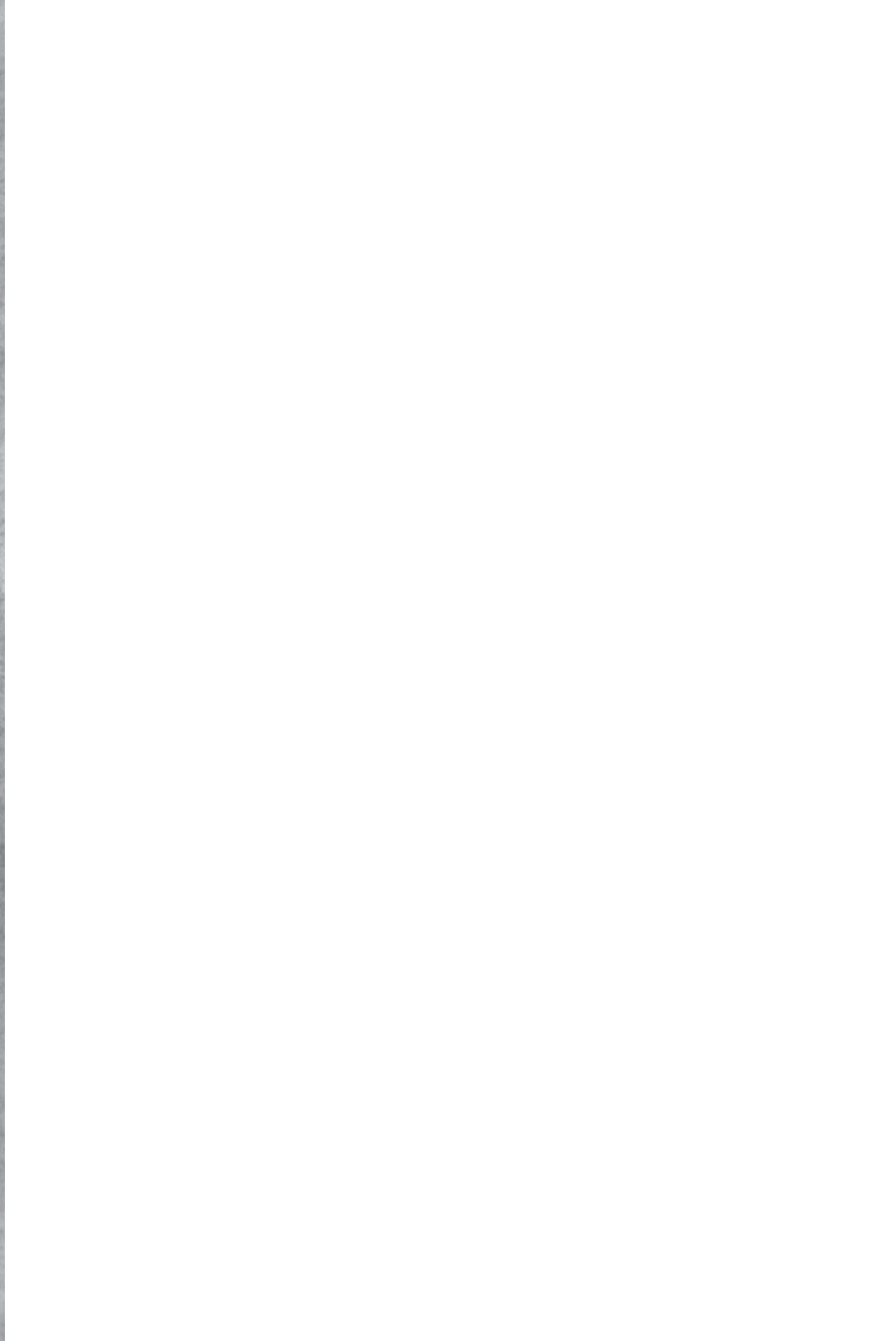
מקדש אדניי כוננו ידיך: בשלח טו, יז.
ומעשה ידינו כוננהו: תהלים צדי"ק, יז (טו"ב). ובמדרש תהלים עה"פ: לעתיד לבוא אני אבנה אותך ומשרה שכונתי בתוכו ואינו חרב לעולם.

(* נדפסו בסה"ש תנש"א ח"ב ע' 883 ואילך. המו"ל.)

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
לקראת ראש השנה, ה'תשנ"ב

לשנה טובה ותחתמו.

/מקום החתימה/

שער שני

קטעי שיחות וסיפורים

פרק ראשון
חשיבות הנסיעה ומעלתה

פרק שני
אופי הנסיעה וההכנה

פרק שלישי
770 - בית רבינו

פרק רביעי
בית משיח

פרק ראשון

הנסיעה ומעלתה

עצם הנסיעה – דבר פשוט!

ולהעיר גם מסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו אודות אביו, כ"ק אדנ"ע, ודודו הרז"א, שבקטנותם "שיחקו" ברבי וחסיד [כפי שהורגלו לראות שחסידים באים לרבי ונכנסים ל"יחידות" כו' – בבית זקנם, הצמח-צדק], וה"חסיד" נכנס ל"רבי" ושאל אצלו, מהי מציאותו של יהודי, וה"רבי" ענה לו שמציאותו של יהודי – "אש", כידוע פרטי הדברים בסיפור זה.

ויש לקשר זה עם שלילת הענין ד"אשר קרך בדרך" – הדרך של החסיד שנוסע לרבו:

עצם הענין של נסיעת החסיד לרבו – ה"ז דבר הפשוט, שלכן, מזמן לזמן נוסע כל חסיד לרבו (ככל פרטי הענינים שבזה), ונסיעה זו פועלת בעבודתו במשך כל השנה עד לפעם הבאה שנוסע (בשנה הבאה, או בשנה זו עצמה):

אלא מאי, יתכן שיהיה בזה ענין של קרירות – "אשר קרך בדרך", קרירות בהנסיעה לרבו, ועל זה צ"ל המלחמה בעמלק. לשלול ענין הקרירות אפילו "בדרך" שנוסע לרבו, וכאמור, לא רק בגלל שממצב של קרירות יכולים לירד ח"ו למצב גרוע יותר, אלא גם מפני שענין הקרירות הוא היפך מציאותו של יהודי – "אש".

איפה בר"ה, אם לא אצל הרבי?!

"ווי איז דאס ניט אַ איד ראש-השנה אין ליובאוויטש, וואו דען זע אַנדערש"

[=כיצד זה שיהודי אינו בראש
השנה בליובאוויטש, היכן ימצא
אחרת? !]

(ספר השיחות תורת שלום ע' 188)

לאן באת?

כאשר הרבי הרי"צ גר בלנינגרד,
הגיע חסיד אחד לעיר כדי להיות אצל
הרבי, ובהזדמנות זו ביקר גם אצל
הגאון הרוגוטשובי, ששהה אז בעיר.

שאל הגאון את החסיד:

"באת ללנינגרד לרבי, או באת
לרבי ללנינגרד? ישנם שבעה-עשר
הבדלים בין אופן לאופן. לדוגמא: אם
באת לרבי, הנך פטור מסוכה, ואם
ללנינגרד הנך חייב."

(אוצר פתגמי חב"ד" ע' 298)

האיו בהם הוגש החסיד

ענין נוסף שבקשתי שיפרסמוהו
— בקשר ובשייכות לשבעה
במרחשון:

(א) נתינת יישר-כח לכל
האורחים שליט"א, אשר, הרגש
החסידים שלהם האיר בהם בגילוי
ובא לידי פועל ממש, לקיים את
ה"לך לך מארצך גו'" כדי להיות
בד' אמותיו (בית-כנסת ובית-
מדרש) של נשיא הדור, כ"ק מו"ח

אדמו"ר, במשך הזמן ד"הקהל", "הקהל את העם האנשים הנשים והטף" (חג
הסוכות) — עכ"פ שעה אחת או יום אחד, ועאכו"כ אלה שהיו כל משך חג
הסוכות, ובמיוחד — גם המשכו עד שבעה במרחשון.

(משיחת ש"פ לך-לך תשמ"ח. התועדויות ע' 429)

להימצא ככל היותר ב"קרעטשמע"

ובהמשך להאמור שהתועדות ביום ההילולא היא הפדיון שנותנים לבעל
ההילולא — כדאי ונכון שינגנו עתה (בהתועדות דיום ההילולא) ניגון המיוחס
לחסידים של אדמו"ר האמצעי.

בין הניגונים המיוחסים לחסידים של אדמו"ר האמצעי ישנו הניגון "ניע זשוריצי חלאפצי", ומבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, שאצל החסידים של אדמו"ר האמצעי היתה הדאגה היחידה כיצד לבוא עד ה"מרזח" ("יאָק דאָיעדעם דאָ קראַטשאַמקע"), וכאשר באים לשם אזי לא חסר מאומה... ותוכן הענין:

כאשר נמצאים בנסיעה בדרך, נכנסים לה"בתי מרזח" ("קרעטשמעס") שנמצאים באמצע הדרך, ושם יכולים לנוח, להתפלל וללמוד השיעורים במנוחת הדעת.

דבר הנוגע בחיים ממש

סיפר ר' מענדל פוטערפס:

פעם לקח החסיד ר' לייב שיינין את הכסף שאספו לו אנשי קהילתו לצורך רפואת אשתו והשתמש בו לנסיעה לרבי (היה זה בשנת תרפ"ח כשכ"ק אדמו"ר הריי"צ הגיע ללטביה).

אחד מאנשי הקהילה לא 'אהב' את הנהגתו של הרב ופנה אליו בתרעומת "הייתכן?! הרי הכסף נועד למטרה אחרת ומדוע בזבזת זאת לנסיעה לרבי?"

ענה ר' לייב: בענין המטרה המסויימת שלשמה אספתם את הכסף שנינו בני שיחה, אבל בענין נסיעה לרבי אין ביכולתי לשוחח עמך, כי אין ביכולתי להעביר לך את תחושת ההכרח בנסיעה לרבי, שהוא דבר הנוגע לי בחיים ממש.

והנמשל בזה – שהנסיעה בדרך קאי על זמן הגלות, "מפני חטאינו גלינו מארצנו", שכל בני"י (הן אלה שנמצאים כאן, בחוץ לארץ, והן אלה שנמצאים בארץ ישראל) הם בגלות, בדרך, ובאמצע הדרך ישנם "בתי-מרזח "קרעטשמעס", שהם המקומות של הרביים.

ובמילא, צריכים להשתדל למעט ככל האפשרי בשהות בדרך, ולהמצא יותר ב"בית-המרזח" ("קרעטשמעס"), במקומו של הרבי, מתוך ידיעה ששם לא חסר מאומה.

וכאמור, ינגנו עתה ניגון זה (בודאי כולם יודעים הניגון).

[התחילו לנגן הניגון, ואמר: למה מנגנים רק כדי לצאת י"ח,

שינגנו ביתר חיות, ואח"כ הפסיק עזה"פ ואמר שינגנו ביתר חיות, וניגנו בהתעוררות גדולה, וגם כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן עם הקהל ונענע בחוזק בידו הק'.

(משיחת ש"פ ויצא, ט' כסלו תשי"א –
בלתי מוגה. התועדויות ע' 106-107)

הטיסה כמשל

משלים רבים הביא ר' מענדל מטיסה ומה שסביב לה. פעם אמר: "כשם שטייס צריך להיות 'מקושר' כל הזמן למכשירים, כך אנו צריכים להיות קשורים באופן כזה שנדע שאם לרגע אחד נניח את ההתקשרות הרי אנו בסכנה גדולה.

פעם אחרת אמר: "כשם שבשעה שטסים מבחינים כיצד בזמן קצר הבתים שלמטה, וכל מה שרואים נראה לדבר קטן הרבה יותר מכאשר נמצאים בקירבה אליהם, כך כשמתרוממים ומתקשרים לרבי, העולם ומלואו יורד הרבה מחשיבותו בעיננו".

גודל הרחמנות על אלו שלא באו ל-770

ישנם אמנם כאלו שלא באו, אלא נשארו לשבת ב"חור" שלהם ("געבליבן זיצן באַ זיך אין קאַטוך"), בדמיינם לעצמם שיושבים בארמון המלך... וכך "העבירו" ("אפגעשמאכטעט") את כל משך "זמן שמחתנו".

הסיבה לכך שיכול להיות מצב זה (לשבת ב"חור" ולחשוב שנמצאים ב"ארמון המלך") היא – חשכת הגלות, אבל, מה שייך חושך הגלות לאלו השייכים לנשיא דורנו, שמכריז שכבר סיימו כל העבודה, כולל גם "צחצוח הכפתורים"? ...!

ומובן גודל הרחמנות עליהם, ובמילא, גדול יותר הצורך לעודדם כו' שלא פלו ברוחם כו', ואדרבה – שיהיה אצלם הענין ד"כפלים לתושיה".

ובכל אופן – כל זה שייך לצד השמאלי, אבל העיקר הוא מה שנעשה בצד הימני, כאמור, להביע יישר-כח לכל האורחים כו'.

(משיחת ש"פ לך לך תשמ"ח – בלתי מוגה. התועדויות ע' 435)

נסיעה לרבי ו"ביטול-תורה"

הרב הקדוש, רבי יעקב-יוסף מפולנאה, בעל "תולדות יעקב יוסף", הרבה לנסוע ולבקר בחצרו של מורו ורבו, הבעל-שם-טוב.

נטפלו אליו המתנגדים שבעירו בשאלה: הליכה זו, הרי יש בה משום ביטול תורה, ומה יענה ליום הדין?

השיב בעל ה"תולדות":

כאשר נוסעים לצדיק, על מנת ללמוד כיצד לעבוד את ה', הרי ביטולה זהו קיומה. ביטול זה של הזמן, מאפשר קיום אמיתי של מצווה.

(אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ חלק י' ע' קיז)

"הוצאת המת" ו"הכנסת כלה"

הרב הקדוש מפולנאה, בעל הספר "תולדות יעקב יוסף", נשאל פעם: כיצד מרשה הוא לעצמו להרבות בנסיעות אל הבעל שם טוב, והרי יש בכך משום ביטול תורה?

השיב בעל ה"תולדות":

"מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה".

הוצאת המת – היינו הוצאת ה"מוות" מן הנפש; הכנסת כלה – היינו הכנסת תשוקה וכלות הנפש, לאלוקות.

על תכונות אלו, שניתן לקבלן רק אצל הבעל-שם-טוב, אכן מבטלין תלמוד תורה.

(אגרות קודש אדמו"ר מוהריי"צ חלק י' ע' קיז, בשוה"ג)

הכי קרוב לבית המקדש

. . שיערתי שנתראה כאן בתקופת סוכות (כפי רגילותכם לבוא לכ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א לימים אלו), להתברך בפתקא טבא לשנה טובה ושמחה,

לצערי השנה לא הגעתם. בתקוה שהכל כשורה בבריאות הגוף אצלכם ואצל ב"ב שיחיו.

אחת ממעלות הכהנים ועבודתם הקיימות גם לאחר חורבן בית המקדש היא נשיאות כפים בשעת התפלה, ואכן בתי-כנסת קרויים מקדש מעט.

אחד הדברים שהעליה לרגל לבית המקדש פעלה ביהודי, כפי שחסידות מבארת, שהיה משתחוה, ולא רק בחיצוניות, עם הגוף, אלא גם עם נשמתו, כלומר, הוא ביטל את כל כחות נשמתו: רצון, שכל ומדות אל הקב"ה, במילא מובן שבית כנסת שבו ההשתחויה הפנימית מתבצעת באופן הכי טוב, הוא [בית כנסת כזה שהוא] יותר מקדש מעט, יותר קרוב למעלת בית המקדש.

וזאת מוצא חסיד כאשר הוא מתפלל בבית המדרש של רבו, שהרי כל חסיד בטל פחות או יותר לרבי, וכשחסיד כהן נושא כפיו בביהמ"ד של רבו, הרי שבהשוואה לנשיאות כפים בסתם בית המדרש זה יותר קרוב לנשיאות כפים שהיתה בבית המקדש (שהיה שלא בערך גדול לנשיאות כפים במדינה. ראה משנה סוטה לז, ע"ב).

(תרגום חופשי ממכתב כ"ח תשרי תש"ח. אגרות קודש חלק ב' ע' רנו)

קבלת פני רבו ברגל בזמן הזה

. . אמור אמרתי אשר, כמו בכל שנה, יבוא הנה לימי השמע"צ ושמח"ת ונתראה ונשוחח יחד. וכנראה אשר מפני סיבות שונות ומשונות עכבוהו ולא יכול להוציא לפועל נסיעה זו.

וחבל, וכמרז"ל (ר"ה טז, ב) חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. וראה כסף משנה ברמב"ם הל' ת"ת פ"ה ה"ז.

והנה אף שעתה מקילין בהנ"ל, וכמה טעמים נאמרו בזה, הנה עוד אחת יש בזה. והוא ע"פ הידוע הקושיא במה שאנו אומרים ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, דבשלמא לעלות ולראות אי אפשר מפני היד כו' אבל ההשתחוואה אפשר להיות בכל מקום לפניו ית' כמו ואנחנו כורעים

”נסיעה לעילא”

כשהגיעה הבשורה אודות
”דידן נצח” בה’ טבת תשמ”ז הרבו
בהתוועדויות בכל מקום ומקום.

אחד התמימים ניצל את אמירת
ה’לחיים’ של אחד מחברי הנהלת
ישיבתו, וקיבל ממנו רשות לנסוע
לשבוע ימים אל הרבי מלך המשיח
שליט”א.

אחר זמן אמר על כך ר’ מענדל:
”פלוני יש לו תכונות של גדלות, אבל
הוא ניצל זאת לקדושה - שהיה עוד
פעם אצל הרבי. אם כי הי’ לו ישות
בשל כך, אך לפועל אין זה נוגע.
העיקר הוא שבפועל הוא נסע עוד
פעם לרבי”.

ומשתחוים כו’ ולמה צריך לזה
ביהמ”ק דוקא.

והתירוץ ע”ז הוא כי יש
ב’ בחינות בהשתחוואה: (א)
השתחוואה חצונית שמשתחה
בגופו או, מדרגה נעלית יותר
בהשתחוואה חצונית, שבמעשה
בפועל, שזה תלוי בגופו, לא ימרוד
במלך מלכי המלכים הקב”ה.
(ב) השתחוואה פנימית שנעשה
בבחינת ביטול רצונו מפני רצון
הקב”ה שאין לו רצון וחפץ אחר
כלל, וזהו השתחוואת הנפש.
והשתחוואה זו היו מקבלים
ישראל ע”י הראיה ברגל בביהמ”ק.
ומשחרב ביהמ”ק הגם שאין אנו
יכולים להשתחוות עכ”פ נתפשטה
קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש

מעט ביהכ”נ וביהמ”ד והיינו בשעת התפלה (בלקו”ת פ’ ברכה ד”ה מזמור שיר
– הראשון – פ”ב בארוכה).

והנה רואין אנו במוחש, אשר לבוא למדרגת בטל רצונך שכלך וכל כחות
נפשך בלי סיוע קשה מאד: כי בהכירו ערך עצמו, לא ימצא טעם מספיק
שיבטל רצון עצמו מכל וכל. ואדרבה, אם יתקרב לידי הכרה והחלטה שצריך
הוא לבטל רצון עצמו, הרי איש שבא להחלטה כזו ה”ה ירא שמים במדריגה
חשובה, וא”כ שוב אינו מובן למה אין לו לסמוך על החלטות שכלו ורצונו.
והעצה היעוצה היא שיבקש עזר מאדם כזה שמודה הוא בו שעומד למעלה
ממדריגתו הוא, ואין לו פניות ח”ו בענינים אלה, שאז בטח ישמע לפקודתו מה
שיורהו בדרכי עבודת ה’. והזמן המסוגל לזה הוא בשלש רגלים וע”ד דוגמא

מראה פנים שוחקות

מספר ר' גרשון מענדל גרליק :

באחת השנים, בימים הראשונים של חודש אלול, פשטה השמועה שלקראת חודש תשרי עומד להגיע צ'ארטר גדול עם ריבוי חסידים מארץ הקודש,

מכיון שבאותם שנים לא היה הדבר ענין של מה בכך, הרי שבאופן טבעי כולם דיברו על כך - האווירה היתה של "מגיעים לרבי".

אני הייתי אמור לחזור למקום שליחותי באיטליה, כבר עמדתי לקחת מונית לשדה התעופה, וכדרכי תמיד להיכנס ל'ברכת פרידה' מאמו של הרבי, הרבנית חנה.

אולם הפעם ליבי היה מר, הרגשתי הרגשה מוזרה - הנה, כל החסידים מגיעים לרבי, ואני עוזב את כל הגילויים האלה, ונוסע מכאן.

כך עמדתי מהורהר מחוץ ל-770, ופתאום מצאתי את עצמי עומד בקודש הקודשים - לפני הרבי מלך המשיח שליט"א... הרבי הביט בי במבטו המיוחד, וכשחיוך רחב נסוך על פני קודשו, אמר לי: "נו, סאיז דאך דער ענין פון [=זהו הרי הענין של] המלך בשדה ומראה פנים שוחקות לכולם..."

(מבעל המעשה)

כמו שהיה בזמן שביהמ"ק היה קיים. והאריכות בזה אך למותר.

(ממכתב כ"ד תשרי תש"ח. אגרות קודש חלק ב' ע' רנד)

מעין ודוגמת וזכר לענין דעליה לרגל

. . . ויש להוסיף, שענין זה מודגש עוד יותר - כאשר "עושים גם היום" מעין ודוגמת הענין דעליה לרגל:

בנוגע לתוכן הענין דעליה לרגל בעבודה הרוחנית בנפש האדם - מבואר בלקו"ת ש"משחרב ביהמ"ק, הגם שאין אנו יכולים להשתחוות ("עיקר הראיה היא ההשתחוואה שהיה משתחוה ויוצא"), עכ"פ נתפשטה קדושת הארה זו אפס קצהו במקדש מעט, בית-הכנסת ובית-המדרש, ועאכו"כ - ביהכנ"ס וביהמ"ד מיוחדים, וע"ד - של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

ואכן "עושים גם היום" - שכמה וכמה עשיריות ומאות מישראל מטלטלים את עצמם

הניגון של הנוסעים

כמה פעמים היה המשפיע ר' מענדל ע"ה פוטערפס מנגן בחודש אלול את הניגון הידוע מחסידי אדמו"ר האמצעי, בו מודגש התוכן של נסיעת החסידים לרבי שבחזרתם מביאים סחורה, ומהי הסחורה? שלוש המאמרים - ד"ה "תקעו בחודש", ד"ה "בחודש השביעי, וד"ה "שובה ישראל" ר' מענדל היה מתחיל מהמילים ברוסית "נאשי קלירמקי".

בהתוועדות היו המשפיעים מעוררים שצריך להחדיר ניגון זה בקרבנו, שזוהי ההכנה לנסיעתנו לחודש החגים.

("טלטולי דגברא" וגם "טלטולי איתתא") מביתם ומקומם, כדי לשהות במשך מועדי חודש תשרי בד' אמותיו של נשיא דורנו, מעין ודוגמת וזכר לענין דעליה לרגל בזמן שביהמ"ק היה קיים.

ומכיון שנמצאים כאן עדיין כמה וכמה שלא מיהרו לחזור לבתיהם מיד לאחר שמח"ת, אלא נשארו גם לששה במרחשון (שבת זה), ורק לאחר כן עומדים לחזור לבתיהם, איש איש למקומו, המקום שהועידה לו ההשגחה העליונה, למלא את תפקידו ושליחותו, "לשכן שמו שם" – אזי מודגש עוד יותר ענינו המיוחד דששה במרחשון, סיום וגמר העליה לרגל.

(משיחת ש"פ נח, ר' מרחשון תשמ"ז. התוועדויות ע' 465)

מעלה מיוחדת בחודש החגים

וענין זה מודגש בחודש תשרי – בעליה לרגל בחג הסוכות, "בבוא כל ישראל לראות את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר", ועד"ז בזמן הגלות, כמ"ש רבינו הזקן בשו"ע ש"אף לאחר החורבן היו מתאספים ג"כ מכל הסביבות בירושלים לרגל כמו שעושים גם היום*, ועד להתאספות וההתקהלות דבנ"י בכל מקומות מושבותיהם בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות שנעשית במשך חודש תשרי ה"מרובה במועדות" יותר מכל שאר חדשי השנה; וזוהי הנתנית-כח

להמשיך ולפעול ענין האחדות במשך שאר חדשי השנה, כשנמצאים איש איש במקומו.

(* ראה בארוכה קונטרס משיחות ש"פ נח תשמ"ז ס"ג, שענין זה הוא בהדגשה יתירה כשבאים רבים מבנ"י מכל קצוי תבל לשהות יחד בביהכנ"ס וביהמ"ד בד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, עיי"ש.

(משיחת ש"פ נח, ערב ז' מרחשון תש"נ. התועדויות ע' 316)

להשאר עד ז' מרחשון

ישנם אמנם כאלו שכבר חזרו לבתיהם, ולפלא, שמיהרו לעזוב את ד' אמותיו של נשיא דורנו, אם כי, בוודאי היו להם טעמים וסיבות, ע"פ תורה, ע"פ יושר, וכו', ואין כאן המקום להאריך בזה,

אבל, ביחד עם זה, ישנם כמה שנשארו בד' אמותיו של נשיא דורנו עד לששה במרחשון, שבו מסתיים הענין דעליה לרגל, ובמילא, גם אלו שנסעו כבר – נמשכים אחר אלה שנמצאים כאן, בד' אמותיו של נשיא הדור, שהיה "בטר רישא גופא אזיל".

ובפרטיות יותר:

גם אלו שנמצאים בדרך, או שכבר הגיעו לבתיהם – הרי, נוסף לכך ש"במקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא" (כמודגש ביום השבת בנוגע להלכות עירובין), ובמחשבתם נמצאים עדיין כאן, הרי, ידוע המשל דכ"ק מו"ח אדמו"ר (שנוכר לעיל) מאכילת ה"שיריים" דסעודה גדולה [ככל סעודה הראויה לשמה שהיא באופן ד"די והותר", כלומר, כאשר ישנם "שיריים", "הותר", יודעים שהיתה זו סעודה שהיתה "דיים" של כל המוזמנים) גם כאשר נמצאים בדרך, ובפרט בתחנה הראשונה (כפי שרואים במוחש בהנהגת בני אדם, גם אצל אינם יהודים), ודוגמתו בנמשל – שגם לאחרי שמח"ת נהנים מה"שיריים" דסעודת המלך ואוהבו בשמע"צ, אשר, ההשפעה ד"שיריים"

אלו היא על כל השנה כולה, ובמיוחד בתחנה הראשונה (כבמשל) עד ששה במרחשון.

ונוסף לזה, מכיון שמדובר אודות "שיריים" של ענין עצמי, הרי, העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו, כך, שיש להם את כל העצם!

אמנם בנוגע לאלו שנמצאים עדיין כאן – אין כל צורך והסבר ולימוד מיוחד כו' (שע"י התפיסא במקצתו תופסים בכולו), מכיון שאצלם ישנו העצם כפשוטו . . ולא עוד, אלא שאצל אלו הנמצאים כאן, הרי, לאחרי שמח"ת ניתוסף עליו גדול יותר – דמכיון שזמן זה הוא בהמשך לשמחה וסעודה דשמע"צ ושמח"ת, נמצא, שלא זו בלבד שיש להם את העצם ממש כבשמח"ת (לא רק ה"שיריים" דשמח"ת כמו אצל אלו שכבר נסעו מכאן), אלא עוד זאת, שניתוסף בזה באופן נעלה יותר, כבכל עניני קדושה שבהם ישנו הציורי ד"מעלין בקודש".

משיחת ש"פ נח, ו' מרחשון תשמ"ז – בלתי מוגה. התועודיות ע' 476)

שיהא לתועלת הרבים

ת"ח על הקורת רוח מביקורו כאן בימים אלו. ויה"ר שיהא ג"כ לתועלת הרבים, (נוסף על שכל יחיד – עולם מלא הוא) אזכיר עה"צ להנ"ל ולחה"פ כשר ושמח...

(יומן שנת הקהל תשמ"א, י"א תשרי)

"כשמגיעים לרבי - צריך להפסיק להיות סוס"

קבוצת חסידים נסעה לה בעגלה, למרכז העולם - ליובאוויטש.

הנסיעה התנהלה בהתרוממות רוח של הנוסעים כולם. השדות המוריקים בואכה ליובאוויטשה, הפרות הרועות באחו, הנהרות הקפואים, והאיכרים המגושמים שעבדו בשדות ובצידי הדרכים, עוררו מחדש את התרגשותם, 'הנה-הנה מגיעים אנו אל הרבי' חלף הרהור במוחם - הרהור אליו נלוו גם הפרפורים

המוכרים בבטן.

העגלה ממשיכה בדרכה עוד כברת דרך, והנה מתגלה לעיניהם השלט המוכר 'ליובאוויטש - חמש ווירסט'. מבלי משים נוסעים עיניהם, וניגון געגועים שובה לבבות, קלח באחת מפיהם.

לפתע - כמו מעשה שטן התערב בדרכם - התפגר הסוס באחת, ללא כל סימנים מוקדמים, וגופתו צנחה למרגלות השלט.

המצב לא היה מרנין כלל, אנשים רגלים, אשר לא עבדו על עצמם, למען יהיה המוח שליט על הלב, ודאי היו נתקפים יאוש וחרדה, או כעס מלווה ברחמים עצמיים על מצב הביש אליו נקלעו, אך לא אנשים כחסידים יאמרו נואש...

כרגע כמימרא, צווה העגלון לרוץ לעיירה הקרובה בכדי לרכוש סוס חדש שישמשם להמשך הדרך.

גם הם לא המתינו בחוסר מעש, וניצלו את הזמן כהוגן. משקה נשלף מאין שהוא, עוגה מאפה ידי רעיית אחד החסידים, הוצאה מתיקה, והרי לכם התוועדות על אם הדרך. "לחיים" ועוד "לחיים".

המשקה נשפך כמים, ואיתו מתרוממת רוחם של החסידים, והם יוצאים במחול 'אשרנו מה טוב חלקנו, ומה נעים גורלנו, ומה יפה ירושתנו'.

כטוב ליבם במשקה, החלו החסידים 'להתוועד' על מוצאו של הסוס המת.

"סוס זה ודאי גלגולו של מתנגד", הכריז אחד הנוסעים, "ראו כיצד מוכן הוא 'למסור נפשו', בכדי למנוע מאיתנו להגיע לרבי". "אכן, אכן" נשמעו הנהוני הסמכה מסביב.

"גלגולו של מתנגד?", שאל חסיד אחר, "הוא מתנגד בעצמו"...

לפתע קם אחד החסידים הישישים ממקומו בהתרגשות. עיני הכל הופנו אליו באחת, סבר פניו העליז בדרך כלל, לבש גוון רציני. "סוס זה - חסיד הינו!" הצהיר בהתרגשות לא רגילה. "ח-ס-י-ד? ה-ס-ו-ה? ה-ס-ו-ה?" שאלו הכל. "מה חסיד בו?!"

"כן, כן", קרא החסיד, "סוס זה, למרות סוסיותו הרבה, יודע - שכשמגיעים לרבי - צריך להפסיק להיות סוס!..."

פרק שני

אופי הנסיעה וההכנה

לא להתחלק בשכר עם הסוס

בין החסידים שבאו על ימים האחרונים דחג הסכות היו ר' שלמה המלמד מנעוול הנקרא שלמה דער געלער ואתו עמו באו עוד כארבעה הולכי רגל, ומרגלא בפומיה דר' שלמה מלמד, אין מיין ליובאוויטש וועלן די פערד קיין חלק ניט האבען, אז מען וועט קומען אויף דעם עולם האמת און מלאך מיכאל וועט זיין דער מליץ יושר און אין דברי זכות וועט ער דערמאנען אז מען איז געווען אין ליובאוויטש בא די רביים וועלן זיך אנהובין אריינשפארען די פערד מיט די גרויסע בוכטעס – עגלות – אויף וועלכע מען איז געפארען אין ליובאוויטש און מאנען זייער שכר וואס אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה קטנה, אין מיין ליובאוויטש וועלן קיין פערד און בוכטעס קיין חלק ניט נעמען, איך אליין בין דער סוס ורוכבו]=ב"ליובאוויטש" שלי – לסוסים לא יהיה שום חלק. כשנגיע לעולם האמת ומלאך מיכאל ימליץ יושר, ובדברי הזכות יזכיר שהיינו בליובאוויטש אצל הרביים – יתחילו להדחק הסוסים עם העגלות הגדולות שבאמצעותם נסעו לליובאוויטש, ויתבעו את שכרם, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה קטנה, ב"ליובאוויטש" שלי שום סוס ועגלה לא יקחו חלק, אני לבד הוא הסוס ורוכבו].

(אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ע' רסט-רע)

ה"גיהנם" של חב"דניק

. . יש לבאר גם בנוגע לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר שתיאר בסיפור ארוך החילוק שבין חסידים גופא (נוסף על החילוק בין חסידים לאלה שאינם חסידים), בין חסידי פולין לחסידי חב"ד – שחסידי פולין יש להם הן עוה"ז והן עוה"ב, משא"כ חסידי חב"ד "ווערן אויסגעריסן" הן בעוה"ז והן בעוה"ב:

כאשר חסיד מחסידי פולין נוסע לרבו – אזי ה"תורה" היא בקיצור, ו"שיריים" (בפרט ביו"ט) ישנם בריבוי, בכל הסעודות, ואח"כ יוצאים בריקוד, וכך עובר כל הזמן מתוך עבודה בשמחה, ולפני שחוזר לביתו נכנס אל הרבי להפרד ממנו, ומבקש ברכתו בכל המצטרך לו בני חיי ומזונא רויחא, עבור בת בוגרת, עבור פרנסה וכו', והרבי מבטיח לו, וכשחוזר לביתו ומספר לבעה"ב'סטע על הבקשות והברכות שקיבלו מהרבי, הרי גם היא שמחה מנסיעתו אל הרבי,

וכשרוצה לנסוע לרבו עוד הפעם, מסייעת בידו עי"ז שנותנת לו צידה לדרך, "קלעצלעך מיט הערינג" [=פרוסת לחם עם דג מלוח], וכמה פרוטות עבור הנסיעה וכו' – כך שיש לו עוה"ז.

בעסער פון גארניט

בהתוועדות באחת משבתות הראשונות בחודש אלול נכנס להתוועדות בזאל בכפר חב"ד תמים א' וניגן את הניגון אודות תכלית הנסיעה לרבי ("תקעו בחודש") בהתלהבות והתפעלות גדולה כך שקולו גבר על כל המנגנים.

תמים אחד שראה זאת חיך קצת בלעג. המשפיע ר' מענדל פוטערפס לא יכל לישא את קרירות היחס להתלהבות החסידית וגער באותו תמים: "וואס לאכסטו? דאס וואס ער איז בהתפעלות חיצונית קומט חודש אלול ווערט ער נתעורר. עס איז טאקע חיצונית, אבער דאס איז בעסער פון גארניט [=מה הנך מחיך? מכך שהלה הוא בהתפעלות חיצונית, הרי הגיע חודש אלול לכן הוא בהתעוררות. אמנם זהו חיצונית, אך זה עדיף מאשר כלום]."

(מפי הרה"ח שד"ב ריכמאן)

ולאחרי ק"כ שנה, בבואו לעזה"ב, וב"ד של מעלה שואלים אודות מעמדו ומצבו ("וואס הערט זיך מיט אים"), און עס ווערט ביטער [ונהיה מר]... יש לו תשובה מן המוכן: הייתי חסיד של הרבי שלי, ו"צדיק באמונתו יחיה", א"ת יחיה, אלא יחיה, וכששואלים אותו האם קיים כל מה שהרבי צוה עליו, משיב: הרב שלי נתן לי ברכות, ואמר לי שאהיה שומר תומ"צ, שיהיה לי שיעור בלימוד התורה וכו', וזאת עשיתי. וכשממשיכים לשאול אותו אודות "דע את אלקי

אביך", "צפית במרכבה", משיב: לימדוני שצריך אמונה, כאמור, "צדיק באמונתו יחיה" א"ת יחיה, אלא יחיה, ואמונה יש לי, ולימדוני גם שאין דורשין במעשה מרכבה ובמעשה בראשית, ואכן קיימתי זאת, ובכל מקום שראיתי תיבה "אצילות", ועאכו"כ "צמצום" או "קו", ברחתי מזה כמטחוי קשת... שהרי מי אני ומה אני, ובמופלא ממך אל תדרוש!

ובמילא כיון שאמונה יש לו מעל הראש (מקיף אמיתי). שהרי כל ישראל הם "מאמינים בני מאמינים", ובפרט עדת החסידים ("ביי זיי איז דאך ניט שייך צו זאגן"), ואת דברי הרבי קיים הן בקום ועשה והן בשב ואל תעשה – הרי, כל הג"ע והעוה"ב אינו מספיק עבורו!...

ר"ה עם היהודי הכי אמיתי

פרנסתו של הרה"ח ר' דוד ע"ה חנזין לא הייתה מצויה בשפע, אך אף על פי כן, כחסיד הדבוק לרבו, חש את החובה ואת הצורך לנסוע לרבי ולהסתופף בצילו.

גם אם לא היה ברשותו כסף לנסיעה - היה לווה כסף במיוחד למטרה זו - אף על פי שלא נהג כך לגבי שאר צורכי היום-יום.

כשקרובי משפחה טענו כלפיו וכלפי ילדיו - מדוע נוסע, בזמן שאין הפרוטה מצויה אצלו, ענה: "אני משתוקק להיות בראש השנה עם היהודי הכי אמיתי בדור..."

("דוד עבדי" ע' עו)

ואילו חסיד חב"ד שנוסע אל הרבי – הרי הוא נדחף (לא לקבלת "שיריים",

דמאן דכר שמיה, אלא) לשמיעת המאמר, ולפעמים, מרוב הדחיפות קשה לו לשמוע ולהבין את המאמר...

— סיפר לי יהודי א' "א עולם'שער", מה שנשאר בזכרונו מהשבת שהיה בליובאוויטש: דחפו אותו כל כך בעת אמירת המאמר שידע רק הקושיא על הפסוק שבהתחלת המאמר. את פנים המאמר לא הבין, ולקראת התירוץ בסיום המאמר "איז ער שוין געווען אינגאנצן צוקוועטשט" (כנראה ידעו מי הוא, ולכן, דחפוהו באופן של הידור מצוה...). לטעום משהו ("איבערכאָפן די האַרץ") לאחרי המאמר לא היה שייך, כיון שהיתה "חזרה", ואח"כ התפלה, ולאחרי המאמר והחזרה והתפלה באריכות (קצת עכ"פ), הגיע כבר זמן תפלת מנחה, וכך עבר עליו כל יום השבת "אַ פאַרמאַטערטער, אַ צוקוועטשטער און אַ הונגעריקער" [=מיוגע, מכווץ ורעב], וגם את המאמר לא ידע...

ואח"כ כשנכנס אל הרבי — מתבייש לדבר אודות צרכיו הגשמיים, פרנסה, בת בוגרת וכו', שכן, לאחרי שזה עתה שמע מאמר מהרבי אודות אצילות ולמעלה מאצילות, איך יקח זמנו של הרבי כדי לספר לו שזוגתו אינה נותנת לו מנוח בגלל שאין לה בשר לשבת ולחם שחור בימי השבוע, החנוני אינו רוצה עוד ליתן בהקפה, הבעלי-חובות יורדים לחייהם וכו'... מהרבי הוא מבקש אודות אהבת ה' ויראת ה', קבלת עול, שיוכל להתפלל ללא מחשבות זרות, שיהיה לו הרגש "אין אַ ווארט חסידות", וכיו"ב, והרבי נותן לו ברכתו על בקשות אלו.

וכשחוזר לביתו שואלת הבעה"ב'סטע — בידעה שברכתו של הרבי מועילה — מה הבטיח הרבי בנוגע לפרנסה, בנוגע ל"נדן" עבור הבת הבוגרת וכו', ומשיב, שאודות ענינים אלו לא דיבר עם הרבי כלל, כי אם, אודות אהבה ויראה, עבודת התפלה ללא בלבולים מטרדות הפרנסה... הרי מובן מאליו שמקבל ממנה "פסק" על אתר. וכשרוצה לנסוע אל הרבי בשנה הבאה, צועקת זוגתו שמוטב שישכיר עצמו בתור "חזן" או "שמש" וישתכר רובלים אחדים ואינה מניחה לו לנסוע, ואינה נותנת לו מאומה וכו' וכו' — כך שעוה"ז אין לו.

ולאחרי ק"כ שנה, בבואו לעוה"ב — שואלים אותו איזה חסיד אתה, ועונה

"מיט אַ ברייטקייט" [=ברחבות]: "אַ ליובאַוויטשער חסיד, אַ חב"דניק". א"כ – ממשיכים לשאול אותו – יודע הנך מה הר"ת דחב"ד? ומשיב: בודאי, חכמה בינה דעת. ומהו הפירוש בזה – שלא מספיק אמונה בלבד, שהיא בבחינת מקיף, אלא צ"ל גם ידיעה והשגה, "דע את אלקי אביך", בפנימיות דוקא. א"כ – אומרים לו – הבה נבחן את ידיעתך, "ווערט דאך ביטער"... ושותק. שואלים אותו: אולי הרבי לא למדך, לא תבע ממך? ומשיב: הרבי למדני ותבע ממני, שמעתי מאמר אחד, ועוד מאמר ועוד מאמר, וגם כשלא היה לי עבור הוצאות הדרך, ולילך רגלי לא יכלתי, שלח אלי הרבי את המאמר בכתב. ובמילא מתחילה החקירה ודרישה: היתכן וכו', ומובן מאליו מה נעשה סוף הדבר.

(משיחת ש"פ ראה, מבה"ח וער"ח אלול תשי" – בלתי מוגה. התוועדות ע' 871 ואילך)

אין מקום להכנס בחובות

במה שכותב אודות נסיעה לכאן, מובן שבמה דברים אמורים – באם יש מוצא לכסף, אבל פשוט שאין מקום להכנס בחובות, ובמה שכתב אודות נסיעה באוניות מסע, מובן שזה מופרך, הן מטעם בריאות, והן מטעם איבוד הזמן...

(ממכתב להר"י גאנזבורג,

חייל בשירות הרבי עמ' 187)

הלואה – רק אם תועלת הרבים מצדיקה זאת

במה שכותב שעושה כל המאמצים להשיג כסף, וכנראה כוונתו להוצאות נסיעה לכאן – הרי מלתי אמורה בכגון דא, שצריך עיון גדול אם יש לעשות כהנ"ל. ובפרט שלאחרי שכמה מאה"ק ת"ו ביקרו כאן – ומוכרחני לאמר שתועלת הרבים שראה ע"י נסיעתם צריך עיון אם מדתה מצדקת קבלת

הלוואות ודוחק כל-כך וכו', ויש לקשר זה גם עם הכתוב בספר חסידים ס' שצז
בהנוגע למצוות צדקה ששקולה כנגד כל המצוות.

(ממכתב להר"י גאנזבורג, חייל בשירות הרבי עמ' 188)

פרק שלישי

770 – בית רבינו

ביתו של הקב"ה

בפשטות – שכאשר שואלים יהודי שנמצא בגלות, הן אלה שנמצאים בארצות הגולה, והן אלה שנמצאים בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, בסמיכות לכותל המערבי, מהו ה"נס" שמצפה ומשתוקק עליו, יענה מיד בפשטות: נס דגאולה האמיתית והשלימה!

בלשון הידוע – שבכמה וכמה קהילות מישראל נוהגים לאמרו גם בדיבור, ואלה שאינם נוהגים לאמרו בדיבור, ה"ז במחשבתם – "אחכה לו בכל יום שיבוא", ועאכו"כ בזמן סגולה, כבנדון־דידן, שנה שהר"ת שלה הוא "תהא שנת נסים", החל מנס הגאולה.

[ויש להוסיף, שבענין ה"נסים" נכלל גם זה ש"לא יבטלו במציאות ממש באור ה' הנגלה כו" – במכ"ש וק"ו מתורת הבעש"ט בנוגע לעבודת התפלה שבכל יום, ש"זהו חסד גדול מהשי"ת שאדם חי אחר התפלה, שלפי דרך הטבע היה לו למות כו", היינו, שזה שנשאר חי אחר התפלה הו"ע של "נס"].

ומעלה נוספת גם מצד המקום – בית־הכנסת ובית־המדרש, בית שמגדלין בו תורה ותפלה והחלטות טובות על גמ"ח, ביתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר, ב' שמותיו קשורים עם הגאולה (כמדובר כמ"פ), ומובן, שכל עניניו הם בהדגשה יתירה בבית שבו התפלל ולמד ועבד עבודתו במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ו"קדושה אינה זזה ממקומה", ועוד ועיקר – שכיון שזהו ביתו של הקב"ה, הרי בודאי שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא

דורנו (ביחד עם כל הצדיקים) נמצא באותו מקום שבו נמצא הקב"ה, כמובן מהנהגת יהושע, "יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל", שבודאי למד זה מהנהגת משה רבו, להמצא תמיד באותו מקום שבו נמצא הקב"ה, ובפרט מצד הביטול דמשה – "ונחנו מה", שכל מציאותו אינה אלא "סימן" על המציאות דלמעלה.

(משיחת ש"פ האזינו, שבת שובה התש"נ – בלתי מוגה. התועודיות ע' 88)

ד' אמותיו של נשיא דורנו

התועודות זו קשורה בשבת מברכים החודש שבט, החודש האחד עשר. שהרי הדין נפסק בגמרא הוא ש"באתריה דרב הלכה כרב", ולכן, אף על פי שזוהי "שבת מברכים", בכל תפוצות ישראל, הרי לכל מקום ישנו הענין הנוגע למקום פרטי זה, בנוסף לצד השוה והנקודה המשותפת לכל המקומות, ולכן, גם בענין זה מובן ש"באתריה דרב הלכה כרב", זאת אומרת, שזהו הענין העיקרי שישנו במקום זה, והוא גובר על כל הענינים.

ובנידון דידן: בבית כנסת ובית מדרש זה, בד' אמותיו אלו [שהרי על פי דין כל העיר נחשבת כד' אמות לענין שבת], כשמדובר על הענין של שבת מברכים שבת (הכולל בתוכו את יום ראש חודש ואת כל ימי החודש), נוגע בעיקר היום העשירי בחודש, שבעשירי

הבעש"ט נמצא ב-770

באחת מהתועודות כ"ק אד"ש מה"מ בחיי כ"ק אדמו"ר הרי"צ השתתף בין השאר, יהודי שאביו ה' רב באחד מבתי הכנסת בעיר.

הרבי שאלו מדוע אביו, שיש לו השפעה רבה על המתפללים בביהכ"ס, לא מביא אותם לבקר ב-770 אצל הרבי הרי"צ.

והוסיף הרבי ושאל: האם במידה והבעש"ט ה' ב-770, האם אז אבין ה' מביא אותם לביקור?! וכשענה הלה בחיוב, אמר לו הרבי:

"דע לך, שהבעל שם טוב נמצא ב-770!"

בשבת היתה ההסתלקות וההילולא של נשיא המקום, נשיא ישראל, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שהרי כאן הוא בית הכנסת שלו, בית המדרש וד' אמות שלו..

(משיחת ש"פ שמות, מברכים החודש שבט, תש"ל)

בית משולש

ענין זה מתחזק יותר בעמדנו עכשיו בבית משולש, ביהכנ"ס, ביהמ"ד ובית מעשים טובים וגמילות חסדים, ובמיוחד – מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, משה שבדורנו – שזה מעין והכנה לבית המקדש השלישי, שאף הוא בית משולש: ביתי בית תפלה, בית תורה (מקום סנהדרין ליד לשכת הגזית), ובית גמילות חסדים (שנמשך ע"י) הקרבת הקרבנות.

ובבית המשולש גופא נמצאים כעת בהתוועדות יחדיו עם כמה עשירות מישראל, "ברוב עם הדרת מלך", אשר נוסף לזה שכל יהודי הוא בעה"ב על כל המציאות, ועאכו"כ על מציאותו הפרטית ועבודתו הפרטית ד"אדם כי יקריב – מכס קרבן לה", "מכס" דוקא, ועל ידי זה ה"ה מקריב גם את כל עניני העולם (דצח"מ) שכלולים בו (ובקרבן) – ה"ז ביתר שאת וביתר עוז כאשר מתבטא הדבר באמצעות כו"כ עשירות מישראל, שנמצאים באחדות, אשר האהבה והאחדות בין בני"י מבטלת סיבת הגלות, ובמילא – מתבטל המסובב (גלות), ותיכף ומיד ממש באה הגאולה.

(משיחת ש"פ דברים, חזון (ת"ב נדחה), יו"ד אב וי"א אב תנש"א. התוועדויות ע' 39)

לוקחים לארץ הקודש את ביהכנ"ס

ומזרזים זאת עוד יותר עי"ז שעושים כל אחד לשליח מצוה לצדקה (ובהוספה מדיליה), ד"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה. ובפרט בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים – בית משולש – של כ"ק מו"ח

אדמו"ר נשיא דורנו, והקיצו ורננו שוכני עפר, והוא וכל בני ביתו נשמות בגוף בתוכם, יחד עם כל בני"מ מכל הדורות.

ולוקחים לארץ הקודש את ביהכנ"ס וביהמ"ד וכל בתי כנסיות ובתי מדרשות.

ועוד והוא העיקר: לא עכבן אפילו כהרף עין, יראה אל אלקים בציון, בנערינו ובזקנינו ובבנינו ובבנותינו.

(משיחת כ"ו ניסן – בעת היחידות תנש"א. התוועדויות ע' 109-108)

"בית גדול"

וע"י שמכריזים על ענינים אלו בבית גדול, בית שמגדלין בו תורה בית שמגדלין בו תפלה, דתפלה הוא בקשת כל צרכיו, הן צרכיו הרוחניים והן צרכיו הגשמיים, הנה עי"ז ניתוסף עוד יותר בכל הנ"ל שהקב"ה עוזר לקיים את כל ההחלטות (שהם גם בקשה ותפלה) דההכנות למתן תורה, וגם ממלא הבקשות בנוגע לההמשכה דמ"ת [ובפרט שנמצאים בבית שמגדלין בו תורה], שהמשכת התורה תהיה בשלימות ובאופן חדש לגמרי כנ"ל, ועד לתורה חדשה מאתי תצא בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו. ולהוסיף, דענין מתן תורה הוא – נתינת התורה למטה בארץ, ובאופן שלא בשמים היא, וכמחז"ל שהקב"ה אומר למלאכי השרת אני ואתם נלך אצל ב"ד של מטה כו'.

(ממאמר ד"ה אנכי ה"א גו' תשמ"ט. ספר המאמרים מלוקט חלק ג ע' קפ)

בית חיינו של כל הדור

כולל ובמיוחד ומתחיל מאלו הנמצאים כאן בבית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ה"מקדש מעט" . . . "בית רבינו שבבבל", שהוא ה"בית חיינו" דכל בני ישראל הנמצאים במקום זה וכל בני ישראל בכל הדור כולו, שכן "הנשיא הוא הכל", ממנו נמשכת השפעת החיות לכל הדור כולו בכל קצויו תבל, ובמילא מובן שביהכנ"ס ובימה"ד ובית

“געשמאקע עבודה”

בחודש כסלו תשמ"ט הורה כ"ק אד"ש לערוך התוועדויות חסידיות בכל לילה מלילות חודש כסלו.

באחת הלילות ביקשו תלמידי הקבוצה ב - 770 מהרה"ח ר' אהרן שי' סריברנסקי שהגיע מאוסטרליא שיתוועד עמם, הלה נענה לבקשתם, ובין דבריו סיפר על ימי נערותו באוסטרליה, שם הוא היה בודד בין יהודים שלא חיו עם רבי וחסידות, בעוד שכל חבריו מרוסיה היו בקרבת מקום לבית חיינו, והיו לו געגועים גדולים ורצון עז לנסוע ללמוד ב-770.

באותה תקופה הוא התעסק בהפצת המעיינות בקרב בנות ישראל וב"ה היתה לו הצלחה בזה. במכתביו לכ"ק אד"ש ביקש רבות שיותן לו רשות לעזוב את התעסקותו בזה כדי שיוכל לשבת בבית ה'.

תשובת אד"ש הייתה: "במשך זמן יעסוק בעבודת הקודש עם בנות ישראל בה ת"ל הצליח ובעז"ה יבוא זמן אז ער וועט טאן אין געשמאקע עבודות [=יגיע הזמן שיתעסק בעבודות נעימות]."

מתשובה זו למדו חסידים, שלהיות אצל הרבי זהו "געשמאקע עבודה".

מעשים טובים שלו הוא "בית חיינו" ובפרט ע"י השפעתו מתורת חיים ומצוות (שעליהן נאמר "וחי בהם"), ש"הם חיינו ואורך ימינו".

ועי"ז שבני ישראל הנמצאים כאן מראים דוגמא חיה איך יש לנהוג לפי הוראות נשיא דורנו – נמשכת ההשפעה והחיות מבית זה [ובפרט שמוסיפים כעת שיפורים ושיפוצים בבית – עד כמה ששייך בעולם הזה התחתון] עד לבני ישראל בכל קצויו תבל, עד – לכל העולם כולו.

ועוד והוא העיקר – שתיכף ומיד ממש, באה הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, והביהכ"נ וביהמ"ד ובית מעשים טובים, יחד עם כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי מעשים טובים, עולים, יחד על כל בני ישראל "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו", לארץ הקודש, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, ולבית המקדש השלישי והמשולש.

ותיכף ומיד ממש, עם כל הפירושים שבזה, מתחיל מהפירוש הפשוט – מיד עתה ממש.

(תרגום משיחת ש"פ יתרו, כ"ף שבט תשנ"ב. ספר השיחות ע' 342-343)

בית כללי עבור כלל ישראל

וכל זה מודגש ביותר בנוגע לה"בית" של כ"ק מו"ח אדמו"ר – להיותו בית כללי, עבור כלל ישראל.

כשנכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר לביתו בפעם הראשונה, נכנס לביהכ"נ וביהמ"ד ואמר: "יהי רצון אז די תפלות זאלן זיין מיט אַ פנימיות, און עס זאל זיך דאָוונען מיט דעם אמת עבודה-פנימיות'דיקן געשמאַק" [יהי רצון שהתפלה תהיה מתוך תענוג של עבודה פנימית-אמיתית].

ולכאורה: כשמדובר אודות קניית בית דירה – מה נוגע התפלות וכו'?

והסברה בזה – משום שהבית הוא בית כללי עבור כלל ישראל, כי זה שנכנס לדור בבית זה הוא נשמה כללית שהתעסקתה בענין התפלה, מלשון חיבור (תפלה מלשון התופל), לחבר את כלל ישראל לאביהם שבשמים.

(משיחת ר"ח סיון תש"י – בלתי מוגה. התועדויות ע' 82-83)

המקור להפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל

ובפרט – שספר תניא זה [בכתב "ברייל"] כבר הגיע לבית זה, בית הכנסת, בית המדרש, ובית מעשים טובים שנמצא בד' אמות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות שלו בעלמא דין ("ד'קדושה לא זזה ממקומה") – המקור להפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל. וזכינו להמשיך עבודתו בביהכ"נ וביהמ"ד ובית מעש"ט זה (גם ע"י עריכת התועדויות חסידיות וכיו"ב במקום זה), כולל ובמיוחד – העבודה דהפצת המעיינות חוצה, ובהוספה באופן ד"מעלין בקודש".

(משיחת ש"פ עקב, מבה"ח אלול תנש"א. התועדויות ע' 371)

מרכז הפצת המעינות עד ביאת משיח

. . המאורע שאירע בערב שבת זה, שבו התאספו והתכנסו יחדיו ראשי מדינות גדולות וחשובות בעולם, ובראשם נשיאי שתי המעצמות הגדולות, והחליטו והכריזו על תקופה חדשה ביחסי מדינות העולם – ביטול מצב של מלחמות בין מדינות העולם, שיתבטא גם בצמצום וביטול כלי נשק, ועד לשלום ואחדות, שיתוף פעולה ועזרה הדדית בין מדינות העולם לטובת האנושות כולה.

וקדם למאורע זה (בהשגחה פרטית) נאומו של נשיא מדינה זו לאומה כולה (באור ליום הרביעי, "קמי שבתא", התחלת ערב שבת זה), שבו הודיע והכריז על פעולותיו בצמצום וביטול כלי נשק, וניצול הכספים (שלא ינתנו לרכישת כלי נשק) כדי להוסיף בעניני הכלכלה של בני המדינה – הכרזה שאושרה ע"י "בית הנבחרים", שבו נקבעים חוקי המדינה שיש להם תוקף ע"פ תורה ("דינא דמלכותא דינא").

. . המקום שבו אירע מאורע זה (מקום מיוחד שבו מיוצגים בקביעות באי-כח המדינות שבעולם כדי להתדבר ביניהם בדרכי נועם ודרכי שלום) – הוא במדינה זו ובעיר זו, המדינה והעיר שבה נמצא "בית רבינו שבבבל" "בית חיינו", בית הכנסת ובית המדרש, בית תורה תפלה וגמ"ח, דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבחר בו וקבעו להמקום המרכזי שממנו "תצא תורה", הפצת התורה והמעיינות חוצה בכל קצוי תבל עד ביאת משיח צדקנו (כשיפוצו מעיינותיך חוצה), שאז יהיה גם קיום היעוד "וכתתו חרבותם לאתים".

והענין בזה:

בבוא נשיא דורנו לחצי כדור התחתון, וקבע מקומו במדינה זו ובעיר זו, התחיל בתוקף ונעשה הבירור והזיכוכך דחצי כדור התחתון, שגם בו נמשך הגילוי דמתן תורה (שהיה בחצי כדור העליון), ויתירה מזה – אדרבה – שנעשה המקור שממנו נמשך ונתפשט עיקר הפעולה דהפצת התורה והמעיינות חוצה

בכל קצוי תבל ממש, ע"י השלוחים ששלח ברחבי העולם (גם לחצי כדור העליון), עד לפנה הכי נדחת שבועולם, כדי להפיץ תורה ויהדות בין כל בני" (כולל ובמיוחד אלו שדרים בין אומות העולם ומדברים בלשונם ומתנהגים בחיצוניות כמותם), ועוד וג"ז עיקר, הפצת כל עניני טוב וצדק ויושר גם בין אוה"ע ע"י קיום מצוות בני נח, כמודגש ביותר בשנים האחרונות, ככל שהולכים ומתקרבים יותר להזמן דביאת משיח צדקנו, ש"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד".

ובתקופה האחרונה (החל משנת נסים, והמשכה בשנת "נפלאות אראנו" ו"נפלאות בכל") הגיעה פעולה זו לשיא – בפריצת גבולותיה של המדינה ההיא שבשעתה חרתה על דגלה והכריזה מלחמה בהפצת התורה והיהדות ועד למלחמה באמונה בבורא עולם ומנהיגו (כולל גם המאסר דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולאח"ז וכתוצאה מזה יציאתו מגבולות המדינה ההיא), ואעפ"כ, נמשכה גם שם הפעילות דשלוחי נשיא דורנו בהפצת התורה והיהדות בחשאי ובמס"נ ממש, עד תקופה האחרונה שנתבטלה גזירת המלכות ונתאפשר המשך הפעילות דהפצת התורה והיהדות ביתר שאת וביתר עוז, בגלוי ובפירסום, ועד לנפילתו של המשטר הקודם, והקמתו של משטר חדש שהכריז לצדק וליושר ולשלום, על יסוד האמונה בבורא העולם ומנהיגו.

ובהמשך לזה התקיימה בערב שבת זה הפגישה בין מנהיגה החדש של המדינה ההיא למנהיגה של מדינה זו, בהשתתפותם של עוד כמה מנהיגי מדינות גדולות בעולם, שבה נתקבלה ההחלטה וההכרזה שתוכנה "וכתתו חרבותם לאתים".

ויש לומר, שבקיומה של פגישה החלטה והכרזה זו בהעיר של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (שבה נתקבצו מנהיגי המדינות, כולל גם מנהיג מדינה זו, שהוצרך לבוא מעיר הבירה לעיר זו), מרומז, שכל זה בא כתוצאה מהפעולות דהפצת התורה והיהדות, צדק ויושר, בכל העולם, שנעשו ונעשים ע"י נשיא דורנו, משיח שבדור, ועד שע"י שלימות העבודה בכהנ"ל בימינו אלה נעשה

העולם כולו ראוי ומוכשר להתחלת הפעולה דמלך המשיח, "ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים".

(משיחת ש"פ משפטים תשנ"ב. ספר השיחות ע' 88)

חגיגת "זמן מתן תורתנו" ב"ליובאוויטש"

ובזה מקבלים הרבנים תוספת כח עי"ז שהם באים ל"זמן מתן תורתנו", "חג המצו"ת, ל"ליובאוויטש" לרבם, ובנדו"ד – בהמקום (בית הכנסת ובית המדרש ובית מעשים טובים) דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו עבד עבודתו הק' במשך עשר שנים האחרונות שלו בחיים חיותו בעלמא דיין, וקדושה לא זזה ממקומה, ואדרבה – מוסיף והולך אור ואור, בהעבודה דפעולות כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ע"י תלמידיו ותלמידי תלמידיו וכו' :

ע"י חגיגת "זמן מתן תורתנו" ב"ליובאוויטש", בהד' אמות דמקום התורה הפצת התורה והפצת המעיינות חוצה, שבו לומדים וחוזרים את התורה דרבתינו נשיאינו, ובמיוחד בתורת החסידות – הרי זה מוסיף כח מיוחד בכל עניני התורה, כולל ובמיוחד – בהענין ד"מורה צדק", עד צדק באופן דמדת חסידות (לפנים משורת הדין), בהיותו מיוסד וחדור עם התורה וההדרכה דרבתינו נשיאינו בתורת החסידות, מאור שבתורה.

(משיחת יום ב' דחג השבועות תש"נ. התועדויות ע' 280)

קומה האמצעית של 770

וכן תהיה לנו – אשר מתוך שמחה וטוב לבב נזכה לברכתו העיקרית של הקב"ה, שכל בני, "בנערינו ובזקנינו גו' בכנינו ובבנותינו", הולכים יחדיו, באופן ד"אחישנה", "ארו עם ענני שמיא" – לארצנו הקדושה, "ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה".

ולוקחים עמהם את כל חפציהם ורכושם – כספם וזהבם אתם" ועאכו"כ – בתי כנסיות ובתי מדרשות, ובפרט – בית הכנסת ובית המדרש של בעל

הגאולה, בקומה האמצעית של "770" ("סעווען סעווענטי") – אשר חסידים מצאו ש"770" בגימטריא "פרצת", ביחד עם הבנין כולו.

ועאכו"כ שלוקחים את כל החסידים ובני ביתם, ביחד עם כל בני הדור, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ובראשם – נשיא דורנו, בעל הגאולה, וכולם יחדיו, ובראשם משיח צדקנו – באים "עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה, ומוצאים אותה בשלימותה, ויתירה מזה – "כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך", ארץ קיני קניזי וקדמוני, באופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה", וממשיכים ללמוד את תורתו של בעל הגאולה, ואת שיעורי הרמב"ם – בבנין ד"פרצת" ("770") כפי שעומד בארצנו הקדושה, על כל קומותיו וחדריו וכל חפציו.

(משיחת ליל ט"ו תמוז תשד"מ. התוועדות ע' 2488-2487)

בית הכנסת של הרבי הוא מספיק גדול

. . ולהעיר, שאפילו בנוגע למקום שבו חי והתגורר כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו במשך עשר שנותיו האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, שענין האכילה ושתייה במקום זה היתה קשורה רק עם אכילה שלו – הרי, האכילה שלו קשורה גם עם האכילה של החסידים, שאכילתם במשך כל השנה כולה (לא רק בחג הסוכות כשאוכלים ביחד עם ה"אושפיזין"...). חדורה ברוח החסידות כו'. ועד"ז בנוגע להבנין בכללותו – שמזמן לזמן מתאספים בו כו"כ מישראל, "ברוב עם הדרת מלך" – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ועורכים התוועדות שיש בה גם עניני אכילה ושתייה גשמית (עד לחיוב דברכת המזון, או עכ"פ ברכה מעין ג'), אע"פ שמהגשמיות עושים תיכף רוחניות (כהפתגם הידוע).

הסיבה לכך שמאריכים בכל הנ"ל (עם היותו דבר הפשוט), היא, מצד הבלכול שנעשה בנוגע לבנין ביהמ"ד וביהמ"ד:

בהעדר נקודת התכנית הראויה, בא כל אחד עם סברא משלו, וכשפלוני אומר באופן כך, אומר שהוא יבנה בנין גדול יותר!

על כך אומרים לו: את בית הכנסת של הרבי – אינך צריך "להגדיל", הוא מספיק גדול... כמה שרק תגדיל אותו, ישאר לא יותר גדול כמו עד עתה. גדלותו (עד עתה) אינה ע"י הוספה, ואדרבה, הלוואי שההוספה לא תעשה שינוי בגדלותו של ביהכ"נ וביהמ"ד כמו שהיה במשך עשר שנים האחרונות דכ"ק

מו"ח אדמו"ר בחיים
חיותו בעלמא דין,
נשמה בגוף.

זאת ועוד:

ביהכ"נ וביהמ"ד
– כמו כל ענין
של קדושה – אינו
נשאר על עמדו,
אלא הוא באופן של
"מהלך", ובמילא,
מזמן לזמן (ועד –
מרגע לרגע) ניתוסף
בו יותר, בגובה,
ברוחב ובאורך, ואין
להתערב בענין זה,
להוסיף או לשנות,
אלא, צריך לסמוך
שכל מה שיכולים
להוסיף בגובה,
ברוחב ובאורך –
יעשה זאת בעל
הבנין, הרבי, נשיא
דורנו !!

העיסקה המוצלחת

א' מחשובי המשפיעים באה"ק הרבה לנסוע
לחצרות קדשנו, על אף שהפרוטה לא הייתה בכיסו

במשפחתו היו יהודים שלא מאנ"ש המה, אלא
יהודים תמימים יראי שמים מיוצרי הונגריה, וכשראו
זאת פנו אליו בטרונאיא: "היתכן שהנך מבזבז סכומים
עצומים כאלו לשם מטרה זו, שאמנם חשובה, אך לא
בזמן שיש דברים חשובים אחרים על הפרק" – טענו.

אמר להם המשפיע: נסיעה לרבי היא היא זו
שמביאה את ההרחבה גם בענינים הגשמיים,
והמשיך לספר את שארע לו באחת הנסיעות:

אחר ג' תמוז תשנ"ד נסעתי לרבי מלך המשיח,
וביקשתי ברכה על דבר הדירה אותה רציתי למכור
ולא מצאתי קונה במחיר סביר וכו'.

חזרתי מהרבי, והנה, עברו ימים ספורים ונמצא
קונה ששילם מחיר יפה ביותר. וכל זאת בה בשעה
שדירה בגודל ובמידה תואמת ממש לדירתי, ואפילו
באותו בנין נמכרה בסכום קטן בהרבה.

כאשר שמעו בני המשפחה על "העיסקה
המוצלחת" שנתבצע עקב הנסיעה לרבי, הבינו גם
הם שבנסיעה לרבי אפשר רק להרוויח...

(מפי ר' שיד"ב רייכמאן)

אלא מאי – הוא לא רואה זאת בעיני בשר שלו, הרי זה כמשל הידוע לעגלה רתומה לסוסים שמונהגים ע"י העגלון בשביל להוליך את החכמים שיושבים בעגלה ומדברים דברי חכמה, אשר, לכאורה נוסעים כולם (החכמים, העגלון והסוסים) לאותו מקום, ולכולם תכלית שיש לה מקום בתורה, שכן, גם מחשבת העגלון או מחשבתם של הסוסים להגיע אל התבן, קשורה עם שלילת צער בעלי חיים, ומה גם שצריכים את הסוסים בשביל ליקח את החכמים לנסיעה שניה ושלישית, לכל מקום שליבם חפץ.

ובנוגע לסוסים – הרי ידוע הפתגם (שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) בשתי הגרסאות: א) להכות את הסוסים עד שלא יהיו סוסים ("שמייסן די פערד זיי זאלן ווערן אויס פערד"), ב) להכות את הסוסים שידעו שהם סוסים ("שמייסן די פערד זיי זאלן וויסן אז זיי זיינען פערד"). וכשידעו שהם סוסים, אזי יתפללו להקב"ה שהם לא יהיו סוסים, אלא יגיעו למעלת השלימות שבאה (והיא מעין) מהשלימות של החכמים היושבים בעגלה, ויתרה מזו – מכיון שסייעו לחכמים להביאם למחוז חפצם, ועי"ז גרמו לחכמה הכי גדולה שנתאספה אצל החכמים ע"י השקו"ט שביניהם וכו', בוודאי מגיע להם שכר – שתהיה אצלם מעין השלימות של החכמים, ולא מספיק מעין זה או כעין זה, כי, הגורם צריך לקבל חכמה גדולה יותר ממה שגרם לחכמים שקבלו את עזרתו.

ותן לחכם ויחכם עוד – להבין פרטי הנמשל בעבודתו של כל אחד ואחד, ובפרט שהנמשל מובן באופן הכי פשוט, הכי גלוי והכי ברור (אפילו לטף) . .
(משיחת ליל הושענא רבה תשמ"ט - התועדויות עמ' 198)

הכתלים של בית הרבי

כשם שאלה שנוסעים מכאן צריכים לידע שהרבי נמצא עמהם בכל מקום שנוסעים אליו, כמו כן אלה שבאים לכאן, לד' הכתלים של הרבי [אפילו אלה שבאים רק בזמנם הפנוי, או כשהבעה"ב'סטע סבורה שיכולים לבוא...],

צריכים לידע שעיקר קביעותם היא כאן, בד' הכתלים של הרבי, אלא שלפי שעה (גם אם שעה זו נמשכת ריבוי זמן) נוסעים מכאן, וע"ד הסיפור בענין "בר בי רב דחד יומא" (ולהעיר, שעיקר הקביעות ע"פ תורה (כפי שמצינו לענין סוכה) היא לא בזמן, אלא בנפש).

איתא בגמרא שלעתיד לבא "אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו, שנאמר כי אבן מקיר תזעק וכפס מעץ יעננה". כלומר, גם לאחר שעברו אלפי שנים (מזמן אמירת פסוק זה עד בוא יום ה' הגדול והנורא) יעידו קורות הבית - שאינו קיים משך זמן רב - על מה שאירע בתוכו. ועאכו"כ בנוגע לד' הכתלים וקורות ביתו של הרבי, שבו התפלל ולמד ועסק בעניניו וקיבל אנשים ל"יחידות" בהתייחדו עם בחינת היחידה שלהם, הרי בודאי שקורות בית זה - שבו נמצאים אנו - "האבן זיך

אנגעזאפט" [ספגון] בכל הענינים הקשורים עם מהותו של הרבי!

החילוק הוא רק שיש כאלה שגם ד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים כאן, ויש כאלה שד' אמות הגשמיות שלהם נמצאים במקום אחר, וצריכים לקחת עמהם ד' אמות אלה, וכאמור, שהרבי נוסע עם כאו"א מהנוסעים בשליחותו, ובודאי שבגלל זה ישפיע להם בכל המצטרך - כי הרבי לא נשאר בעל-חוב, ובלשון חז"ל ש"אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה" - להצלחה מרובה בגשמיות וברוחניות.

יש ללמוד ממנו

הרה"ח ר' לייבל שי' שילדקרויט, - שליח כ"ק אד"ש בחיפה, סיפר פעם, שבלמדו בישיבה קטנה בבדפורד התוועד עמם ר' יואל שי' כהן ודיבר על א' מאנ"ש שאמנם אינו יודע מאומה במדרגות מסוימות באלקות המבוארים בדא"ח, אבל יש ללמוד ממנו שאין אצלו קא סלקא דעתך להפסיד חלילה תפילת מנחה עם הרבי?

פרק רביעי

בית משיח

משיח צדקנו יתגלה כאן

בפשטות – שתיכף ומיד יבוא משיח צדקנו ויתגלה כאן, בד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהם היה במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, בהם התפלל ולמד, ובהם הכריז "לאלתר לגאולה".

וכן תהיה לנו – "לאלתר" ממש, ובפרט שמאז ההכרזה "לאלתר לגאולה" חלפו כבר עשיריות שנים, ומאז, ניתוסף ריבוי עצום בעניני התומ"צ, הרי בודאי שכבר הגיע הזמן לגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש, לאלתר ממש, תיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ האזינו תשמ"ט – בלתי מוגה. התוועדויות ע' 88)

משיח צדקנו בא לבית מדוש זה

ויה"ר שמההליכה להקהיל קהילות בבתי-כנסיות ובתי-מדרשות באופן ד"הוי רץ למצוה" – נלך ונרוץ לקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד.

ויתירה מזה – שאין צורך לרוץ אפילו בדרך קצרה, כיון שמשיח צדקנו בא תיכף ומיד לבית-הכנסת ובית-המדרש זה, בית תורה תפלה ומעשים טובים של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (שהרי "קדושה לא זזה ממקומה"), אלופו של הדור, אשר, על ידו נעשה ההמשכה והגילוי דאלופו של עולם ב"גולה", שעיי"ז נעשה מ"גולה" "גאולה".

ו"קהל גדול ישובו הנה": "קהל גדול" – לשון יחיד, "ישובו", לשון רבים, כיון שבאים ביחד עם כל הבירורים בעניני העולם, אשר, גם לאחרי בירורם ה"ה למטה מדרגתם של ישראל, "הנה" – לשון נוכח, מקום גשמי זה שמראים באצבע הגשמית.

ובפשטות – שכל בני "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו", ו"הקיצו ורננו שוכני עפר", ומרדכי ואסתר עמהם, וגרשון קהת ומררי עמהם, ולוי ויעקב (שנקרא גם ישראל, שכולל כל בני) עמהם, ושכינה עמהם, יוצאים מהגלות ובאים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש ולבית המקדש ולקדש הקדשים, ותיכף ומיד ממז.

(משיחת ש"פ במדבר, ב' סיון תש"נ – בלתי מוגה. התוודעויות ע' 255-254)

פרצת – 770

בשלשלת של "יפוצו מעינותיך חוצה" עצמה (ע"י רבותינו נשיאנו) היו כמה דרגות ושלבים – במשך השבעה-תשעה דורות מהבעש"ט ואדמו"ר הזקן עד דורנו זה: אחרי אדמו"ר הזקן (שחי בליאזנא ולאחמ"כ בליאדי) היו רבותינו נשיאנו כמה דורות בליובאוויטש. ואחר כך (בדור השביעי מהבעש"ט) – עברו לראסטאו, ולאחר מכן – לענינגראד (או פעטערבורג, כפי שנק' כן בעבר) ולאחרי זה – בפולין, עד – השלב האחרון – כאשר הגיעו לארצות הברית, ב"חצי כדור התחתון", ושם גופא בכמה מקומות, עד שהגיעו להבנין והמקום שבו נמצאים אנו עכשיו, ביהכנ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש – ב"770" (כפי שנקרא כך).

רואים בפועל, שאע"פ שבכל הדורות ומקומות אלה היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה – הרי דוקא ב"חצי כדור התחתון", ששם מתן תורה לא היה (בגלוי) – היתה התגלות החסידות והפצת המעינות חוצה ביתר שאת וביתר עוז, יותר מבדורות ומקומות שלפני כן, עד באופן שזה מגיע לחוצה שאין חוצה ממנו – כפי שרואים בפשטות.

והטעם לזה הוא – כנ"ל בנוגע להגילוי דמ"ת למטה – כי דוקא בהתחתון

ביותר נפעל הגילוי ד"יתרון ארץ בכל היא", ועד"ז מובן לאחרי מתן תורה עצמו שדוקא ב"חצי כדור התחתון", ששם לא היה מ"ת בגלוי, נעשית שלימות ההתגלות של "יתרון ארץ בכל היא", השלימות דגילוי התורה ופנימיות התורה באופן דיפוזו מעינותיך חוצה.

וכמרומו גם במספר הכתובת של הבנין (המרכז של ליובאוויטש בחצי כדור התחתון, שמשם אורה יוצא לכל העולם כולו בהפצת המעינות חוצה) – 770, שכידוע הוא גימטריא של "פרצת" (כפי שהתפרסם בין בני"י).

יש לומר השייכות: מספר שבעה מורה על השלימות דשבעת ימי ההיקף, שבעה מדות – ההשפעה בכל הדרגות (מחסד עד מלכות). והשלימות דשבעה היא – מאה פעמים שבעה (700) ביחד עם עשר פעמים שבעה (70), שבצירופם יחד הרי זה – 770, ולכן זהו בגימטריא "פרצת" – כי השלימות ד"פרצת", הפריצה מכל ההגבלות דזמן ומקום ("ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה")

– עד באופן ד"פרצת", הפריצה מכל ההגבלות דזמן ומקום ("ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה) – עד באופן ד"פרצת" בתוך "פרצת" – נפעל (לא ע"י היציאה מזמן ומקום, אלא אדרבא –) דוקא בתוך ועל-ידי שלימות הזמן (והמקום) – 770, השלימות דמספר שבעה (שבע מאות ושבעים).

זאת אומרת, שביחד עם זה שישנה הפריצה שלמעלה ממדידה והגבלה ("פרצת") – ישנו – גם המקום וזמן, כפי שהדין בפשטות שהמקום ובנין צריך להיות בעל ד' כתלים וגג ותקרה וכו', אלא שהזמן ומקום עצמו קיים באופן של "פרצת" (ואדרבא: דוקא זמן ומקום למטה פועל את שלימות ענין הפריצה כנ"ל), ע"ד כתבו על ירושלים, ש"פרזות תשב ירושלים" ויחד עם זאת "ואני אהיה לה גו' חומת אש סביב".

והמקום הזה – 770 גימטריא "פרצת" – נעשה המקור ונתנת-כח על יפוזו מעינותיך חוצה בכל העולם כולו, באופן שפועלים את ה"פרצת" ואת יפוזו מעינותיך ב"חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כך שמגלים שם את ה"יתרון ארץ בכל היא".

ולהוסיף: הסך-הכל ושלימות השבעים (70) שנה של כ"ק מו"ח אדמו"ר

היה דוקא ב"חצי כדור התחתון", ב"770", היכן שהגיע וחי במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דיך; וזה נותן אח"כ את הכח לדור השביעי שלאחרי זה (כנגד ספירת המלכות) – שתהיה שלימות הגילוי דשבעים (עשר פעמים שבעה) ביחד עם שבע מאות (מאה פעמים שבעה) = 770, ושלימות הגילוי ד"ויתרון ארץ (מלכות) בכל (יסוד) היא".

וע"פ המדובר לעיל מובן איפוא, שענין זה בא בגילוי ביום כ"ח סיון, אשר מגלה את כחו של החודש – "ירחא תליתאי", והכח ד"אוריין תליתאי", והכח ד"עמא תליתאי", וכל הענינים של "תליתאי" הקשורים עם מתן תורה (כפי שרב נסים גאון מונה אותם), ובכללות – הכח דמלכות, "ויתרון ארץ בכל היא" שמגלה "כל" בשלימות ובאופן של קיימא (שלש פעמים שלש פעמים שלש), ודוקא בגשמיות העולם, באופן של ממש (ממשות).

. . . ויש לומר, שכשם שזה בנוגע לכללות ענין הגלות וגאולה, כך הוא גם בנוגע להמקום פרטי שנמצאים בו ב"חצי כדור התחתון" – שהיות שזה (ה"מקדש מעט") המקום ששם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו קבע את מקומו, בתור המקור להפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, הרי דוקא במקום ומקום זה נפעלת הגאולה ובנין בית המקדש השלישי, "מקדש אד' כוננו ידיך".

דאף על פי שמקומו בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – הרי כיון שזה נפעל על ידי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות", ובפרט בסיום של זמן הגלות ע"י העבודה ד"יפוצו מעינותיך חוצה" – יש כבר במקום זה, ודוקא במקום הזה, ההכנה בשלימותה לה"מקדש אד' כוננו ידיך".

עד שתיכף ומיד נעשה במקום זה הגילוי של "מקדש אד' כוננו ידיך" – שאת זה יכול לתבוע להביא לפועל, שלכל לראש נעשה הגילוי ד"מקדש אד' כוננו ידיך" במקום זה ("שבע מאות ושבעים") שבו הוא חי ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, הסך-הכל דכל עבודתו (כנ"ל).

ודוקא על ידי סיום העבודה בחצי כדור התחתון – "מעלין" ומגלין את כל הבנין של "מקדש אד' כוננו ידיך". כולל גם הגג של הבנין, אשר "מלך המשיח

. . עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם" – כל זה "מתעלה" (נפעל) על ידי העבודה (הגבהה) של התחתון ביותר.

ותיכף ומיד ממש – "ארו עם ענני שמיא" – כל בני ישראל בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו", נמצאים בארצנו הקדושה, ביחד עם בית המקדש השלישי שישנו כאן, ולוקחים את כל זה ביחד, יחד עם "כספם וזהבם אתם", העבודה דאהבת ה' ויראת ה', שזה כולל את כל מצוות עשה וכל מצוות לא תעשה.

(משיחת כ"ח סיון תנש"א. התוועדויות ע' 384-381)

הבירור דצופת נעשה ע"י 'בית יוסף' – 770

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

ולהעיר שהבירור ד"צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ) "בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" – שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

(משיחות ש"פ וישלח, ט"ז כסלו תשנ"ב. התוועדויות ע' 563)

ולהוסיף (ע"ד הצחות והרמז): "צרפת" היא גם בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), שלימות המספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים).

ויש לומר שדבר זה מרמז שבבירורם של המדינות הללו, נגמר ונשלם בירור כל העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי פרטים.

יתר על כן: "770" – זהו מספר הבית של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר בו חי ועבד עבודתו בעשר שנים האחרונות של חיים חיותו בעלמא דין, בארצות הברית (חצי כדור התחתון). ויש לומר, שזה מרמז על הענין השני (הנעלה) בבירור וצירוף [נוסף על הבירור של התחתון ביותר, אבל באופן שנשאר תחתון בערך לעליון], שהוא נעשה כמו העצם ("770") עצמו, הבית של נשיא דורנו, מקורה של הפצת המעיינות חוצה בזמן הזה בכל קצוי תבל.

(משיחות ש"פ וישב, כ"ד כסלו, מבה"ח טבת תשנ"ב. התוועדיות ע' 604)

ביתו של נשיא דורנו גם לאחרי ביאת המשיח

. . כדי לעשות התחלה טובה בזה "לפתוח את הדרך", להוסיף יותר כח ליהודים בכל מקום שהם לבנות בנינים חדשים – התחילו לעשות בזה לפני כימים אחדים ע"י הנחת "אבן הפינה" של בית הכנסת ובית המדרש דנשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר (ששם עבד עבודתו וזה נשאר ביתו עד סוף כל הדורות, כי גם לאחרי ביאת המשיח, הרי זה ייעתק וילקח מארץ ישראל), ועשו מתוך שמחה וקישרו זאת עם חזרת דברי תורה, שבכתב ושבעל פה, ובמיוחד דברי תורתו דנשיא דורנו.

ומהתחלת הבניה של בית נשיא דורנו, ש"הנשיא הוא הכל", מקבל כל אחד ואחד כח להתחיל בניית בנינים, כל אחד ואחת במקומו הוא.

(משיחת שבת פרשת תבוא, כ"א אלול, תשמ"ח)

כתיבת "ס"ת לקבלת פני משיח" – דווקא ב"770"

. . הרי היו כמה וכמה קיצים מאת גדולי ישראל... ובכל זאת, לא מצינו מעולם שיצוו לכתוב ספר תורה בשנה שלפני כן, מה שאין כן כ"ק מו"ח

אדמו"ר ציוה לכתוב ספר תורה, וקרא לו "ספר תורה לקבלת פני משיח" וכעת הגיעה הצעה מארץ הקודש, שיימו כעת את ספר התורה.

למרות שלכאורה ההצעה היתה צריכה לבוא מכאן, מהמקום שבו ספר התורה מונח, דוקא מארבע אמות שלו, הד' אמות של "סעווען סעווענטי", ובפרט שדרושי גימטריאות אומרים ש"סווען סעוונטי" הוא בגימטריא (ו) פרצת" ... אבל ההתעוררות הגיעה דוקא מארץ הקודש... ייתכן שזהו משום שהם נמצאים בארץ הקודש...

מבואר בכמה מאמרי חסידות, שיכול להיות מצב שעומדים ליד אוצר גדול, באמצע היום, כאשר השמש מאירה בתוקפה, והעינים פקוחות, ובכל זאת, לא רואים זאת משום שמביטים הצידה. ובכן, היכן ישנו אוצר גדול יותר מזה שכל הדורות חיכו לו – שיביאו בפועל את משיח צדקנו? – האוצר עומד בגלוי, השמש מאירה בכל תקפה והיום מואר, ובכל זאת, לא רואים זאת, מאחר שמביטים הצידה ועסוקים בענינים אחרים...

על כל פנים, ההתעוררות הגיעה מארץ ישראל עם כל ה"שטורעם": הייתכן שלא מסיימים את ספר התורה?! וכאשר ממריצים, אזי אין ברירה כביכול. ואולי הדבר ימריץ גם את אלו הנמצאים כאן, שיפסיקו להיות עסוקים בטרדות שונות [אמנם ענינים נעלים, עניני קדושה, אבל בינתים לא מביטים], שאולי גם הם יתחילו להביט.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א ציווה להרב אליהו סימפסון שיכריז שמקום סיום כתיבת ספר התורה יהיה בבנין של 770, שהוא בגימטריא (ו) פרצת", וציווה עליו להתחיל ניגון שמח].

(משיחת ש"פ וארא תש"ל)

שער שלישי

התוועדות הסידותיות

הרב חיים אשכנזי ע"ה
הנקודה הליובאוויטשית

הרב יהושוע דובראווסקי ע"ה
הצעירים בליובאוויטש

הרב אברהם שיחי' מייזליש
חלום שהתגשם

מבוא

בתשרי תשנ"ה הם עדיין לא התרוצצו כאן. הם לא התרוצצו בכלל. הם לא חוו שום משבר, לא עברו אז חיבוטי נפש קשים האם להגיע לתשרי או לא.

אין להם מושג על תשרי 'ההוא', בו עשרות תמימים ניסו להחזיק אחד את השני עם "הראש מעל המים". לא ראו זוגות עיניים בעלי-ביתיות נפערות על בחור שמבקש עזרה ל"הכנסת אורחים", מביטות עליו כאילו נפל מהירח "מה, גם השנה עושים הכנסת אורחים"... הם לא ראו את האברכים שנשארו כאן כמנהגם מימים ימימה - ועומדים בשמחת תורה וממורים בבכי, מסרבים לעכל את המצב המשונה והבלתי נסבל. הם לא ראו שלוחים שוברים את הראש "מה עכשיו נגיד למקורבים".

הם נולדו לאחר תשרי תשנ"ה.

והשנה הם היו הרוב המוחלט ב-770. בחורים עד גיל 18, שישבו ולמדו על הספסלים ועל המדרגות בכניסה ונשענו תחת כל 'באקס' רענן; שעמדו בכל תפילות ראש השנה ויום הכיפורים; שרקדו לילה לילה בסוכות - כל הלילה, בדיוק כמתואר בגמרא; "ומשם - לבית הכנסת", ומשם - למבצעים, ומשם - בחזרה ל-770, ומעריב, ולימוד או צפיה בוידאו בשיחה של הרבי - ושוב כל הלילה לרקוד, עד התהלים של הושענא רבה, והושענות, ו- שלשה ימים של ישראל ומלכא בלחודוהי וריקודים עד לב השמים, ללא הפסק בינתיים.

ולהם אין ספקות ולא קושיות ולא דעת בעלי-ביתים. יש להם אך ורק את הרבי, "מער ניט אז דיך אליין".

נכנסת ל'זאל' בשבע וחצי בבוקר, וראית אלפים מהם יושבים ועוסקים - בתורה של הרבי. חזרת לשם בשמונה בערב - ושוב אלפי ספרים של לקוטי שיחות, ומאמרים, והתוועדויות, ומולם מתנדנדים הצעירים שהקנייטש

של הכובע צונח על פניהם. ובסאבווי בדרך למבצעים הם עוצמים עיניים - ושומעים באזניות את הרבי. והם יודעים את המנהגים של הרבי יותר טוב מאלו שהיו כאן בכ"פים ובלמ"דים. וכאשר הקשישים הלכו לנוח בחצות ליל שבת שלאחר שמחת תורה - הם לא היו מסוגלים לעזוב את המקום עד שיידעו אם "את החת"ת של פרשת בראשית לומדים היום או מחר"...

הם לא מכירים את כל הדרכים שאימצו לעצמם אלה ש"כבר עברו" את המשבר, לא קונים שום תירוצים או התחכמויות - הם רוצים לראות את הרבי בפשטות, והם כאן עד שזה יתרחש בפועל ולעיני בשר, עם הפסקה קצרה בת 11 חודש בישיבה. חולת אהבה בלי שום מרכאות. ולכן הם לומדים, ומתפללים, ויוצאים למבצעים, ומתוועדים, וזועקים 'יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד'. הם לא מוותרים, והם אכן יזכו לראות.

והמבוגרים עמדו מאחריהם, ומהעיניים מלאות הקנאה באמונתם היוקדת החלו לפתע לזלוג הדמעות:

"למען תמימך הושענא, אנא הושיעא נא והופיעה נא בהדר גאון עוזך, תיכף ומיד ממש".

•

עודם מאמינים. בשער שלפניכם - מאמרים מרתקים ה'שופכים אור' על אופן הנסיעה לרבי מלך המשיח שליט"א בזמן זה, על האמונה האיתנה בדבריו הקדושים. ברור הדבר אשר מצבינו כיום - איננו מחליש אצל אי מי מאיתנו את התשוקה העזה, יחד עם ההתלהבות והשמחה, להיות בחודש השביעי המושבע בכל, בחצרות קודשנו, ליובאוויטש שבליובאוויטש.

להיות בד' אמות של הרבי שליט"א.

הנקודה הליובאוויטשית

עלינו להישמר ולהיזהר ככל כפליים מהשכלות ופלפולים הגורמים לסטות חלילה מדרך המלך, לחפש את הנקודה הליובאוויטשית (ולא רק החב"דית), הכתובה שחור על גבי לבן בקונטרס בית רבינו שבבבל ולא לסטות ממנה ימין או שמאל. הרה"ח חיים ע"ה אשכנזי בפארבריינגען חסידותי, רווי סיפורים, משלים ופתגמים חסידיים, הסובב סביב נקודה מרכזית ברורה: בית רבינו שבבבל.

שמועה הרווחת בין החסידים אודות ראשית ימי נשיאותו של אדמו"ר המהר"ש מספרת שעל אף שלאביו - אדמו"ר ה"צמח צדק" - היו למעלה מחצי מליון חסידים, לרבי מהר"ש לא היה מניין בליובאוויטש בתקופה הראשונה שאחרי קבלת הנשיאות. החסידים - רובם ככולם - נהרו אחרי הסתלקותו של הצמח צדק אל בניו הקדושים, אשר כמעט כל אחד מהם כיהן כאדמו"ר: מי בקאפוסט, מי בניעז'ין ומי בליאדי, רעציצע ובאברויסק. רק אדמו"ר המהר"ש שהיה הצעיר ביותר בין הבנים נשאר בליובאוויטש, ועמו מתי מעט מן החסידים.

האחים המשיכו כל אחד במקומו את שלשלת הנקודה החב"דית שהתבטאה בלימוד חסידות וכו', למשך דור אחד או שני דורות, ויותר לא נשאר מהם המשך. היחידים שנותרו להמשיך את השושלת היו אנשי המיעוט השולי שנשאר אצל אדמו"ר המהר"ש. הם היו נקראים חסידי ליובאוויטש, וזאת בפשטות - כי נשאר בליובאוויטש. מכל ה'משכילים' השפויים שפנו ללמוד חסידות בעמקות בענפים החב"דיים של בני הצמח צדק - לא נשאר איש הממשיך בדרך חב"ד.

ההמשך ידוע: הרבי מלך המשיח שליט"א מתאר את עשר הגלויות שגלתה ליובאוויטש: מליובאוויטש לרוסטוב וכו' וכו', עד שהגיעה ל-770, גימטריא של "פרצת", גימטריא של "בית משיח" (כלשון הרבי מה"מ), המקום הקבוע בגלות האחרונה. מכאן, אומר הרבי מה"מ, נתחבר לבית המקדש השלישי תיכף ומיד ממש. כל זאת לפי הכתוב בשיחה המפורסמת הנקראת "בית רבינו שבבבל".

במילים ברורות אמר זאת הרבי מה"מ לעשיר אחד, אשר מסופר שהביע את נכונותו לתת כסף על מנת לבנות מחדש את כל המבנים בליובאוויטש, ועל ידי זה להחזיר עטרה ליושנה. אמר לו הרבי מה"מ: ליובאוויטש זה כאן!

אפילו כאשר אחד מעסקני חב"ד הציע לרבי לבנות מקווה בליובאוויטש - שלל זאת הרבי בתוקף. גם כאשר השליח בבופולו, הרב נתן גורארי' הציע

רבי כמה תוכניות שונות לבניית מוסדות בליובאוויטש - שלל הרבי בתוקף את כל התוכניות, והורה לבנות מוזיאון בלבד. וכך הוזה.

קריעה - ולא רק של ממחטה

בעצם, תופעה דומה היתה גם לאחר הסתלקותו של אדמו"ר הזקן: גדולי ועצומי חסידיו של אדמו"ר הזקן חיפשו את ה'נקודה החב"דית' ומצאו אותה אצל ר' אהרן מסטראשעלע ואצל ר' שלמה פריידיס. רק חלק של חסידי אדמו"ר הזקן המשיך להתקשר לבנו - אדמו"ר האמצעי, מייצג ה'נקודה הבורוכוביטשית' - (אדמו"ר הזקן היה מכונה בורוכוביטש על שם אביו רבי ברוך) וזו התגלתה במלא תפארתה בימי נשיאותו של אדמו"ר האמצעי (כידוע בתולדותיו ואכמ"ל).

מסופר על אותם ימים שהיו מגדולי החסידים - כמו ר' משה וילענקער ור' זלמן זעמער ועוד ועוד - שהתלבטו מאד מה לעשות ולאן ללכת, כי הדא"ח (דברי אלוקים חיים) של ר' אהרן מסטראשעלע נאמר באופן מופלא ומושך מאד. חלקם - לאחר שהלכו לר' אהרן - רצו לחזור ולהתקשר לאדמו"ר האמצעי ולא קיבל אותם.

שניים מהם, אשר היה מנוי וגמור עמם להשאר אצל אדמו"ר האמצעי, החליטו פעם ללכת ולשמוע מאמר חסידות אצל ר' אהרן. אך היות שחששו שמא יימשכו אחריו, מצאו עצה: הם יעמדו בסמוך, ויחזיקו משני צדיה של ממחטה. אם אחד מהם יראה שהוא נלהב יתר על המידה - ימשוך בממחטה כדי לאותת לחברו שיש לברוח משם. והנה, בעת אמירת הדא"ח של ר' אהרן התמלאו שניהם התלהבות רבה, והחלו למשוך את הממחטה זה מעברה האחד וזה מעברה השני עד שנקרעה - והם נשארו בסטראשעלע ולא שבו.

תוצאות ההתפלגות של חסידי אדמו"ר הזקן ידועה: מאלו שהלכו לסטראשעלע - למרות שעסקו במלוא הלהט והחיות בתורתו של אדמו"ר הזקן - לא נותר המשך. ואילו אלו שהיו נאמנים לאדמו"ר האמצעי והמשיכו אתו אל ליובאוויטש, זכו להמשיך את שושלת החסידות ה'ליובאוויטשית'.

לא לזוז מן ה'נקודה'

כיצד מתבטאת ההנהגה ה'ליובאוויטשית' המתבקשת בדורנו? כשהרבי מה"מ אומר, מדפיס ומפרסם שהגלות האחרונה שאליה גלתה ליובאוויטש היא 770, אז אי אפשר להתחכם ולהחליט על מקום חדש. זאת - בלי להפחית ח"ו מערכו ומעלתו של כל מקום של קודש, כמו הכותל המערבי, ציון הרשב"י וציוני הרביים, או ביתו של הרבי הרש"ב ברוסטוב.

כיום, לאחר ג' תמוז, אנו צריכים להישמר ולהיזהר ככל כפליים מהשכלות ופולפולים הגורמים לסטות, חלילה, מדרך המלך. עלינו לחפש את הנקודה הליובאוויטשית (ולא רק החב"דית), הכתובה שחור על גבי לבן בדברי אותה שיחה ידועה (בית רבינו שבבבל), ולא לסטות ממנה ימין או שמאל. כי לאור נסיון העבר אין זה הגיוני שנעשה שוב אותה טעות שעשו חסידי חב"ד גדולים ועצומים כחסידי אדמו"ר הזקן והצמח צדק, שחשבו שה'נקודה' היא חב"דית - (חכמה, בינה, דעת) ועל כן קרה מה שקרה - שנעלמו מן המפה, גם החב"דית. אז אין צורך להתווכח פעם נוספת על אותה נקודה, כי מבחן התוצאה מוכיח מה היא הדרך האמיתית.

דרך אגב, מה כוחה של ה'נקודה' המדוברת נוכחנו לראות בעודנו בחורים, כשלמדנו בישיבת "תורת אמת". כשר' אליעזר ננס ע"ה עלה לארץ ישראל לאחר שישב עשרים שנה בבתי הכלא הסובייטים, נכנסנו אליו כדי לשמוע ממנו על מסירות נפשו. אך הוא רצה גם - ובעיקר - לשמוע מאתנו מה התרחש אצל הרבי מה"מ בשנים שהוא היה מאחורי מסך הברזל.

בעת שסיפרו לו שאחרי הסתלקות אדמו"ר הריי"צ הייתה סברא אצל חסידים מסויימים להתקשר ל"חתנא דבי נשיאה" הרש"ג (ר' שמריהו גורארי ע"ה), הגיבה מיד זוגתו של ר' לייזער ע"ה ואמרה: איך אפשר היה להעלות על הדעת כזו סברא לא הגיונית, והרי שמו לא שניאורסאהן, והרבי מה"מ הרי שמו שניאורסאהן?! אז קלטנו איך מאירה אצל אשה חסידית הנקודה הליובאוויטשית, הרווייה אמונה תמימה בדברי משה רבינו שבדור, ומתרחקת ת"ק פרסה מהתחכמויות וחישובים שכליים.

באופן מעשי עניין זה התבטא - לדוגמא - במוסדות החינוך שבהם התחנכו בני החסידים. לפני עשרות שנים היו רבים מאנ"ש, ובפרט בארץ הקודש, אשר שלחו את בניהם ללמוד בכל מיני ישיבות או תלמודי תורה ליטאיים. הם סברו שמספיק עבור החינוך החסידי של הבן שיהיה לו שיעור קבוע בחסידות. חלק נכבד מהם לא המשיך בדרך חב"ד וליובאוויטש, למרות שאת ה'נקודה החב"דית' היה להם - הם לא היו מקושרים לליובאוויטש. נוהג זה נמשך עד שהרבי מה"מ פירסם את דעתו כמה וכמה פעמים במכתבים ובהתוועדויות שמי שרוצה להתקשר אליו יעשה זאת על ידי לימוד במוסדות חב"ד, וכך אומנם מקפידים אנ"ש לעשות עד היום, גם אם זה כרוך בקשיים רבים.

ה'נקודה' - אך ורק ב-770

'נקודות חב"דיות' יש בכל מיני מקומות בכל העולם, הרבי מה"מ אמר בהתוועדות שישנם ציונים של הרביים בכל מיני מקומות בעולם (רוסיה, אוקראינה, ארצות הברית) על מנת לקשר גם יהודים שנמצאים שם עם הקב"ה, אך על אף כל זה ועם כל זה ודוקא בגלל זה, הרי מדגיש אד"ש במפורש ש'ליובאוויטש' זה 770.

אי אפשר להחליט ברוב קולות ודעות ש-770 יהיה במקום אחר, כי רק הרבי בעצמו יכול לקבוע זאת, והוא אומנם קבע בשיחה מוגהת שמפרטת בבירור כשמש בצהריים ובצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שב-770 קיימת ה'נקודה': היא "בית רבינו שבבבל".

ואכן, במשך כל השנים לא ראינו שהרבי יורה או הציע להקים בית כנסת או מוסדות תורה בסמיכות לאהל הק' של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע.

אלא מה, מי שמחזיק את עצמו למבין (וסבור שהוא חב"ד) וחושב שהשכל שניתן לו הוא בשביל לקבוע ולהחליט על דעתו הבלעדית שדברי הרבי זה לא סוף פסוק (ח"ו), וניתן לחפש נקודות אור אחרות, הרי זה כמו מי שמקרב את התורה לבריות ולא את הבריות לתורה. אדם כזה מרשה לעצמו - חלילה - להגמיש את דרישות ההלכה ואולי אף לדלג פה ושם על סעיף או שניים, כדי

ההקל על המתקרבים לתורה. הוא חושב שהוא מייצג את הצד המואר - הנאור שבתורה, אך בעצם כל כולו חושך כפול ומכופל, ואין להאריך בדבר הפשוט ומובן לכל: אנו אין לנו אלא דברי בן עמרם, והתורה והוראותיה אינם מסורים לשיקול דעתנו.

לכן שיהיה ברור - מי שמחפש את הנקודה החב"דית יכול לנסוע להאדיטש ולניעזין, לליובאוויטש, לרוסטוב למנטפיווי ואף לרשב"י, וגם לילך אצל האבות בחברון ועוד ועוד. בכל המקומות הללו יתכן שיתפלל באריכות, ילמד דא"ח, יאמר לחיים, יקרא ק"ש שעל המטה כראוי וכו' וכו'. אך ה'נקודה הליובאוויטשית' עדיין תשאר ניצבת איתנה במקום שהרבי קבע, ומזמין גם אותו לבוא לשם.

זה לא פנטזיה

גם הצחוק והלעג של ליצני הדור - הצוחקים מכל הקדוש לישראל - על הקביעה הזאת ועל כל אנ"ש המחזיקים כך בפועל ממש, אינם משנים את המציאות המוצקה ש-770 היא ליובאוויטש.

על כגון דא מספרים אודות הפרופסור פישל שניאורסאהן שהיה בעל כשרון ובעל מוחין אך לא כל כך שומר תורה ומצוות. (הוא היה ידיד קרוב של זקני החסידים בדור הקודם). פעם ישב אחד מזקני החסידים ולמד עמו בשער היחוד והאמונה. הוא בכשרונו הבין זאת טוב מאוד ואף היה מסוגל להסביר את הנלמד בטוב טעם. למרות זאת, כששאל אותו החסיד לאחר שסיימו את הלימוד מה הוא אומר על הנקודה המתבארת בשער היחוד והאמונה ש"אין עוד" וכו', אמר שזו פאנטזיה יפה. החסיד, אשר התאמץ מאד ללמדו באר היטב מהי האמונה האמיתית, לא טרח להשיבו כאיוולתו. במקום זה הוא קם וסטר לו...

אם כן, ליצנים היו תמיד, המסוגלים לשתות מים חיים ולאמר שזו 'פטה מורגנה' - חזיון שווא, חלילה. לכן אין מה להתפעל ולהתרגש מכת הליצנים,

אלא להפך. כשרואים מי עומד מאחורי הדיבורים של החלשת האמונה - זה מחזק יותר ויותר.

השבח וההודיה להשי"ת על שהרבי מה"מ זיכנו בשיחה הנ"ל - בית רבינו שבבבל (שיחה שהרבי עצמו גילה כלפיה חיבה מיוחדת, בעצם העובדה שלאחר הוצאתה לאור הכניס אותה בין דפי סידורו, ומאז לא הוציאה משם!). כי לו יצוייר שהרבי לא היה מגלה לנו שיחה זו, הרי באמת היה מקום להפרד וללכת איש איש אל המקום שממנו הוא שואב את ההשכלה החסידית. כי לפי סברת הנקודה החב"דית הרי כולם יונקים מאותו שורש, אם כן למה צריך לקבוע מקום מיוחד אחרי ג' תמוז? העיקר זה הפצת המעיינות ולימוד החסידות שהתגלתה על ידי כל אחד ואחד מהרביים בדרכו שלו.

כמו כן, אלמלא ידענו שהשכינה שורה בבית רבינו שבבבל אשר ב-770, היינו נוסעים לכל אחד מהציונים הקדושים כי כולם צדיקים וכולם קדושים, וכל אחד מהם יש בכוחו לפעול גדולות ונצורות בעבודת ה' ולפעול ניסים ונפלאות בכל המצטרך בבני חיי ומזונא רויחא. במיוחד כיום, כשכבר אין קושי ויש כמעט 'קרטיס חופשי חודשי' לביקור בכל המקומות שהיו ערש החסידות ומהם נפוצה לכל העולם.

אלפי הוכחות חיות

אך הרבי מה"מ רוצה שנשאר מקושרים אל ה'נקודה של ליובאוויטש' וזה אפשרי רק במקום אחד והוא 770. כמו שהיה פשוט ומובן כל זה לפני ג' תמוז ויש צורך להדגיש שזה היה פשוט וברור אצל כולם בלי יוצא מן הכלל אף שנסעו לכל הציונים ואהלי הק', כל אחד מסיבות שלו, אך כולם ידעו שליובאוויטש, רבי נטו, מקום המקדש ששם ומשם מושתת כל העולם, בחינת היחידה שבעולם - היה והווה 770. אף אחד מחסידי חב"ד לא היה לו שום ספק וספק ספיקא שבעולם על זה. בפרט לאחר שזכינו בשיחה הנ"ל של בית רבינו שבבבל, הרי איך אפשר לחשוב אחרת? (שוב, בלי לפגוע בחשיבותו של כל מקום קדוש שהוא, כמו שלא התכוונו לפגוע באף מקום קדוש לפני ג' תמוז).

ומי שלא מספיקה לו השיחה והוא מחפש הוכחות ממשיות, הרי מעשה רב - (בעצם רבים) יוכיח. שהרי משנה לשנה הולך וגדל במספרים משמעותיים מספרם של הנוהרים ל-770 עד כדי אלפים רבים. הם בני כל הגילאים - אנשים ונשים, בחורים וגם בנות, ילדים וטף. הם בני כל המגזרים - חסידים ואנשי מעשה, כל סוגי המקורבים מכל קצווי תבל, אנשים שלא ראו את הרבי מה"מ מעולם ואפילו אנשים שלא שמעו ממנו עד עתה. יש מהם המחפשים תענוגות בני אדם ויש המחפשים את הרבי בכל רגע בחיים, כולם באים ל-770.

הם באים לא רק ליום ולא רק ליומיים: לתשרי שלם - חמשה שבועות עם כל החגים היפים והנעלים החלים בהם. ימים של חג אשר בהם, בנוהג שבעולם, מקובל שכל אחד רוצה לבלות בטוב ובנעימים עם משפחתו, להתרווח על כורסתו, לישון על מיטתו ולאכול "בשר ודגים וכל מיני מטעמים". ימים שבהם נוהג כל יהודי להתפלל בבית הכנסת שיש לו בו מקום קבוע עבורו ועבור בני ביתו, בסידור מאיר עיניים ועוד ועוד אביזרי נוחות.

כאן, ב-770 מוותרים על כל זה. המרבה - במשך כל ה'תשרי', והממעיט - המגיע לפחות לשבוע, אין להם לא מיניה ולא מקצתיה מכל הנ"ל. להפך - מנת חלקם כוללת טלטולים, דחיפות, היפך המנוחה, והסתפקות בטעימה כלשהי להחיות את הנפש.

יש המנסים לומר שבשנים כתיקונן כל זה היה כדאי בשביל לקבל לפחות חיוך מאד"ש, אמירת לחיים, לעקאח, דולר וכדו'. היה כדאי לשאת את הקשיים כי חזרו שמחים וטובי לב, מלאים תקוות שחיוכו האבהי של אד"ש או המטבע מאד"ש יביאו השפעות גדולות בגשמיות וברוחניות. כל שכן מי שזכה לשמוע ולהבין מאמר או שיחה - הרי לא היה מאושר ממנו.

כיום יש לבעל דין מקום לחלוק - מלשון חלוקה והפרדה בין המצב הקודם לנוכחי ולומר: כשאף לחיוך, לדולר, ללעקאח, לכוס של ברכה ואף לא למאמר או לשיחה חדשה אין אנו זוכים (נכון לרגע זה), אם כן מה המקום לנסיעה כזו בתנאים כאלו כיום? ועוד לשמוח עליה כמוצאי שלל רב, על מה ולמה?

אנשים אלו מזכירים לנו את בני עדתו של ר' לייב שיינין, מחסידי הרבי

רש"ב, שהיה רב בקהילה עניה וחי בדוחק רב. פעם אספו אנשי העיירה ביניהם סכום כסף והביאוהו לרב עבור צרכי ביתו, והוא נטל את הכסף ונסע עמו אל הרבי. כששב, קבלו אנשי העיירה בפניו על מה שעשה בכסף, והוא השיב להם: מה היא נסיעה לרבי אינכם יכולים להבין, אז אין לי מה לענות לכם...

כמוהם גם, למשל, מתנגד - שאין לו ולא היתה לו השגה ברום המעלה של נסיעה לרבי, לא הבין גם לפני ג' תמוז מדוע נסענו ל-770, ואף צחק ולעג על כך. אך מי התחשב בזה?

משל ידוע משווה את ההשגות של המתנגד עם השגותיה של פרה שהיתה מקבלת בכל מוצאי שבת מעדן מיוחד במינו: המים שרחצו בהם את הסירים מתבשילי השבת, שהיו מלאים

שומן והיה חבל לשפוך אותם. פעם שכחה בעלת הבית ושפכה את המים הללו, והפרה אשר נכובה תוחלתה לקבל את מעדן המלכות שלה העלתה בדעתה שכנראה בעלת הבית מקנאה בה על המשקה שהיא זוכה בו כל שבוע ועל כן החליטה לשתות אותו בעצמה.

הנמשל מובן - אי אפשר להסביר לפרה שמה שאצלה זה מעדן, אצל בני אדם הוא מעורר גועל. מתנגד, החושב שהמעדן שלו (החג של "אכלו משמנים, שתו ממתקים") הוא הכי נעלה, לא קולט ואינו מבין את העונג הנעלה שבשהות במחיצת הרבי, עם כל הויתורים על נוחיות המענגת והמשמחת את הגוף. על כן לא חשב ר' לייב שיש מקום להתווכח ולהסביר לבני קהילתו את אשר לא יוכלו לקלוט.

בחורי ישיבה או פופסורים

אך כיום - מחשבות 'מתנגדיות' שכאלו נשמעות לא רק אצל מי שלא זכה לטעום מאילנא דחיי. כפי ששמעתי שאחד מהראשי הישיבה בישיבותינו בארצות הברית התפאר בפני אחד מזקני החסידים שהוא המשיך את סדרי הישיבה אצלו בראש השנה כדי שלא יהיה צורך שהבחורים יסעו ל-770. אמר לו אותו חסיד: תראה, הגיעו לכאן (ל-770) אלף בחורים ושילמו כל אחד

אלף דולר על מנת להיות פה בראש השנה. אז אשאיר לך להחליט מי בדיוק הנורמלי - האלף הללו או הכמה עשרות בחורים שלך!

משמעות דבריו של אותו ראש ישיבה היא שגם היום יש כאלו 'פרופסורים', אשר בדומה לפרופסור פישל שניאורסאהן אומרים ש"בית רבינו שבבבל" היא פאנטזיה מעניינת (ח"ו) שיש לתת עליה אה הדעת על מנת למצוא את הפסיכיאטרים המתאימים שיחקרו תופעה זו לעומק. שיבדקו באיזה תסביכים נפשיים נמצאים האלפים הללו מכל קצוי תבל, הבאים להדחק על יד הבימה של אד"ש, על יד המקום של ההתוועדות של אד"ש או על יד המקום שהיו זוכים לקבל בו ברכות ולעמוד על גבי פירמידות - ראש על ראש - ארבע שעות מסביב להתוועדות של שמחת תורה, וכל זאת בהעדר נוחות מינימלית כפי שנוכח לראות כל מי ששוהה שם...

יתכן שהדוחק והעדר תנאי שהיה בסיסיים הם בגלל אותה סיבה שבגללה מבואר בגמרא מדוע אין חמי טבריה או תמרים ושאר דברים מענגים בירושלים. הרי היא עיר הבירה והיה צריך להיות בה כל טוב, כמקובל בעיר בירה של מלך וקל וחומר בעיר הבירה של מלך מלכי המלכים הקב"ה! עונה הגמרא שזה כדי שלא יאמרו שעולים לירושלים בגלל הטוב הגשמי, אלא בגלל שהיא מקום השכינה.

תמהונים או אנרי מסירות הנפש

דבר זה מתקיים ב-770 בהידור דהידור - אין שם בתי מלון מפוארים, ואין להאריך בדבר המפורסם. התופעה הזו מדהימה עוד יותר אם נביא בחשבון שלא באים לשם אנשים חסרי דיור או חסרי תרבות ומשכונות מצוקה וכדו' הבאים - בחלקם הגדול, לפחות - עוזבים בתים מטופחים, סעודות חג מכובדות, ואף על פי כן הם באים למקום שבגשמיות אי אפשר להנות בו במנוחת הנפש, אפילו לא בעמידה על רגל אחת - כי גם לזה אין מקום עבור כל הקהל הקדוש. אפשר כמעט לאמר שתשרי הוא באמת תשרי של תמהוניים. חסידי ליובאוויטש, המיעוט השולי הלוקח את דבריו של הרבי אודות בית רבנו

שבבבל בשיא הרצינות, הצליח בקסמו להפנט אלפים מכל המינים והסוגים, ולעשות שיעמדו בחרדה בעת התקיעות, בהתעלות נפשית בעת המארש, בריקודים בשמחת תורה שעות על גבי שעות, יתפללו במניין של הרבי מה"מ הקבוע מקדמת דנא, וישבו שעות על גבי שעות בהתוועדויות מכל גווי הקשת על מנת לשמוע עוד משהו ועוד משהו מה"פנטזיות" של "המיעוט האחוז טרוף".

עד כדי כך מגיעה ה"תמהונית" (במרכאות כפולות) שהצעירים נלחמים מי יזכה לילך למקום רחוק יותר לתהלוכות בשמחת תורה - זאת אומרת כ-4-3 שעות לכל כיוון. כך שביום שמחת תורה אפשר לפגוש מאות רבות של צעירים, צולעים ברגליהם מפאת היבלות והבועות שצמחו מההליכה הממושכת, ואף אחד לא מתלונן אלא להפך - באים עם זה בגאוה ל-770 כדי שאד"ש יראה: עשינו את שביקשת, עשה למענך שנראה אותך תיכף ומיד, וממילא בשנה הבאה עלינו לטובה בוודאי נהיה ביחד.

מי שלמד את השיחה אודות "בית רבינו שבבבל" אינו תמה על תופעה ייחודית זו. יחד עם זה שאינו מתפלא, הוא ממשיך להיות נפעם ומרוגש איך השיחה שהודפסה מחוללת נפלאות, ונוסכת בכל אחד השתוקקות והמשכות לבית רבנו בדיוק כפי שהיה לפני ג' תמוז.

אף אחד לא משתמש בפאנטזיות כדי לשכנע, אלא רק משפיעים ושאר שלוחים ומקושרים לאד"ש לא מתביישים ומבארים בעל פה ובכתב לכל הרוצה לשמוע, שזהו המקום שאיווה אד"ש למושב לו והוא המקום האחרון שלשם גלתה השכינה והוא יהיה הראשון בכל רגע להתחבר לבית המקדש, כמבואר בשיחה הנ"ל.

על אף כל מיני אחים מבשרנו המנסים בכל מיני דרכים לטעון שאין מה לעשות שם, ולמרות שהם אומרים שזה היה פעם מקום קדוש - והכי קדוש, אך זה היה לפנינו בישראל וכיום, זמנית או באופן קבוע זה הפך למוזיאון, למזכרת של מה שהיה ואיננו, חלילה - למרות כל התעמולה בסגנון זה אין האמונה התמימה מתערערת. להיפך: "כאשר יענו" - מלשון עינוי, מלשון

עניייה ואמירה ומלשון עני בדעת - "כן ירבה וכן יפרוץ" - כן תגבר הנהירה ל-770. כי כמו הנר שנמשך למקורו, כמבואר בתניא, כך "נר ה' נשמת אדם" נמשך אל הרבי מלך המשיח המקשרו למקורו. אדמו"ר הזקן מבאר שהנר אינו חפץ מצד עצמו להימשך אל מקורו, להפך - זה הפך המציאות שלו, מכיוון שבמקור הוא מתבטל. אך מה יעשה והמקור המאיר בו - מושכו אליו כמגנט?

זה הוא פשר התופעה המפליאה של "תשרי" אצל הרבי מה"מ: שם נוכח ומאיר אורו של המקור, ומושך אותנו בקרניו כמו בחבלי עבותות אהבה אליו. ואנו אין לנו אלא לרחם על אחינו, עצמנו ובשרנו, שעדיין כל מה שלא מסתדר אצלם עם הנקודה החב"דית הרי זה פאנטזיה. יהי רצון שנזכה הם ואנחנו וכל כלל ישראל לראות את הנקודה הליובאוויטשית בהתגלות מלכנו משיחנו היכן שהבטיח להתגלות, כלשון הרמב"ם "בונה בית המקדש במקומו" ותיכף ומיד ממש.

הצעירים בליובאוויטש

ביום אחד בחודש תשרי, כאשר נכנסתי להיכל הענק של "הזאל הגדול ב-770, נפלטה מפי צעקה מבלי משים: "טאטע זיסער, וואס דא קומט פאר"?! [=אבא'לה, מה קורה כאן?!] • הן אם שמעת אותם זועקים "יחי" והן אם לאו - מזדעקת מהם אמת התורה והחסידות לאמיתתה!

הרב יהושע דובראווסקי ע"ה, היה משרידי דור דעה, איש הגות וספר. לפני מספר שנים הוא העלה את רשמיו מהאורחים בבית חיינו בחודש החגים.

בימינו שורר בעולם בכלל, ובאמריקה בפרט, מין מצב משונה: ניתן לעמוד נוכח תופעה מופלאה ביותר, שבדרך כלל אמורה לעורר אצל אדם מן השורה פליאה והשתוממות - אך באם לא פירסמוה תדמיתנים ויחצ"נים עם כל ה"טארררררר", חולפים על פניה בלא להבחין בה.

ימי הסליחות ועשרת ימי תשובה, הנם אכן זמנים רציניים ביותר ליהודים שומרי תורה ומצוה, ועם זאת, הנם ימי "בין הזמנים" לתלמידי הישיבות. בדרך כלל, בימים אלה נוסעים הם לבתיהם, ופטורים מעול הלימוד. בימים אלה נוסעים תלמידי הישיבה מן הלימוד - אל החופש ממנו.

והנה, ישנו מקום בו מתרחשת תופעה שונה לחלוטין, משהו כזה שעוד לא נראה ולא יכול להיות בשום מקום אחר!

ביום אחד בחודש תשרי, וגם ביום השני והשלישי, כאשר נכנסתי להיכל הענק של "הזאל הגדול" ב-770, נפלטה מפני צעקה מבלי משים: "טאטע זיסער, וואס דא קומט פאר!" [=אבא'לה, מה קורה כאן!]. כדבר הזה עוד לא ראיתי מימי - הגם שרבות בשנים הורגלתי כי ה"מקדש מעט" הלזה מלא בחידושים והפתעות מכל הסוגים.

נערים פני זקנים ילבינו

אנו, היהודים הבאים בימים, נאלצנו להישאר לעמוד ליד הפתח. כל הספסלים ומקומות הישיבה של בית המדרש, המאכלסים אלפי אנשים - היו תפוסים על ידי תלמידים צעירים בעלי תוי פנים עדינים ומלאי חן מכל קצווי תבל! למעלה מאלף תלמידי ישיבה "כבשו את "בית רבינו שבבבל" וקול התורה שלהם הרעים את החלל!

כשכולי מרותק התבוננתי בזאל לאורכו ולרוחבו. קול רעש גדול אדיר וחזק משך אותי בחבלי קסם. חשתי כיצד גלים גלים של אין ספור קולות רכים מרימים ומגביהים אותי טפח מעל הארץ. בליל מילים מן הגמרא, פוסקים, חסידות ושולחן ערוך, זרמו לידי בשטף אדיר ולא יכולתי לדלות מילה אחת

בה אתרכו. והנני עומד, משתאה ומתפלא: כיצד יכולים הם להתעמק בענין אחד מסויים, כאשר "ים התורה" עולה ומציף את הכלל!

מי הם אותם בחורים בעלי פנים עדינות ומאירות, מעוטרות בזקנים ופיאות שחורים כפחם? הנה, זה כתוב במפורש מעל כל קבוצת ספסלים, במילה אחת בולטת וחדה: צפת, בני ברק, לוד, נתניה, כפר חב"ד, ארגנטינה, צרפת... ערים, ארצות - הישיבות בהן לומדים תלמידים אלו במשך כל השנה.

נסיעה ארוכה ארוכה

מדוע הינם עוזבים את הישיבות, כמו גם את ביתם החם, ומגיעים לחגים ל-770? מהיכן לוקחים בני התורה הללו את הכסף עבור הוצאות הנסיעה הגדולות? ומהיכן הם שואבים כוח ומוח, תיכף עם הגיעם, לאחר לילות חסרי שינה מטלטולי הדרך, להתיישב בכזו רעננות וחיות ולהתמסר לעיון בתוספות מסובך, או בענין עמוק בחסידות - מהיכן?

נו, קושיות ושאלות...

ברם, כאשר מתוודעים לאותם אורחים לומדים, הכל מתחוור ומתיישב עם... חידוש גדול יותר:

למעשה, הם נוסעים ל"בית רבינו" מזה חודשים ארוכים. להוצאות הגשמיות וההכנסות הרוחניות של הנסיעה, הם התכוננו עידן ועידנים - בלימוד שעות על גבי שעות לאחר הסדר בלילה, בשינון דפי גמרא, משניות ומאמרי חסידות. רבים מאותם תלמידים צעירים זכו בשל כך בפרסים כספיים אותם שמרו ככבת עינם (לא בכדי לקנות "מחשב" וכדומה, אלא) כדי שיהיה בידם תשלום עבור כרטיס טיסה לאמריקה.

ומי יודע? מפי השמועה למדתי שהכנותיהם הרוחניות, בלימוד ותפילה חסידיים מלאי חיות לבביות ונשמה - היו אצל התלמידים במידה רבה אף יותר. אך שוב אותו סיפור: גם אלה שראו זאת במו עיניהם, לא עשו מכך "ענין גדול".

דומני, שיותר מאשר יראת השמים שלהם, חסידותם והתמדתם - צריכה לעורר התפעלות אותה תמימות חמימה, אמונה טהורה ומאירה הנשקפת מכל מבט שלהם, וההרגש הוודאי שלהם, אשר 770 עדיין מלא אור וחום.

- במקום זה "שמגדלים בו תורה", הלימוד והתפילה נראים אחרת לחלוטין. - ב"מקדש מעט" (שכולל הרבה) של "בית רבינו שבבבל" לא כבה חלילה ה"נר המערבי" שממנו הודלקו כל כך הרבה נרות, נשמות...

אין הם עוסקים בחקירות או מקשים קושיות, הם אפילו לא מתרפקים בנוסטלגיה על "הזמנים הטובים" שהיו. אך הברק הזוהר כמשי בעיניהם מעיד כאלף עדים, שהם מתראים, מרגישים, ומתענגים עם העיקר לשמו הגיעו הנה לאחר הכנות ארוכות.

כמים הפנים לפנים

הרבי מלך המשיח הביט על כל היהודים, ועל כל יהודי, במבט אבהי רבי מיוחד. אך לבחורי הישיבה (וכמו כן לתלמידות במוסדותיו הק') היה שמור מבט שונה לחלוטין, מין כזה מבט חם ו... נעלה ממילים. ולכן גם אצל אותם תלמידים ותלמידות תוכל להבחין בהסתכלות אחרת לחלוטין על הרבי, במבט עורג ומצפה.

ואותו רגש תמים ותקיף בא אצלם לידי ביטוי לא רק ביחסם לאכסניא הרוחנית הקדושה ומזונם הרוחני. כל אלה לא ניזונו כחוט השערה בשל מחשבה: ומה יהיה עם "לחם וחמאה"? הרי כדי לספק אוכל למחנה כה גדול, בלע"ה, נדרש מנגנון אדיר מבחינה כספית ואירגונית - האם היה מוכן כאן אפילו מעין אירגון כזה? ומה באשר למקומות שינה, מיטות ומצעים - הרי גם בלי האורחים שורר כאן מחסור בדירות למגורים.

התמימות והבטחון הנחו אותם ולא הכזיבו ח"ו! נכון שהיו כמה מקרים בהם אורחי תשרי לא ממש שבעו או לא ממש ישנו בנחת, אך היו אלה בעיות זמניות בלבד. וכאשר אתה שואל אותם כעת, לאחר יום כיפור: מה נשמע אצלכם בנוגע לאש"ל? הם עונים מיד: אה, ברוך השם! הכל בסדר!

מי? איך? זהו גם פלא גדול, שרק בזמננו ובמקומותינו יכול לחלוף מבלי כל התפעלות ציבורית: מאחורי כל אלה עומד אברך שקט ועדין - ופשוט קשה להבין, איך הוא, בעזרת קומץ בחורים מעוזריו, עושים את הבלתי־יאמן: לאסוף את הכסף והאמצעים הדרושים עבור אלפי האורחים (וגם אורחות הגיעו לכאן כמה מאות בלע"ה).

ניסים ונפלאות חיים

בסך הכל, גם הציניקנים הגדולים ביותר חייבים להודות: ביחד עם כל מה שחי בד' אמות של "בית רבינו שבבבל" - חיים גם הניסים ופלאי פלאים.

ובעת כתיבת השורות הנני יודע, שעוד יגיעו לכאן אי"ה עוד ועוד אורחים צעירים - תבוא עליהם ברכה, ויזכו לשאוב ולשאוב ממעיינות הישועה והקדושה המוכנים עבורם. ושיהיה לנו שכל וכח לשאוב חיות מהם, בבחינת "והשיב לב אבות וגו'".

[ומי יודע? אולי? אולי בזכות כזה המון עם בלע"ה של "אנשי חיל" של הרבי, חדורים באור התורה והאמונה והטהורה - יפעלו גם על אלה שלעת עתה נתונים להשפעות קיצוניות ביותר שבעטיים הם מוכנים כעדר עיור להטיח באותם בחורים נפלאים... אינני רוצה לפרט, ו"יתמו חטאים ולא חוטאים"].

הן אם שמעת אותם זועקים "יחי" והן אם לאו - מזדעקת מהם אמת התורה והחסידות לאמיתתה!

הלום שהתגשם

מיד עלה הרבי על הקו ושאל אם הגענו. הוא ענה שלא, והרבי ביקשו להמתין עם הטלפון, וכל כמה דקות התעניין שוב. כשראה אותי יוצא הראשון, מיד אמר לרבי שאנחנו הגענו והראשון שיצא הוא ר' אברהם מייזליש. הרבי הגיב בשמחה "ישר כוח גדול!"

המשפיע ר' אברהם שיחי' מייזליש מספר על הנסיעה הראשונה שלו אל הרבי, ועל מופת מיוחד שארע לו באחד השנים

בזמן שהייתי בחור בישיבה, הנסיעה לרבי הייתה בגדר חלום משתי סיבות עיקריות. האחת, הסכום הגדול שעלתה טיסה, ממש הון תועפות. הפלגה באוניה הייתה זולה יותר, אבל היא לקחה הרבה זמן. נוסף על הבעיה הכלכלית, משרד הביטחון היה קשוח מאוד במתן היתרי יציאה. בכדי לזכות בהיתר יציאה, היה צריך לעבור תהליך של קריעת ים סוף ממש. גם אחרי שקיבלו אותו, הייתה פרוצדורה ארוכה לקבלת ויזה מהקונסוליה האמריקאית.

כל זה היה עד שנת תשט"ז. בשנה זו הגיעו השלוחים שהרבי שלח לארץ הקודש, והם ערכו תעמולה גדולה על הצורך לטוס לרבי. הם סיפרו כיצד חשים אלה שנמצאים במחיצתו של הרבי, על הגילויים, על האור, וגירו את כולם להגיע ולהיות בדל"ת אמותיו של הרבי, ולא להיות ניזון רק מהתכתבויות ומאינפורמציה שהגיעה מבית חיינו.

הראשון שפרץ את הדרך, היה החסיד הרב מאיר פרידמן מכפר חב"ד. לקראת חודש תשרי תשי"ז לקח הלוואות גדולות שהותירו אותו בחובות, אך הוא טס לרבי.

בשנת תש"כ החליטו חסידים לחכור מטוס מאל-על, בו יטוסו רק חסידים, מה שיוזיל גם את עלויות הטיסה. לימים מטוס זה זכה לכינוי ה"צ'רטר הראשון". העניין התקדם אבל גם בקידומו היו בעיות וקשיים, עד שלעיתים היה נראה שהוא לא יצלח. באותם ימים הייתה מלחמה קרה בין ארצות הברית לברית המועצות, והקונסוליה האמריקאית סירבה להנפיק ויזות ליוצאי ברית המועצות, מה שכמובן מנע מחסידים רבים לטוס. רק לאחר מסע לחצים ושכנועים מצד גורמים שונים, החליטה השגרירות להנפיק ויזה קולקטיבית לכל מי שיהיה על הטיסה הזאת.

את הדרכון ההוא אני שומר בקנאות, על-אף שארבעה דרכונים שבאו אחריו כבר זרקתי, וזאת משום שעל הוויזה הזאת נכתב "ויזה לרבי שניאורסון מליובאוויטש". אני זוכר את ההרגשה שקיננה בנו, הטסים, למראה אותה חותמת. גם הגוי בקונסוליה הבין שחסידים טסים אך ורק לרבי ואין להם כל צורך לשהות בארצות הברית גרידא.

הצטרפתי לצ'רטור כשכבר הייתי נשוי טרי, ולאחר שאני וידידי המשפיע הרב וועלוול קסלמן עשינו שירות צבאי, מה שזיכה אותנו בהיתר יציאה.

חלום שהתגשם

קשה לתאר את ההתרגשות הפנימית וההתלהבות החיצונית לנוכח מטוס שלם של חסידים שנוסעים לרבי. זה היה כמו חלום שהתגשם. חסידים רבים הגיעו להיפרד מאתנו בשדה תעופה במעגלי ריקוד חסידיים חיים ומלכבים. מחד - עיניהם דמעו, ומאידך - הם שמחו בעבורנו.

חסידים ממש מסרו עצמם בכדי לטוס לרבי. לשם המחשה, הטיסה עלתה לכל אחד אלף וארבע מאות לירות כשהמשכורת החודשית שלי בתור מלמד הייתה שלוש מאות לירות, כלומר, שכר עבודה של חצי שנה. אבל אף אחד לא התחשב בזה, חשבו רק על הזכות להתראות עם הרבי.

הטיסה עצמה הייתה חוויה בלתי נשכחת. שוו בנפשכם ריקודים על המטוס כשהפרטיזן ר' זושא מנצח על הכל עם בקבוק 'משקה' בידו. בקדמת המטוס ישבו המשפיעים והרבנים בהם הרב שמריהו ששונקין, הרב חיים שאול ברוק, הרב דוד חנוזין, הרב אברהם פריז ועוד.

במהלך הטיסה החלטתי להתיישב על ידם ולהאזין לשיחותיהם. אחת הנקודות שאני זוכר מאותה האזנה, היא דבריו של הרב ששונקין לחבריו, 'לא כך נוסעים לרבי. אנחנו היינו נוסעים לרבי בדרכים פתלתלות וביגיעה רבה; בטיסה אי אפשר לחוש את היוקר והחשיבות של הנסיעה לרבי'. במשך שעות ארוכות סיפרו סיפורים אישיים וזכרונות. האחד סיפר על 'היחידויות' להם זכה אצל הרבי הריי"צ, השני על לימודיו ב'תומכי תמימים' והשלישי על דמויות חסידיות שהכיר. אלו היו שיחות נפלאות ומרתקות.

בשל רוחות עזות, המטוס היה צריך לנחות באחד האיים בסמיכות לקנדה, ורק ביום שני בבוקר הגענו לניו-יורק. תחילה קיוונו שנספיק לומר 'סליחות' עם הרבי, אך ככל שהזמן חלף ועדיין לא יצאנו מהטרמינל, הבנו שלא נזכה לזה כנראה.

לאחר שהגיעה מזוודתי, פניתי לכיוון היציאה. רק פתחתי את הדלת והנה אני מבחין בקהל גדול של חסידים שהגיע לקבל את פנינו, חיבוקים ונשיקות, דמעות ושמחה, הכל שימש שם בערבוביה. בין הקהל היו כאלה שהכרתי, בניהם ר' בן ציון שם טוב ועוד כמה מהשלוחים שהכרתי מאז שהגיעו לארץ ישראל בשליחות הרבי בשנת תשט"ז. בתוך כל ההמולה הרגשתי שמישהו סוחר אותי בידי לצד; היה זה ר' יודל קרינסקי, שלחש באוזניי "ר' אברהם - זכית", וביקש לומר דבר מה.

הוא סיפר שבבוקר לאחר שליחות, הרבי ביקשו שיכנס למזכירות, שם הורה לו לנסוע לשדה התעופה, וכשיגיע לשם יתקשר למזכירות. הוא החנה את הרכב ונכנס להתקשר למזכירות. אז עוד לא היו פלאפונים ניידים כמו היום, וכשהרימו את הטלפון במזכירות, הזדהה בשמו. מיד עלה הרבי על הקו ושאל אם הגענו. הוא ענה שלא, והרבי ביקשו להמתין עם הטלפון, וכל כמה דקות התעניין שוב. כשראה אותי יוצא הראשון, אמר מיד לרבי שאנחנו הגענו והראשון שיצא הוא ר' אברהם מייזליש. הרבי הגיב בשמחה "ישר כוח גדול!"

מובן שלא היה גבול להתרגשותי, בכך שזכיתי שהרבי שמע את שמי ונגרמה לו נחת רוח גדולה.

אל 770 הגענו עם מזוודותינו. בני משפחתי שהגיעו לקחתני אליהם, נענו בשלילה. רציתי להיות הכי קרוב ל'בית חיינו' והעדפתי להשאר עם מיטלטליי ולא למהר לצאת. בינתיים מחוג השעון הראה על תשע בבוקר, הנחתי טלית והתעטפתי בטלית, והנה הרבי יוצא לקריאת התורה. כמעט התעלפתי למראה הרבי. בירכתי את הברכה שמברכים כשרואים את הרבי ועמדתי מסומר למקומי, מביט ברבי משתאה כשהוא עולה לתורה.

נותרתי ב-770 עד מנחה, אז סיים החזן את ברכת "המברך את עמו ישראל בשלום", החזן הביט ברבי והתחיל לומר קדיש, משמע לא אומרים תחנון. לאחר מכן שאלתי את החזן למה לא אמר תחנון, והוא הסביר לי שזאת הוראה מהרבי, וכנראה שאצל הרבי בואם של האורחים מישראל הייתה סיבה מספקת

שלא לומר תחנון. לאחר התפילה הודיע הגבאי שתקיים התוועדות קבלת פנים לאורחים ב'זאל' למעלה. בשעת ההתוועדות היה דוחק עצום; עמדתו כמעט בשורה הראשונה בסמיכות לרבי, ואני זוכר שמהדוחק אגלי זיעה נכנסו לי לעיניים ואפילו לא יכולתי להניף את ידי בכדי להסירם... אותה התוועדות חקוקה בזיכרוני היטב.

הרבי פתח את ההתוועדות אודות הסיבה להתוועדות; היה זה באור ליום ג' של סליחות, אז הרביים היו נוהגים לומר מאמרים. ניגנו ניגון 'הכנה' למאמר, והרבי אמר מאמר ד"ה "לכה אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש". הרבי בכה הרבה מאוד במהלך אותה התוועדות. עבורי זו הייתה הפעם הראשונה במחיצת הרבי. ההתרגשות שהציפה את ליבי הייתה עצומה. כלל לא עניין אותנו הנוחיות; הרצון היחיד היה לראות את הרבי ולעקוב אחרי כל תנועה וכל הנהגה.

את אותו לילה עשיתי על מיטה מתקפלת במטבח ביתו של הרב אברהם קארף, שהיה נשוי טרי מאוד והכרתיו כאחד מהשלוחים שהגיעו לארץ ישראל בשנת תשט"ז.

זה תיאור על קצה המזלג של היום הראשון שלי אצל הרבי...

שליחות במונטריאל

במוצאי איסרו חג של סוכות זכיתי לשליחות מיוחדת מהרבי, שהייתה מעין סגירת מעגל לאותו יום ראשון בו הגעתי אל הרבי. באותו יום פגש אותי הרב ישראל ליבוב ושאלני איפה הדרכון שלי. עניתי לו שזה בכיס והתעניינתי בשביל מה הוא צריך את זה. הוא ענה שבליובאוויטש לא שואלים שאלות, אלא מצייתים. הוא שאל איפה אהיה למחרת לפני מנחה, והשבתי שכן דוד שלי רצה שאתלווה אליו לקניות במנהטן עבור משפחתי ועבורו.

הוא אמר לי "פה זה לא ארץ ישראל, בכל חנות יש טלפון, ובכל חצי שעה תקשר למזכירות". כך הווה. יצאתי לקניות ובאחת הפעמים שהתקשרתי, הוא שאלני היכן אני, וכשעניתי, ביקשני להגיע בזריזות לחדר המזכירות.

מיהרתי לעלות על הרכבת הראשונה שהגיעה ונכנסתי למזכירות. כשנכנסתי לחדרו של הרב חודקוב, הופתעתי לראות שם, מלבד את הרב חדקוב שישב בראש השולחן, גם את הגאון הרב שניאור זלמן גורליק, רבו של כפר חב"ד; ר' שלוימק'ה מיינדצ'יק שהיה באותם ימים ראש הוועד בכפר חב"ד והרב לייב כהן.

הרב חדקוב פתח ואמר "כולם נמצאים פה", והבנתי שהמתינו רק לי. "הרבי ביקשני לקרוא לארבעתכם ולמסור לכם שליחות בשמו, שתיסעו יחד למונטריאל. הרב גורליק יהיה הדמות הדומיננטית במשלחת בפגישתכם עם בית הדין בעיר, הרב מיינדצ'יק יהיה הדמות הדומיננטית בפגישה עם ראש העירייה. הרב לייבל כהן יהיה הנציג של בית הספר לבנות בכפר חב"ד והרב מייזליש יהיה הנציג של ה'חדר' לבנים בכפר חב"ד. שיהיה בהצלחה". הרב חדקוב הגיש לנו את הדרכונים ויצאנו החוצה.

מכיוון שויזת הכניסה לארצות הברית הייתה קולקטיבית ותקפה רק לכניסה אחת, לכן לקחו מאתנו את הדרכונים כדי לסדר זאת. כשעמדנו על מדרגות הכניסה ל-770, ביקשנו הרב לייבל גרונר לעמוד ולהמתין. במשך דקות ארוכות עמדנו ארבעתנו דוממים. לא הבנו למה ומדוע, אבל בליובאוויטש, כבר נאמר לי, לא שואלים, אלא מצייטים. לפתע נפתחה הדלת והרבי יצא אלינו. היינו מופתעים מאד. הרב אברהם פריז גם עמד שם, והרבי שאל אותנו בטון של תמיהה, "אתה גם מהנוסעים?" הוא חשב שהרבי מתכוון לנוסעים שהגיעו מארץ ישראל והשיב בחיוב, אך הרבי חיך והניף ידו בביטול.

הרבי נעמד ואמר, "כידוע המנהג בליובאוויטש שבמוצאי שמחת תורה מכריזים 'ויעקב הלך לדרכו'. בהמשך נאמר, 'ויפגעו בו מלאכי אלוקים' ורש"י אומר 'מלאכים ממש' והזהר מפרש קודשא-בריך-הוא ושכינתיה. כיון שאתם עומדים להיפגש עם יהודים וכאלה שאינם בני ברית, שאצל היהודים ילווה אתכם קוב"ה ואצל הגויים מספיק מלאכים. נסיעה טובה". לאחרי הדברים הללו נכנס הרבי בחזרה לחדרו, והרב גרונר דחק בנו למהר בכדי לא לאחר את הטיסה.

בדרך לשדה התעופה שאלתי את הרב גרונר שהיה הנהג, מה פתאום גם אני צורפתי למשלחת. מילא ר' שלוימק'ה מיידנצ'יק שהוא עסקן מכובד, הרב גורליק שהוא דמות רבנית חשובה, הרב כהן הוא איש חינוך, אבל אני אברך צעיר ללא ניסיון, באיזו סיבה צירפני הרבי לנסיעה? הרב גרונר חשב מעט ואמר "מסתמא בגלל שגרמת לרבי נחת רוח בכך שהיית הראשון מבין טסי הצ'רטור שיצאו מבית הנתיבות, הרבי שמע את שמך ולא נשאר אף פעם בעל חוב".

בפועל, השליחות במונטריאל הייתה מוצלחת מאוד, העיתונות המקומית כיסתה בהרחבה את ביקורינו.

איפה עומדים ולפני מי עומדים

אפשר להתוועד לילה שלם על הגילויים ועל האור הגדול במחיצתו של הרבי, אבל ראוי להפנים ולדעת שהיום אין שום ירידה, אדרבא. אני זוכר שאחד הגבאים שהיה מכריז על ההתוועדויות, היה מוסיף ואומר "ועל כולכם לדעת איפה עומדים ולפני מי עומדים". מי שרוצה להרגיש את הרבי צריך לעשות הכנה ולדעת לאן הוא נוסע.

לסיום, אני רוצה לספר דבר פלא אישי אותו חוויתי בתשרי תשמ"ב.

באותו חודש הייתי באמצע ה'שלושים' על אבי ע"ה, ועליתי לקברו לבקש ממנו סליחה על כך שאני נוסע לרבי אך אני לא בטוח שבכל מניין אוכל לעמוד כש"ץ. בחזרה מקברו של אבי, מיהרתי ללכת ושברתי את רגלי. בקושי הגעתי לחותני שהתגורר בשכונת 'בית ישראל', ומשם נסעתי לחבוש את רגלי ב'הדסה עין כרם'. הם איבחנו סדק ברגלי ואמרו לי שאצטרך לשכב עשרה ימים בבית ולא לאמץ את הרגל. זה היה יום שלישי, יומיים לפני הטיסה. לא ידעתי את נפשי. טלפנתי לסוכן הנסיעות ר' ישראל אלפרוביץ, והוא הצליח לדחות את הטיסה רק עד מוצאי שבת.

הדבר האחרון שחשבתי לעשות, זה לבטל את הטיסה לרבי, ולכן במוצאי

שבת, עם רגל חבושה וקביים עליתי על טיסה בדרך לרבי. מכיוון שלא רציתי שהרבי יראה אותי עם קביים, עמדתי אפוא בשורה השנייה בסמוך לשביל בו עבר הרבי. תחילה ניסיתי להוריד את הקביים בכניסתי ל-770, אבל זה היה בלתי אפשרי, לא יכולתי לעמוד על רגלי השבורה, וכשניסיתי בכל זאת, העמידה על הרגל גררה כאבים נוראים.

באחד הימים של עשרת ימי תשובה, עמדתי בשורה השניה ליד השביל, כשלפתע היהודי שעמד לפניי זו ממקומו, וכך הרבי ראה אותי עומד עם הקביים. הרבי עצר, הביט בי וסובב את ידו כאילו שואל 'מה זה? אתה לא צריך את זה'...

זרקתי מיד את הקביים ומאותו רגע לא נזקקתי להם עוד. מרגע לרגע הפצע הבריא יותר ויותר עד שהלכתי כרגיל. מבט אחד של הרבי יכול לשנות הכל.

אנחנו צריכים לזכור ולהפנים תמיד, שהרבי רואה אותנו בכל עת ויכול לשנות סדרי בראשית ממש. מוכרחים להזכיר לעצמנו, לחדד את זה בכל עת, וכשנעשה כך, נוכל לנסוע לרבי ולצאת עם מלא חופניים של חיות והתלהבות חסידית.

הזמפה

חב"ד בראי העיתונות

הודעה חשובה לחסידי ואוהדי חב"ד

האירוע המיוחד הנוסף לכינוס אדמו"ר
יצא לפני חמי אילול וחזור אחרי שש
חשבי"א המפורסם הלוקד וחזור הוא 1200
מעומצמים. התרחשה צד יום ב' יום המפורסם
במסגרת חב"ד יצחק ליסן ירושלים
צגניה 11 תל אביב ב' ירוסלבסקי ים
ואינן זווין בודטה 3
ג. ב. ב. ספרים וטא ספרים.

המספר שהפך לסמל

רחוב ניו-יורקי. איסטערן פארקווי בברוקלין. בתי לבנים אדומות, בתים ישנים. פעם נחשבו לבניני פאר בשכונה יוקרתית. כיום השתנו הימים. השכונה הפכה יותר ויותר לשכונת שחורים. הבתים כבר זקנים והאדום של הלבנים הפך עמוק יותר ויותר. בין שורות הבתים עוד בית לא גדול במיוחד, לא מרשים בחיצוניותו. בית ככל הבתים. כשתחלוף לידו בשעות היום לא תבחין בשום דבר מיוחד. בלילה אולי תשים לב לכך, שהאור אינו כבה בו. זה הכל.

אולם לעשרות אלפי חסידים ולמאות אלפי יהודים אין זה בית ככל הבתים. בית זה שונה מכולם. סמוך למזוזת הפתח הימנית מרומוז השינוי. שם, על אבן מאבני הפתח, חרוטות שלוש ספרות: 770!

וזה אומר הכל, 770. בשלוש ספרות אלו מרוכזת תמצית השאיפות, התקוות, החלומות. אל מספר זה נשואות עיניים כמהות, ממנו יונקים שמחה, בטחון, עוז-רוח. מ-770 נמתחים חוטי-חיים אל ליבו של כל יהודי. 770.

בדור של מבוכה וחיפוש-דרך, בתקופה של שידוד מערכות, של התנפצות אידיאולוגיות שנראו מבטיחות – קורנת מ-770 השקפת עולם ברורה, איתנה ותקיפה. בשנים של יאוש, כשהכירסום באורח החיים היהודי מגיע שיאים חדשים לבקרים, כשגדולי תורה רבים נושאים עיניים למרום בתפילה שלאחר איבוד כל תקוה – יוצאת מ-770 קריאה למלחמת תנופה, להפצת יהדות יוצאת סיסמא: ופרצת!

כשמציקות שאלות קשות, כשהספיקות מטרידים, כשחולפת המחשבה: אולי כדאי לוותר על פרט קטן, להתפשר קצת כדי לא להפסיד הכל מגיב מיד 770 בתוקף: אף שעל! לא להתפשר על קוצו של יו"ד! אמת ופשרה מנוגדים הם זה לזה! וכשזקוקים להדרכה – איך להתפלל? כיצד לעבוד את ה'? באיזו

דרך ניתן להתגבר על היצר? מהי שיטת הלימוד הנכונה? - יוצאת מ־770 הדרכה מפורטת, אפילו אישית, ושוב סלולה הדרך והכל נהיר וברור. כאשר מגיע אדם לפרק "האיש מקדש" - הוא נושא עיניו ל־770, משם תצא עבורו תשובה - להן או ללאן.

האם לבנות בית? אם לנטוע כרם? - יריץ האדם את ששאלתו ל־770 ומשם יצפה למענה. ואם לא יהיה מענה - ימשיך לגור באהלו ולא יטע את כרמו. בשאלות חיים סבוכות, כשפוקדות, לא עלינו, צרות את האדם, - עין הסובל צופיה ל - 770 ומצפה לברכה משם. וגם על שולחן הניתוחים, כשחיים ומוות תלויים על חוט השערה יהיה החסיד שלו ורגוע; הוא יודע שיש מישהו החושב עליו ב־770.

בימי סכנה וחירום, כשענני פחד ובהלה מכסים את השמים, כשה"מנהיגים" מקבלים פיק ברכיים - עיני כל נשואות ל־770 משם מקבלים עידוד, בטחון והבטחה לניצחון גדול.

בעיצומה של מלחמה קשה, רוויית דם ואימה, כשהאוייב מחלל את קדושת היום הקדוש ומפתיע את העם יושב בציון בנהרות חייליו - מגיעים מ־770 דברי נחמה והרגעה. האיכות היא זו שקובעת - מדגישים משם. לא, לא, אין צורך לגלח זקנים, לא תהיה מלחמת גזים.

כזה הוא 770. את כל מאוויי האדם, את כל צרכי נפשו למשביעים משם. כל השנה עמל אדם, מצרף פרוטה לפרוטה ומאחל לעצמו כי בקרוב תגיע השעה והוא יוכל להיות ב־770. בהתועדות חסידית, בהשתפכות הנפש בתפילה, בשעת מצוקה כמו בשעת חדווה - הבקשה אחת היא: לשנה הבאה ב־770.

עיניו וליבו של החסיד הם ב־770, כי ממנו תצא תורה המחייבה את הנפש ומזינה את הגוף: ממנו מפכה מעיין חיים המקל את עול הגלות. ולכן אדם קשה יום וכל מרי נפש ימצאו נוחם במחשבה בלבד: מה נעשה עכשיו ב־770.

ואם זה יהודי מאחורי מסך הברזל, נתון במיצר ובשבי - תקוה אחת נוסכת בו עוז וחיים - התקוה להיות פעם, בעז"ה ב־770.

חסיד בשליחות רחוקה, מנותק מחברים ומידידים, הנאבק בהררי חושך ובורות, והמוסר את נפשו ונפש רעייתו וילדיו למען הצלת שה פזורה ישראל, ללא עזרה מבית ומחוץ - מצפה הוא ליום שבו יוכל שוב למלא את מצבריו ב-770.

זהו 770. במקום זה נשברות מחיצות בין איש לרעהו. מבית זה נמשכים כל החוטים. מכאן מתנהלים הדברים. כאן נמצא הזרקור המאיר באורו היציב את חשכת הגלות. ממנו יוצא סיוע גשמי ורוחני לכל נזקק. הכל בו ועיני כל נשואות אליו.

ומבית זה גם יוצאת קריאה אדירה, בקשה עמוקה ותפילה משתפכת: "ווי וואנט משיח נאו"! בית זה הוא מקום שבו מציקה הגלות לבלי נשוא. 770 הוא הראשון המוכן לארוז את עצמו ולהעתיק את אורו לארץ הקודש מיד בבוא משיח צדקנו.

זהו הבית, ועוד לא דיברנו על האיש היושב בו...

אש של חב"ד מעל לאוקיינוס

מטוס חדיש ומצוחצח של "אל על". אך בפנימיותו הוא דומה עתה יותר לבית תפילה חב"די, מיד לאחר תפילת שחרית ביומא דפגרא. על כל המושבים נראים חסידים, שפניהם זוהרות, עיניהם יוקדות וזקניהם גרושים. צעירים, מגודלי זקן שצבעו כשחור הפחם, או אדום כאש לוהטת. ישישים, הדורי שיבה, שזקניהם הצחורים, או האפורים, מכסים את מלוא רוחב החזה, מצחים גבוהים וחרושים, כתפיים נטויות לשאת בעול. ידיים מעודנות של אנשי רוח, או גמלוניות ומיובלות של אנשי עמל, רבים במעילים של שבת וחגורים במתניהם באבנט משזר שחור. אחרים הסירו מעיל עליון והם מפורקדים עתה בכתונותיהם הלבנות ובטלית קטן הצהוב שציציותיו עבות וארוכות.

יש המתעטפים בטלית גדול ומתעטרים בתפילין ד"רבנו תם". יש המשלימים "תהילים של יום". אחד מתעמק ב"מאמר" חסידי. אחר משקיע עיניו ב"שיחה" של הרבי. מפעם לפעם אומרים "לחיים", ומיד לאחר מכן נמלא חללו של המטוס בצלילי ניגון חב"די רווי דבקות. במעבר הצר שבין המושבים משתלב ריקוד. מניחים יד על כתף, העינים עצומות, הגוף מרחף לעבר תיקרת המטוס, הרגליים מרקיעות, והשירה בוקעת: "ופרצת ופרצת, ימה וקדמה, צפונה וגנבה". מעט הנוסעים הזרים שבמטוס, (ביניהם כמה לא יהודים), מביטים סביבם בהשתאות.

הריקודים והשירה החלו עוד לפני העליה למטוס. כבר משעות הבוקר

המוקדמות "כוסה" שדה התעופה של לוד בחסידים המסעים אל הרבי ובהמון מלוויהם. מעגל גדול של חסידים חג־נע על־פני אולם הנוסעים המרכזי, הכל נגרף לתוך הריקוד הסוער. השירה גוברת משעה לשעה. בקבוקים של "משקה" נשלפו, ולא היה מי שנזדמן אותו בוקר לשדה התעופה, שלא כובד באמירת "לחיים".

את כל המטען האישי מוסרים לסבלים, וביד נשאר רק שק הטלית ותפילין. ממנו לא נפרדים אפילו לרגע. ראשית, מי יודע מה יקרה בדרך ועלולים חלילה להשאיר ללא טלית ותפילין. שנית, אולי יזדמן יהודי שטרם הניח תפילין ומיד אפשר יהיה לזכותו במצווה חביבה זו. ויש מן הנוסעים שזהו כל מטענם האישי, שק ובו צרורים הטלית ותפילין, כמה ספרי חסידים, כתונת לבנה לכבוד שבת, ותו לא.

נמשכים הריקודים עד לשעת העלייה למטוס. רוקדים כאשר עוברים את ביקורת הגבול. רוקדים כאשר יוצאים לשדה התעופה. רוקדים כאשר עולים בכבש, במדרגות אל תוך בטן הסילון. וכל אלה אינם אלא ריקודים־של־הכנה לקראת הכניסה בקול המון חוגג לבית הרבי 770 איסטון פארקוויי ברוקלין.

יהודים של מסירות־נפש

בין החסידים המסעים אל הרבי לא מעטים שבאו מ"התם". כמה מהם מוסיפים ללבוש את הבגדים שלבשו "שם". אותו כובע מצחיה שחור, אותן מגפי עור גבוהות. יהודים שקפצו לכאן ישר מתמונותיו של מארק שאגל, או דפי ספריו של שלום עליכם. במה מהם היו בין ה"יושבים". אחד בילה בבית הסוהר כעשרים שנה. אחרים ישבו עד עשר שנים, או לא פחות מחמש שנים. יש ששהו במחנות עבודה בירכתי סיביר. הם שמרו על גחלת חב"ד שלא תכבה גם "שם". עתה הם נוסעים לבשר לרבי הנערץ, כי אכן דולק נרו של בעל ה"תניא" חרף כל הרדיפות, העינויים, המאסרים והגירושים.

על מושב סמוך לחלון, יושב ה"משפיע". רבי שלמה חיים, לידו יושבים שני בניו, רבי שלמה חיים הוא כולו "רוחניות". עיניים לו תכולות ובהירות והן

מביטות נכחן בשלווה. פניו, פני תינוק צחורים עטורים בזקן משי לבן. קולו רך ולבבי. אסור לו לשנות "משקה". מוזג הוא, איפוא, גביע קטן של מים, מברך בהתרגשות "שהכל נהיה בדברו", לוגם לאט לאט כמי ששותה אלכהול נקי, עוצם עיניו ואומר "לחיים". וכי השתיה היא עיקר? הרי העיקר היא הכוונה, ויודע הוא רבי שלמה חיים לומר "לחיים" אפילו על כוסית קטנה של מים. את רוב שעות הנסיעה מבלה הוא בהתעמקות באחד מספרי היסוד של תורת חב"ד, מבטו צמוד לרפי הספר והוא אינו מניע לא את שפתיו ואפילו לא את עפעפיו. כולו מרוכז בעומק ה"מאמר" וניכר עליו כי עתה אין לפניו אלא תוכנו של מאמר זה, שכולו אלוקות, בלבד.

קצת הלאה נראה ר' ברוך פאריז. אברך אדום זקן, שכל כולו אש-להבת-שלהבת. ספק אם הוא מרגיש בכלל שהוא מרחף עתה במטוס סילון מעל פני האי רודוס שבים התיכון. אותו מעניין ברגע זה רק ה"מאמר" ליום העשירי בשבט, המתחיל בפסוק "באתי לגני".

יום העשירי לחודש שבט, הוא יום מיוחד לחסידי חב"ד. ביום זה עלתה לגנזי-מרומים נשמתה של הרבנית רבקה שניאורסאהן, הסבתא של הרבי הקודם, שהייתה לה השפעה גדולה על הרבי בימי ילדותו, מכיוון שהיא הייתה באמת מן הדמויות הגדולות במשפחת האדמו"רים של חב"ד. בהתוועדות שקיים הרבי הקודם, ביום ההסתלקות של הרבנית רבקה (על שמה נקראים כל בתי הספר לנערות של חב"ד, בעולם כולו, בשם "בית רבקה"), אמר את ה"מאמר" המתחיל בפסוק "באתי לגני". מאמר זה נקבע כ"מאמר" ליום העשירי בשבט. כמה שנים לאחר מכן, עלתה לגנזי-מרומים נשמתו של הרבי עצמו. זה היה ביום שבת קודש י' בשבט, יום ההסתלקות של סבתו הרבנית רבקה. ה"מאמר" המתחיל בפסוק "באתי לגני" קיבל מעתה משמעות מיוחדת. כעת נוסעים החסידים לשבת של י' בשבט אל הרבי.

וכמובן, שר' ברוך פאריז נצרב עתה עד עמקי נשמתו בתוכה של ה"באתי לגני". כמו לאבה רותחת הפורצת מלועו של הר געש, כן פורצים מפיו של ר' ברוך פאריז קטעי ה"באתי לגני". מהיכן לו לאברך חלש גוף זה כוחות עצומים

כאלה? שעות-על-שעות ניצב הוא על רגליו, כשהוא חוזר, תוך נענועי גוף ועצימת עיניים, ובנעימה המיוחדת לכך, את ה"באתי לגני".

המטוס נכנס לתוך סערה. מתאו של הקברניט נשמעת האזהרה "להדק את החגורות". הקריאה להידוק החגורות מוארת גם מעל למושבים. מישהו מעיר בחיך: "במטוס כזה צריך היה לכתוב נא להדק את הגארטלין". הדיילות קוראות לשבת ולקשור את חגורות הבטחון. אך דווקא ברגע זה פתח רבי בערל ב"חזרת הש"ץ" של תפילת "שמונה עשרה". הוא ניצב עטוף בטלית גדולה ומעל מצחו קבוע בעקשנות ה"של ראש". עיניו סגורות, זקנו הארוך מתבדר לכל צד והוא מתפלל בקולי קולות: "אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב, הקל הגדול הגיבור והנורא".

הדיילות מחוירות. אחת מהן נושכת שפתיה. הרי אסור לעמוד עתה ויש לשבת צמוד בחגורת הבטחון אל המושב, אבל רבי בערל חן עומד באמצע "שמונה עשרה" ומפיו נקרעות המלים מלוות שאגת אימה וחרדה. אחד מאנשי הצוות מנסה להתקרב לרבי בערל חן כדי להשפיע עליו לשבת, אבל ברגע זה נקרעות מפיו המלים: "ברוך אתה ה' מחיה המתים", ומיד פורצת העדה כולה, ניצבת על רגליה ואומרת בהתלהבות רבה "נקדישך ונעריצך כנועם שיח סוד שרפי קודש". אנשי הצוות מבוהלים נפחדים. מה קורה כאן? אבל עדת חסידי חב"ד אומרת עתה יחד עם רבי בערל חן "קדושה".

כדי לפייס את אנשי הצוות, ניגשים כמה מצעירי החסידים ומספרים להם מיהו רבי בערל חן זה, החובש תמיד "כובע יהודי" והנראה עתה, כשהוא בטלית ותפילין, כדמות אש שלא מעלמא הדין. רבי בערל חן ישב, בסך הכל, כחצי יובל שנים בתוך אחד מבתי הכלא הקשים ביותר של רוסיה הסובייטית. הוא היה מאלה שעברו ממקום למקום כדי להפיץ תורה וחסידות. לאחר שנתפס נשפט כ"פושע מסוכן" ונידון למאסר עם עבודת פרך. הכלא לא שבר אותו. הוא אמנם יצא משם כחוש כשעורו צמוד לעצמותיו, אבל עיניו הוסיפו לזרוח והוא חזר מיד לעבודתו כ"משפיע" חב"די בעשור השלישי של המשטר הקומוניסטי.

כאשר רבי בערל חן, המתפרנס ממלמדות מאז בואו לפני שנים אחדות לכפר-חב"ד, עומד בתפילה אין שום כוח בעולם שיוכל לעקרו ממקומו או לבטלו מתפילתו. הוא תירגל כך את עצמו בימי שבתו בכלא הסובייטי. הוא מסוגל "להתפשט מכל הגשמיות" ולשקוע בעמקי תוכנה של התפילה. פעם תפסוהו שומרי הכלא כשהוא מתפלל, הם היכוהו עד זוב דם, אבל הוא הבחין בדם הנוזל ממנו רק לאחר שסיים תפילתו, ואילו את כאבן של המכות לא חש כלל. כלום חש מרגיש עתה רבי בערל חן שהוא נמצא בתוך מטוס בעיצומה של הטיסה? לא מניה ולא מקצתיה רבי בערל חן מסיים תפילתו, נועץ מבטים חולמניים מסביבו, מחליף "תפילין של רש"י" ב"תפילין של רבנו תם" וחוזר וקורא "שמע", כמי שפושט צווארו לקידוש השם.

ולא הרחק יושב עוד אחד שבא מ"שם". רק שבועות מעטים עברו מאז יצא "משעבוד לגאולה". עדיין כל כולו אפוף שתיקה ושקוע בהרהורים. איך הוא מרגיש עצמו לקראת הפגישה עם הרבי? מתברר, שמעולם לא עזבה אותו התקווה כי יבוא יום והוא יהיה ליד הרבי. נכון, שהיו רגעים שחשב כי יהיה זה כאשר "יתנצנץ אורו של משיח", ואולי כבר באמת שומעים אנו עתה את פעמי המשיח? אומר הוא בקולו העמוק וחוזר ושוקע בהרהוריו.

"אם יש יהודי שחי מתוך מסירות נפש מתמדת, הרי זה יהודי זה", אומרים לי עליו, ואילו אותו גורפים לתוך המעגל הרוקד בתווך והכל שרים: "ניע זוריצע כלאפיץ, טשטו איז נאמי בודיד, מי פא יאדים דא כארצ'אנקו טעמי וודקה בודיד", (ותרגומן של המלים הרוסיות כך הוא: "אל דאגה חבריה, מה יהיה עלינו, נסע עד לפונדק, שם וודקה תהיה לנו") והאם צריך להסביר כי הפעם הכוונה ל"פונדק" שבאיסטון פארקוויי 770, וה"וודקה" אינה אלא "חסידות" לכל עומקה ולכל גובהה, כפי שישמעו ב"פונדק" זה מפיו של הרבי.

"מבצע תפילין" באוויר

השירה נמשכת. היא נעשית חודרת יותר, לבבית יותר, ובינתיים פותח יושב ראש המועצה המקומית בכפר חב"ד, ר' שלמה מדנצ'יק, במבצע "הנחת תפילין". הוא עובר בין אנשי הצוות של "אל על", החושפים לפניו ברצון

את הזרוע השמאלית כדי שהוא יניח עמהם תפילין. מאנשי הצוות עוברים לקברניט. עמו צריכים לנהל קצת וויכוח. הוא אמנם מציג עצמו כ"אוהד גדול של חב"ד" אבל העניין של "מבצע תפילין" אינו נראה לו. "כיצד אני יכול לעשות דבר שאיני מאמין בו?" – הוא טוען. מתערב חבר-הרבנות-הראשית בפתח תקוה, הרב דוד חנוזין, והוא מתחיל להסביר לקברניט, בעברית ספרותית נאה, את הרעיון של הנחת תפילין.

רבי דוד חנוזין, הוא בעל הדרת פנים נדירה, זקנו רחב וארוך, עיניו חומות וטובות ובזוויות פיו תלוי תמיד חיוך מלבב. הוא נצר למשפחה רבנית במעמקי רוסיה. לפני כארבעים שנה הגיע לארץ ישראל. למד בישיבת "מרכז הרב" ונמנה עם טובי הלומדים לפי שיטתו-דרכו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק. לפני כחצי יובל שנים דבק באורח פעיל בתנועת חב"ד והוא נעשה לאחד האישים המסורים ביותר בשטח "הפצת המעינות" של חב"ד. בטוב טעם מסביר הוא אתה לקברניט של "אל על" כי אין כלל יהודי שאינו מאמין. יש רק ולפעמים האמונה מוסתרת ומכוסה ואז צריך לחפשה ולהעלותה. דווקא על-ידי הנחת תפילין אפשר לגלות את המאור הפנימי שבנפש. אולי אין הוא חש טעמן של תפילין משום שלא הניחן. אדרבא, טעמו וראו כי טוב. יניח תפילין ויתחיל להבין. יפתחו בו מעיינות שהיו תחילה סתומים.

קולו של הרב דוד חנוזין מתנגן בנעימות כובשת. הקברניט ניצב מולו פעור פה ובולע כל הגה היוצא מפיו. זרועו השמאלית מורמת אט-אט והוא מגישה בהכנעה רבה לרבי דוד חנוזין כדי שיקשור עליה את התפילין. רבי דוד קושר את הרצועה השחורה לזרועו של הקברניט והוא נראה אותה שעה כמי שנתמלאו כל משאלות לבו. בתנועה עדינה הוא עוטר לראשו של הקברניט את ה"של ראש", הוא פותח פניו סידור תפילה והקברניט של "אל על" מתחיל למלמל את הפסוקים של "שמע".

ומיד כאשר הסיר מעליו הקברניט את התפילין, עט לעברו החסיד ר' זושא. הוא מציג עצמו: "קוראים לי זושא הפרטיזן. אני מכפר-חב"ד. נכון, במלחמת העולם השנייה הייתי פרטיזן ביערות רוסיה. ברם, אחא יקר, כל זה הם דברים

בטלים. כל העולם כולו הוא הבל הבלים. אם יש דבר של ממש הרי זה יהודי המניח תפילין. כל היתר? כלום ועוד פעם כלום. ועכשיו אחא יקיר, מכיוון שהנחת תפילין הרי ראוי אתה בהחלט לכוסית של משקה". מהבקבוק שבידו, אותו אין הוא מניח אפילו לרגע קט לכל אורך הדרך, מוזג ר' זושא כוסית "לחיים" לקברניט. הלה מתנצל כי לפי פקודה אסור לו לטעום אלכהול כאשר הוא בתפקיד. ר' זושא מנסה לשכנע אותו כי אין זה אלכהול זה "משקה", כוסית כזאת אינה יכולה להזיק, היא יכולה רק להביא ברכה. אך הקברניט אינו משתכנע. הוא אומר "לחיים" ומבקש שר' זושא ילגום את הכוסית בשמו.

אין עוד מלבדו

במאמץ גדול, תוך כדי פילוס נתיב בין החסידים המצטופפים במעבר ולומדים בצוותא פרקים עמוקי תבונה מתורת החסידות של חב"ד, מחלקות הדיילות את הארוחה לנוסעים. אבל החסידים מחליטים לנהוג הפעם כלפי האוכל ב"אתכפיה", שפירושו במילון-החסידי שבירת-הרצון, כלומר: לוותר על האוכל ולא לאכול אותו כלל. אנשי "אל על" חשים עצמם קצת נעלבים "הרי טרחנו להכין לכם אוכל כשר למהדרין מן המהדרין?", הם טוענים. החסידים מסבירים שאין להם שום טענות כלפי הכשרות של "אל על" אבל כאשר נוסעים אל הרבי מי מסוגל לאכול?

המטוס עושה חניית ביניים בשדה התעופה של אתונה. החסידים מתפרסים על פני כל האולמות והפרוזדורים של בניין שדה התעופה. מה הם מחפשים כאן? מתברר, ששדה התעופה "נכבש" כדי לגלות בו יהודים שטרם הניחו היום תפילין. ואכן, פועל גם כאן הכלל של "יגעת ומצאת". החב"דניקים מגלים יהודים מכל קצווי תבל והם מניחים עמהם תפילין. כאן, לעיני כל הגויים, במרכז שדה התעופה של אתונה. הם עושים מלאכתם בחפזון רב, כי חונים כאן רק עשרים רגע. אבל בעשרים דקות אלה הם מספיקים לקיים מצוות "הנחת תפילין עם הרבה יהודים. אחד מאלה שהניח תפילין אפילו הספיק לספר כי מזה ארבעים שנה לא הניח תפילין, וכאשר סיפר את הדברים זלגו

עיניו דמעות של התרגשות. אותו מחזה חזר ונשנה בשדה התעופה הבינלאומי הגדול של לונדון. כאן נערכה גם תפילת "מנחה" בציבור.

לאחר מכן ערכו החסידים מעין "בדיקת חמץ" וחיפשו אחר יהודים כדי להניח עמהם תפילין. קשה לקבוע כיצד הם מצליחים להכיר פה, בתוך ההמון הרב הממלא את שדה התעופה של לונדון, מיהו יהודי. אבל עובדה היא שגם כאן ניצבים עתה בכל פינה אנשים, שאין להם שום סימן חיצוני של יהדות, והם עטורים בתפילין מידיהם של אנשי חב"ד.

הם אינם מתפעלים משום דבר ואינם מתבטלים באף מקום. הם שרים בהתלהבות שיר שמלותיו הן רוסיות ותוכנו הוא: "ה' אחד ושמו אחד, אין עוד מלבדו". ואכן, כשאתה רואה אותם איך הם "משתלטים" על שדה התעופה של בירה זרה, עומדים חגורים באבנטיהם ומתפללים "מנחה" בציבור, בדיוק כמו עמדו עתה בבית הכנסת שלהם במרכז כפר-חב"ד, הרי מוכרח אתה להודות כי תוכנו של שיר "רוסי" זה אינו רק מילולי, לגביהם זהו צו חיים. "ה' אחד ושמו אחד אין עוד מלבדו".

בכח האמונה שלהם, הם יכלו לעמוד בכל הנסיונות שנכוננו להם. הנה נוסעים כאן שני אברכים, ר' ברוך גופין ואחיו ר' ישעיה גופין. שניהם כיום תושבי כפר-חב"ד. שניהם עוסקים בחינוך במסגרת בתי הספר המקצועיים של כפר-חב"ד. גם אביהם נוסע עמם. האבא, מוצאו מעיירה קטנה בלב פולין, הוא בא ללמוד בישיבה החב"דית בעיר ליובאוויטש ברוסיה הלבנה. הוא היה אז נער צעיר. פרצה מלחמת-העולם הראשונה. הנער מפולין נותק ממשפחתו ונשאר ברוסיה. כאן הוסיף לשמור על הקשר עם חב"ד. הוא נשא אשה בת למשפחה חב"דית וותיקה. נולדו לו בנים. כאשר גדלו צורפו לתנועת הנוער הקומוניסטי והיו לחברי ה"קומסומול". אבל בחדרי חדרים הדריך אותם האבא לשמור אמונים לתורה ולחסידות.

בתום מלחמת-העולם-השניה יצאו מברית המועצות, הם מראשוני המייסדים של כפר חב"ד. הם הקימו כאן משפחות לתפארת. והם,

ה"קומסומולצ'יקים" לשעבר נוסעים עתה אל הרבי, כאברכים-חסידים מגודלי זקן. גם הם שרים בהתלהבות: "ה' אחד ושמו אחד, אין עוד מלבדו".

מה זה חב"ד?

הדיילות של "אל על", שתחילה היו נבוכות מה"סדרים" ומאווריה, שהנהיגה עדת החסידים במטוס, החלו לגלות עניין בנוסעים. הן ביקשו לשמוע הסברים על החסידות ועל חב"ד. היה זה מעניין לראות כיצד מסבירים חסידים וותיקים לדיילות מושגים חב"דיים שונים, כמו: "שליט מוח על הלב" וכדומה. הדיילות, "צבר"יות" שהגדירו עצמן כלא-דתיות הביעו משאלה להכיר מקרוב יותר את ההווי של חב"ד. החסידים הזמינו אותן לבוא להתארח באחת השבתות בכפר-חב"ד.

"תמיד חשבתי שכל יהודי עם זקן הוא מנטורי קרתא", הסבירה אחת הדיילות. ניכר היה כי לפתע "גילתה" שגם יהודי עם זקן הוא בעצם יהודי טוב שיש מה ללמוד ממנו. ואילו החסידים לא נרתעו משום נסיון לעורר רגשות חיוביים כלפי היהדות. וכך, בעוד ה"בואינג 707" חג מעל לאוקיינוס האטלנטי, להטה בתוכו בכל מלוא עוזה האש של חב"ד. החסידים, שעשו דרכם אל מעון-קודשו של הרבי הנערץ, התלהבו מאוד לקראת פגישתם הקרובה עם הרבי.

יצאנו מלוד בשעה תשע בבוקר. עתה היתה השעה קרוב לשתיים עשרה בלילה. אבל רק עתה החלו פאתי הרקיע שמעל ליבשת אמריקה להאדים מאורה של השקיעה. החסידים החלו מבררים אם אמנם יגיעו למחוז חפצם: המרכז החב"די באיסטרן-פארקוויי 770, לפני השעה שבע בערב, לפי שעון ניו יורק. שכן, בשעה זו נכנס הרבי להתפלל "ערבית" עם הציבור, וזו תהא הזדמנות לראות את פניו, מיד עם הגיעם למקום.

המטוס נוחת בשדה התעופה הבינלאומי על שם קנדי. יורד שלג רך ונמס. החסידים פוצחים בניגון חב"די סוער. נדמה כי מכל הצדדים בוקעים הדים של הניגון. אך אין אלה הדים. הקולות הם של מאות חסידי חב"ד צעירים

שהגיעו לשדה התעופה כדי לקבל את פני הבאים. מעל אחד הגגות של בנייני שדה התעופה נראים מאות מפרחי חב"ד. הם מוחאים כף, מכריזים "ברוכים הבאים", שרים "ופרצת". החסידים שהגיעו זה עתה, שרים גם הם "ופרצת". הקולות של האורחים וקולותיהם של מקבלי-הפנים מתמזגים לשירה אדירה הנשמעת על פני שדה התעופה.

באוטובוסים ובכלי רכב אחרים, נוסעים החסידים משדה התעופה, ישר לבית הרבי. כאן שורת אוירת חג. הנה קבוצה גדולה של חסידים, שהגיעה לפני שעה קלה במטוס מיוחד מאנגליה. הנה קבוצה שבאה ישר משדה התעופה בפאריס. יש כאן גם קבוצה שבאה ממילאנו שבאיטליה. הנה הם הצפון אפריקאיים. הגיעו ישר ממסדות החינוך של חב"ד במארוקו ובטוניס. יש גם קבוצות שבאו ממדינות דרום אמריקה וכבר נראים ה"נצנים" הראשונים של המחנה שיבוא עד שבת מכל ערי קאנאדה.

הדוחק בפרוזדורים הצרים רב. מי שלא ראה זאת בוודאי לא יאמין באיזה תנאים של צנע ועוני מקיים הרבי מליובאוויטש את ביתו. כאן בוודאי אין כל ערך ל"גשמיות", זאת מורגש בכל טפח של הבית. השעה כבר שבע ועשר דקות. כרגיל יוצא הרבי לתפילת "ערבית" בדיוק בשעה שבע. מעולם לא הקדים רגע ולא איחר רגע. כאשר יוצא הרבי מחדרו ונכנס לבית-המדרש הסמוך יודעים הכל בכירור כי עתה היא השעה שבע. אבל הפעם, כנראה, החליט לנהוג בסבר מיוחד כלפי האורחים והוא איחר לצאת ל"ערבית", בעשר דקות כדי שגם אלה אשר באו מרחוק יוכלו להשתתף בתפילה.

אפשר לחוש ברעד העובר בקרב החסידים הרבים כאשר דיוקנו של הרבי מתגלית בפרוזדור. כאילו זרם חשמל אחז בכל המצטופפים. נפלס מעבר והרבי מגיע למקום הקבוע שלו בבית המדרש. מתפללים "ערבית" ללא כל גינונים מיוחדים. הרבי ניצב ללא ניע. פניו חוורות. הוא מתפלל בלחש. מתפלל מתוך סידור תפילה. וכשאתה עומד כאן עתה ומבטך סוקר אותו שוב, אתה מבין מחדש כיצד נקשרו אל דמות-זוהרת זו אלפים מישראל, ביניהם בעלי מוחין, ביניהם אדירי תורה, ביניהם ראשי עם וראשי ציבור. כל כולו אפוף באיזו הילה

של חן רוחני, יש בו קסם אדיר. יש בו משהו שספק אם תמצא אותו אצל איזה שהוא אדם אחר. עוד לפני שאתה שומע את דברי התורה המופלאים שלו, בטרם האזנת ל"שיחות" רוויות התוכן, עוד לא הספקת להקשיב למחשבות החסידות היוצאים מפיו, וכבר אתה חש כלפיו רגשי הערצה: יש בו, בכל הופעתו, בכל ניד עפעף שלו, משהו המרתק אותך אליו. אתה חש: הנה לפניך דמות גדולה.

(שמואל אבידור - הרבי 30 שנות נשיאות עמ' 152)

מרתון של קדושה

לאחר שקראתי רבות על הרבי שליט"א ועל פעילות חב"ד, ולאחר שאשתי ביקרה לפני כחודש ב-770 וסיפרה לי על החוויה הרוחנית שחווה, ומאחר שאני שומע כל הזמן דיבורים דומים מפי אנשים על שמחת-תורה בליובאוויטש שהיא אירוע שלמעלה מדרך הטבע, החלטתי לנסוע ולעשות את שמחת תורה בחצר הרבי שליט"א, למרות שכבר שהיתי שם פעמיים - לפני שנים - באירועים אחרים.

הגעתי לאזור 770, ומרגע בואי אליו לא עזבתי את המקום עד יום נסיעתי. התחושות וההרגשות שחוויתי בכל המעמדים שנכחתי בהם, ריתקו אותי אל המקום, ולא יכולתי להינתק.

הדבר שברצוני לפתוח בו, נשמע לכאורה שולי. קראתי מספר פעמים ב"בית-חינו", ב"כפר-חב"ד", תיאורים על הרבי שליט"א - שהרבי עשה עם היד ככה והרבי עשה עם היד ככה; שעשה את העיגול יותר גדול ועשה את העיגול יותר קטן, ואני חייב להודות - את חטאי אני מזכיר היום - שזילזלתי בסוג זה של כתיבה, ואמרתי בלבי שהכותב הזה מגזים קצת בתיאורים שלו.

היום דעתי ולבי אחרים. אחרי שהייתי במחיצת הרבי שליט"א והיתה לי הזדמנות לעקוב אחריו 24 שעות ביממה "מנקודת תצפית טובה" כפי שאומרים; אחרי שראיתי מקרוב כל צעד שלו וכל פעולה שלו שנייה אחר שנייה במשך שעות - אני מבקש סליחה על החשדות שהיו לי כלפי הכותב ב"בית-חינו" ויתרה מזו - אני חושב שהוא ממעיט בכתיבתו בכל הקשור לכל אחת מתנועות הרבי.

אני יודע שאדם שישמע אותי ואחרים שהיו במחיצת הרבי מדברים כדברים

האלה, יצחק מאיתנו. ובכל זאת, אני יכול להעיד על עצמי שאיני נתון לשום השפעות בשום עניין; שהוכחתי את עצמי לאורך כל דרכי כאדם שאינו מתפעל משום עניין וכמי שמעביר כל רעיון וכל מצב תחת שבט הביקורת - ומתוך כל אלה אני חש במלוא הבהירות כי אין תנועה אצל הרבי שליט"א - ואפילו הקטנה ביותר - שאינה נובעת מתוך מסירה עצמית מוחלטת ומודעת של גוף, נפש ורוח לעבודת השם. אתה רואה זאת בכל תנועה. אין תנועה, ולו הקטנה ביותר שהוא עושה בזרתו, שאינה מבטאה את התכוונותו המוחלטת לעבודת הקודש. אתה רואה במוחש שכל פעולה שלו היא בבחינת "לא נבראתי אלא לשמש את קוני".

אני נוטל לעצמי כאן עוד הזדמנות לבקש סליחה מכותב "בית-חיינו", שחשדתי בו שנתפס ל"פנאטיות החב"דית" שאין לה, כביכול, שום אחיזה במציאות היומיומית... עכשיו אני קובע שהוא ממעיט בתיאור תנועותיו של הרבי, ואני מציע לכל מי שלועג או צוחק למקרא דברי או אומר שדברי נאמרים לאחר שהשתגעתי או מתוך פנטאזיה - לכל אלה אני מציע לנסוע ל-770, ולראות כמה דברים אמורים.

בתפילות שהתפללתי עם הרבי נפגשו מבטינו מספר פעמים. פעמיים הרגשתי שגם הרבי מפנה אלי, אישית, תנועות עידוד בניגונים. אלה דברים שנותנים לך הרגשה של קירוב מצד הרבי, אבל הדבר המהותי הקורה לך שם, שאתה רואה במוחש את עבודת הכהן הגדול בקודש-הקודשים.

בשמיני-עצרת ובשמחת-תורה תפסתי עמדה קרובה לרבי שליט"א, ועקבתי מקרוב אחר ההקפות ואחר כל התפילות והתנועות של הרבי.

בהקפות ראיתי את העוצמה האדירה של ליובאוויטש. אתה רואה אולם ענק ובתוכו רבבת אדם בני כל הגילים עומדים ורוקדים במלוא תנועותיהם לפי הוראתו של הרבי. הרגשתי כאדם העומד בבית-המקדש. רבבת האנשים סביבי עומדים צפופים ומשתחווים ברווחים הצרים ביניהם, וה"פירמידות" עומדות ומחזיקות מסה כזו של משקל - ממש נס.

היה זה מחזה שלא יאומן... אתה רואה את כל ההמון הדחוק בלחץ הזה

- ואין חור, אין פינה, אין חלל ב-770, שלא מציץ מתוכם איזשהו ראש. בכל חלל שיכול להיכנס לתוכו חצי בנאדם, אתה רואה 7-8 מבוגרים דחוקים. מציאות כזו היתה צריכה, לכאורה, להבריח אותם ממקומות כאלה, אבל לא - עשרת-אלפי האנשים מלאי חיות והתלהבות קדושה.

אני מספר זאת בקשר לעצמי: הילדים והזקנים היו אלה שנתנו לי את הכוח לעמוד בכל הלחץ הזה. מספר פעמים הרגשתי שאני מאבד את האוויר, אבל אמרתי לעצמי — "ריבונר-של-עולם, שאול — אתה לא מתבייש? תסתכל מה קורה לידך! מאחוריך עומד יהודי בן שמונים, הררי אדם לוחצים עליו, ילדים קטנים בפסגת ההימלאיה הזו, רכובים על כתפיים של אנשים שלא רואים את ראשיהם; כל האולם מלא בהם, והם עומדים בכל הלחצים ושום דבר לא מזיז להם אלא להיפך - הם משתלבים בתוך השמחה, והחום והעוצמה והמגע ההדוק והקרוב עם אחיהם לא מעוררים אצלם שום פחד ורתיעה..."

המראות האלה נתנו לי כוח להחזיק מעמד, הם היו אלה שהחיו אותי. שוב ושוב הבטתי משתאה באותם זקנים ובאותם ילדים וקיבלתי כוח. "זה נס ופלא", חשבתי, "שבמקום אדיר כזה שיש בו דוחק אדיר-שבאדירים, הכול עובר בשלום..." אבל נזכרתי שגם בבית-המקדש היה נס דומה של 'עומדים צפופים ומשתחוים רווחים'. וכשהחלו ההקפות ידעתי מיד שכאן העיקר. ראיתי כבר שמחה, אולם שמחה כזו שראיתי בליובאוויטש, לא ראיתי מימי.

אתה רואה את הרבי בהקפות... לא זה לא רק עניין של הקפות - הכול משתלב, נובע וצומח דבר מתוך דבר. אתה רואה לפניך עובד ה' עצום, שכל חלקיק של שנייה הוא רואה עצמו עבד של הקב"ה שעושה את מלאכת הכהן הגדול בקודש-הקודשים. אתה עומד מול המראות האלה ומול פניו של הרבי ומול ההתוועדות שלו, השמחות והריקודים שלו, הנענועים שלו, ובא לך לבכות כשאתה נזכר בתוך כל אלה כיצד כל מיני... אני לא רוצה לעלות באף אחד, מבקשים לפגוע בחב"ד וברבי שליט"א... והרהור חולף בי איך הללו נהפכים להיות לננסים מול מציאותו של אדם עצום בשיעור-קומתו, אדם שאתה רואה במוחש שאין לו בעולמו דבר זולת עבודת הקב"ה בכל נימה

ונימה בגופו ובנפשו ובכל מעשה ממעשיו... ושוב חוזר המראה: אתה חש בכירור כי כל תנועה של הרבי שליט"א עם התורה חבוקה בהקפה הראשונה והשביעית מכוונת לכוונות עליונות שאני לא מסוגל להגיע לשורשן. הוא מחשמל את כל ההמונים. עכשיו ברור לי שכל שמחת-תורה שהייתי בה בעבר, שהשמחה המוצלחת ביותר שהשתתפתי בה עד היום - לא מגיעות לקצה הזרת של המעמד הזה של שמחת-תורה ב-770...

כשנפרדתי מהרב שדמי, שליח חב"ד ברעננה, לא הבנתי למה התכוון כשאמר לי: "אני מקנא בך. אמרתי לעצמי: "הרי ראינו כבר הקפות, במה הוא מקנא בי?" ועכשיו אני מביין. אחרי ההקפות של 770, שום הקפה אחרת בעולם לא תדמה לה. אין בכלל מה להשוות. בהקפות ב-770 אתה רואה עוצמה אדירה של קדושה; אתה רואה את כ"ק אדמו"ר שליט"א כמלך מפקד ומנצח, המביא את הקהל תוך כדי שמחה לשיאים של קדושה והתעלות הנפש... אין לך דבר שתוכל להשוותו לזה.

גם העוצמה האנושית של הרבי והשמחה העצומה שהוא מנחיל להמונים בעודו מתנשא מעליהם במראהו הנהדר והקורן, אינם ניתנים להשוואה לשום גילוי אנושי אחר. אתה שרוי במחיצתו ונכנס למין מרתון של קדושה; אתה נכנס לשלושת ימי הקדושה וכשאתה צריך אחר-כך להיפרד מזה, פשוט בא לך לבכות. אתה מרגיש שאתה מתנתק ממהו עצום - מקדושה והתעלות אין-סופית - ואתה פוחד שלעולם לא תגיע עוד לרמה כזו בשום סיטואציה אחרת.

צריך לעקוב גם אחרי התופעה האנושית המיוחדת המתייחדת לרבי. לאחר שתי התוועדויות שכל אחת נמשכת מספר שעות, הרבי שליט"א מוצא בו כוח לחלק כוס של ברכה במשך שעות נוספות, ליותר מרכבת אנשים, ואתה רואה שבכוס התשעת-אלפים תשע-מאות תשעים-ותשע, ידו אינה נשמטת ח"ו ואין פתאום איזו ירידה אלא אדרבא - בדיוק כמו שהתחיל בהגשת הכוס הראשונה המשך בכל אלפי הכוסות שבאו אחריה. ואין מדובר רק בהגשת הכוס; מדובר גם במזיגת היין לכוס, בחלוקתו לכל אחד ואחד, בהרמת הראש ובפנייה אל כל אחד ואחד; ראיתי זאת מקרוב והרבי באמת מסתכל בפניו של כל אדם ואדם,

מביט בו באופו אישי, יוצר איתו לשבריר שנייה קשר אינטימי ממש - והכול נעשה בעמידה, ולאחר כל אלה הוא יושב ואומר ברכה אחרונה כאילו החל ביום חדש לאחר שנת לילה מתוקה של כמה שעות...

אתה מסתובב ב-770 ואתה רואה את הדברים כמו-עיניך ולא קולט מפי השמועה דברים שלשמעם אתה אומר לעצמך שאולי האדם המספר מגזים. אתה רואה בעיניך את התופעה הזו, אתה עומד מולה המום, ומעתה ואילך - לאחר שראית את עבודת הקודש העל-טבעית שלו בשמחות תורה - שוב לא תתפעל משום סיפור שיספרו לך עליו. אתה כבר תאמין בפשטות לכל עדות, ותהא מופלאה ועל-טבעית ככל שתהא.

בהתוועדות של שבת, בעמדי בתוך כל ההמונים הרבים, בקרב אלפי אלפים של חסידים, הרבי פנה אלי פתאום ואמר לי לומר לחיים. גם זו תופעה שצריך לעמוד עליה. כיצד הרבי מבחין בכל אחד ואחד בתוך האלפים? היכן אתה מוצא תופעה כזו?

עמדתי כל הזמן בקשר עין עם הרבי שליט"א, והבנתי את משמעות הפסוק: "הנה ימים באים נאום ה' לא רעב ללחם ולא צמא למים, כי-אם לשמוע דבר ה'".

אהבת-ישראל שמושרשת בכל פעולותיו של הרבי ומובנת לכל באי ההתוועדויות, מחזקת כל אחד ואחד ומביאה לידי ביטוי מידי. התפעלתי מאוד כשראיתי כיצד אנשים הולכים מהלך שעתיים וחצי מצד אחד של העיר הענקית כדי להגיע לקצה האחר של העיר, והכול כדי לשמח קומץ של יהודים ולהביא להם שמחת החג. היכן אתה רואה דבר כזה? ולאחר-מכן החב"דניקים האלה חוזרים במהירות כדי להספיק להגיע להתוועדות הנמשכת שעות... אתה רואה אנשים שהספיקו רק ללגום מעט מים לאחר שחזרו מהדרך הארוכה הלך וחזור, וכבר הם עומדים עם כל הקהל, דרוכים לשמוע את ההתוועדות, לקבל מסר מהרבי, לקלוט מפנימיות התורה, לחטוף איזו מלה מהרבי באידישקייט. אתה הקורא - הצבע לפני על מקום אחר בעולם, שדבר כזה מתרחש בו -

שלושה ימים של עבודה מפרכת שכל-כולה קדושה והתעלות-בקדושה... כאן הבנתי לראשונה בחיי לעומקו את הפסוק בדבר הרצון לשמוע דבר ה'.

זו היתה עבודת הכהן הגדול בבית-המקדש לאמיתה שראית כאן. ראית כאן כל שניה ושניה 'עבודת פרך' - עבודת-ה' ממש. אני לא נתקלתי בתופעה אדירה כזו מימי.

וביום ראשון, לאחר עבודת שלושת הימים כשאנחנו, הצעירים, כבר נפלנו מרגלינו וחשנו כאבים בשרירינו - אתה רואה מהבוקר את הרבי מקבל את קהל האלפים מכל קצווי העולם, והתור ארוך מאוד... אלפי אנשים באים, כל אחד ובקשתו. זה מבקש ברכה על דבר אחד, אחר מבקש ברכה על דבר שני וכך הלאה, אלפי אנשים, וכולם יוצאים מלאי אושר... וכך זכיתי. גם אני להגיע לעמוד בפני הרבי שליט"א.

כך, בעמדי בתור, נזכרתי באירוע שקרה לי אצל הרבי שליט"א לפני שנים רבות, וגם אז היה הדבר בעיני לפלא נפלא ביותר.

היה זה לפני כ-17 שנה זכיתי להיות ביחידות למעלה משעתיים אצל הרבי שליט"א, יחד עם ערר אריה האן מזכיר סיעת המפד"ל בכנסת, ואליעזר שפר מהסוכנות היהודית. כשנכנסנו הגשתי לרבי "פתק" ובו בקשת ברכה. הרבי נטל ממני את הפתק, הביט בו ואמר: "כן, אני כבר קיבלתי ממך מכתב". ממש נדהמתי! לא זכרתי שכתבתי לרבי מכתב ושאלתי: "אולי זה משהו שכתבתי לרבי בילדותי?" והרבי: "מכתב, קיבלתי ממך מכתב". פני האדימו. הרבי אומר לי שקיבל ממני מכתב ואני יודע שלא כתבתי... לא רציתי להתווכח - הרי זה לא מתאים. עברו דקות ארוכות. כולי מחשבות. לאחר עשר דקות אני אומר לרבי בשיא הנימוס: "לא יתכן, יש כאן איזושהי טעות". והרבי אומר לי בחיוך רחב על פניו: "יזכר, ייזכר, ואחר-כך שואל אותי: "אולי אני אזכיר לך?" - "השבתי "בסדר", אך הוא אמר לי "תיזכר אתה".

באותה דקה ממש, פתאום נזכרתי: לפני הרבה שנים כאשר יצחק רפאל התמודד מול חזני על משרה בשירות המדינה, ביקש ממני לפני הכניסה להתמודדות שאשלח פתק לרבי מליובאוויטש שיברך אותו בהצלחה. כתבתי

את שמו, את שם אמו ואת המכתב עצמו בכתב-ידי ללא קשר אלי, ומסרתי את האיגרת הכתובה כדי שיעבירו אותה לרבי, ומתברר שהרבי התכוון לאותה איגרת... שאלתי אותו על כך ואמר לי שלאיגרת זו התכוון ולמרות שלא ציינתי בה את שמי, הרבי הכיר את כתב-ידי... כאשר מאז כותבי את המכתב ועד אותו ערב ב"יחידות" קיבל בוודאי רבבות מכתבים אחרים... נזכרתי בסיפור הזה עכשיו, כשעמדתי בתור ל'דולרים' וכשהתכוונתי בכך שגם אתמול, בהתוועדות, זיהה אותי הרבי מבין קהל האלפים ואמר לי להגיד "לחיים".

כשהגיע תורי ועמדתי מול פני הרבי, דיבר אתי הרבי על העיתונות הדתית. הרבי אמר שהעיתונות הדתית צריכה להוסיף בכתובה בדברים החיוביים בפעולות היהדות הנעשות בכל מקום, וכן בפעולות הדת ובכל מה שקשור לאידישקייט, כדי שאנשים יקראו דברים אלה ויושפעו מהם, והעיקר - הדגיש הרבי - שאסור לדרוך במקום. הרבי נתן לי באופן אישי עידוד גדול מאוד להתמסר לקידום כל נושא שיש בו כדי להוסיף ליהדות בארץ.

כעיתונאי שהיה אצל הרבי, אני מעביר את המסר שהרבי העביר דרכי - שהוא רואה חשיבות עצומה בניצול התקשורת להנחלת ערכים יהודיים ולקידום האידישקייט. אסור להנחלה זו להיפסק. היא צריכה להיות בגדר של "מוסיף והולך", ואין להתפעל משום ביקורת בתחום הזה. הרבי מייחס חשיבות עצומה לכך, שציבור יקרא על יהדות, והתקשורת תקדיש עצמה ליהדות. מסר זה הוא אחד המרכזיים שהרבי העביר דרכי, ואני מתכוון להעביר את המסר הזה לעיתונאים בארץ.

לאחר ששהיתי ב-770, אני חושב שכל פגיעה שגורמים מסויימים מנסים לפגוע בחב"ד הינה כעקיצת יתוש בגזע העץ. אתה רואה תנועה אדירה הולכת ומתעצמת, מול תנועות שהולכות ונכחדות. התבוננתי בעמקות בבעלי-התשובה הרבים המסתובבים ב-770. אתה רואה, לדוגמא, את מאות בעלי-התשובה הצרפתים, שאף-אחד לא נגע בהם עד היום, וחב"ד פנתה אליהם ובנתה מהם ואיתם צבא אדיר של עובדי ה'. אתה רואה אותם לבושים כחסידיים ותיקים ואתה רואה אותם בתפילה; אתה מבחין בדבקות שלהם ורואה את

הדור החדש שהם מביאים אחריהם דור של בעלי-תשובה פוטנציאליים, ואתה רואה במשך הימים שהם נמצאים ב-770 כיצד הגשמיות הולכת ומתמעטת בהם ויודע שהללו כשיחזרו לבתיהם - יביאו עמם בשנה הבאה חברים חדשים ל-770...

שמתיל לב שהציבור ב-770 מגוון מאוד. אחד הדברים הבולטים והמרשימים ביותר בעיני, הוא הביטול-האישי של כולם. אין שם משחקי כבוד וכוח. אתה רואה ראשי ישיבות, משפיעים, אישי ציבור ושליחים הפועלים בהיקפים אדירים, וכולם מסתובבים ללא גאווה. הנר בטל למאור וכל אחד רואה עצמו בטל כלפי זולתו. בעולם האנוכי שבו אנו חיים, אין מחזה מרנין מזה. חמשה ימים רצופי "מרתון של קדושה".

אשרי עין ראתה זאת.

(שאול שיף - עלון כפר חב"ד)

מרכז חב"ד העולמי

לקבלת פני משיח

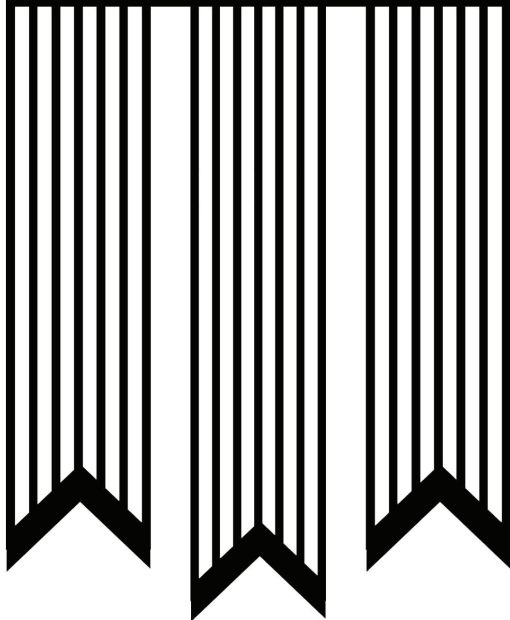

TO GREET MOSHIACH

CHABAD WORLD CENTER

אש"ל

הכנסת אורחים

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יהי רצון שיראה הרבה נחת מבניו התמימים בפרט,

משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל - בכלל

ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו

וישמיענו תורה חדשה מפיו

בגאולה האמתית והשלימה

תיבך ומיד מנ"ש